

Europeiska unionens officiella tidning

C 404

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

Sextioandra årgången

29 november 2019

Innehållsförteckning

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Regionkommittén

135:e plenarsessionen, 26.6.2019–27.6.2019

2019/C 404/01	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Makroregionala strategier, såsom den för Donau: en ram för att främja transnationella kluster.	1
2019/C 404/02	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Mot ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik.	6
2019/C 404/03	Yttrande från Europeiska regionkommittén – En platsbaserad strategi för EU:s industripolitik.	9
2019/C 404/04	Yttrande från Europeiska regionkommittén Målen för hållbar utveckling: utgångspunkten för en långsiktig EU-strategi för ett hållbart EU 2030.	16
2019/C 404/05	Yttrande från Europeiska regionkommittén om En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön.	24
2019/C 404/06	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Att stärka utbildningen i STE(A)M i EU.	30
2019/C 404/07	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Mot en heltäckande EU-ram för hormonstörande ämnen.	34
2019/C 404/08	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Gränsöverskridande inslag i katastrofriskreducering.	39

SV

2019/C 404/09	Yttrande från Europeiska regionkommittén – En ny europeisk agenda för att påskynda utvecklingen av den havsrelaterade industrin.....	44
2019/C 404/10	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Flernivåstyre och sektorsövergripande samarbete för att bekämpa energifattigdom	53

III *Förberedande akter*

Regionkommittén

135:e plenarsessionen, 26.6.2019–27.6.2019

2019/C 404/11	Yttrande från Europeiska regionkommittén – En ren jord åt alla – En europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi	58
---------------	--	----

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

REGIONKOMMITTÉN

135:E PLENARSESSIONEN, 26.6.2019–27.6.2019

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Makroregionala strategier, såsom den för Donau: en ram för att främja transnationella kluster

(2019/C 404/01)

Föredragande:	Dainis TURLAIS (LV–ALDE), ledamot, stadsfullmäktige, Riga
Referensdokument:	Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om genomförandet av EU:s makroregionala strategier COM(2019) 21 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Kommittén sätter mycket stort värde på det rumänska ordförandeskapets begäran om ett yttrande från Europeiska regionkommittén (ReK) om Europeiska unionens konkurrenskraft och industripolitik, vilken bland annat syftar till att utveckla transnationella kluster för en bättre ekonomisk konvergens på makroregional nivå (såsom t.ex. Donauregionen).
2. Kommittén ställer sig positiv till kommissionens andra rapport om genomförandet av EU:s makroregionala strategier ⁽¹⁾, där man bedömer genomförandet av fyra makroregionala strategier som främjar regional utveckling, och behandlar utvecklingen av dessa strategier i anknytning till den möjliga budgetramen för EU för perioden efter 2020. I det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer rapporten görs en utförlig bedömning av varje makroregional strategi ⁽²⁾.
3. Kommittén gläder sig över att kommissionen i rapporten noterar konkreta resultat i fråga om miljö och klimatförändringar, forskning, innovation och ekonomisk utveckling samt konnektivitet. Samtidigt pekar kommissionen med rätta på de utmaningar som de ansvariga för de makroregionala strategiernas genomförande ställs inför: skillnader i administrativ kapacitet, ekonomisk utvecklingsnivå, utmaningar i fråga om flernivåstyrelse och finansieringsproblematiken.
4. Kommittén välkomnar slutsatserna från Europeiska unionens råd av den 21 maj 2019 om genomförandet av EU:s makroregionala strategier ⁽³⁾, där rådet uppmanar de deltagande länderna att stärka egenansvaret och det politiska stödet på nationell nivå samtidigt som lokala och regionala intressenter uppmanas att delta, och där man även framhåller vikten av att fortsätta att använda makroregionala strategier som en strategisk ram för att främja ett mer enhetligt och samverkande genomförande av EU:s politik, program och fonder.
5. Vi betonar att det vid flernivåstyrelse inte bara är viktigt med samordning på makroregional och nationell nivå utan att det är ännu viktigare att också involvera företrädare för städer och regioner.
6. Kommittén upprepar att de makroregionala strategierna återspeglar en sann och i grunden europeisk vision ⁽⁴⁾, och vi välkomnar det som sägs i kommissionens rapport om att de makroregionala strategierna "har stor potential och bidrar på ett unikt och innovativt sätt till samarbetet inom EU och med grannländer". Kommittén upprepar dock att EU behöver en vision för territoriell utveckling ⁽⁵⁾ som sträcker sig över gränserna.

⁽¹⁾ COM(2019) 21 final.

⁽²⁾ SWD(2019) 6 final.

⁽³⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9895-2019-INIT/sv/pdf>

⁽⁴⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande om "Genomförandet av de makroregionala strategierna" (COR-2017-02554).

⁽⁵⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande om "Territoriell vision 2050: vilken framtid?"

7. Kommittén betonar att det mål som fastställts i Lissabonfördraget – ekonomisk, social och territoriell sammanhållning – ännu inte har uppnåtts. Ekonomisk tillväxt och det ökade välbefinnande för medborgarna som den för med sig kommer att göra det möjligt för EU att bli verkligt starkt. Genom att utnyttja den potential som finns på alla befintliga förvaltningsnivåer inom EU för att främja den ekonomiska tillväxten kan de makroregionala strategierna utgöra ett viktigt bidrag för att inom en rimlig tidsram utjämna levnadsstandarderna för människor som lever i angränsande områden och på så sätt uppfylla det sammanhållningsmål som fastställts i EU:s grundfördrag. Strävan att öka våra invånares välbefinnande måste stå i centrum för varje politiskt dokument.

8. ReK noterar återigen att de makroregionala strategierna har blivit ett utmärkt nedifrån och upp-orienterat, territoriellt samordningsverktyg för en effektivare användning av makroregionernas gemensamma potential⁽⁶⁾. De skapar möjligheter till ett verkligt flernivåstyrelse utan att skapa nya byråkratiska strukturer och minskar samtidigt klyftan mellan politiken på EU-nivå och lokal nivå genom att direkt involvera företrädare för städer och regioner.

9. Kommittén välkomnar det som kommissionen har uppnått i klusterpolitiken och efterlyser en mycket närmare koppling mellan klusterpolitiken och de makroregionala strategierna. Detta skulle bidra till den ekonomiska tillväxten och främja uppnåendet av sammanhållningsmålen, eftersom det främsta syftet med denna politik är att öka de regionala konkurrensfördelarna. Klustren ger redan nu ett verkligt och mycket positivt bidrag till genomförandet av de makroregionala strategierna. Projektet "DanuBioValNet"⁽⁷⁾ i Donauregionen skapar t.ex. nya värdekedjor för biobaserade produkter. De makroregionala strategierna stimulerar bildandet av kluster men begränsar inte på något sätt klustrens verksamhet till de geografiska områden som omfattas av de makroregionala strategierna.

10. Vi hänvisar till vårt yttrande om "Genomförandet av de makroregionala strategierna"⁽⁸⁾, i vilket kommittén uttryckte sitt stöd för principen om "tre ja" för att förbättra de makroregionala strategiernas funktionssätt: "ja till bättre synergier med finansieringsinstrumenten, ja till en bättre integrering av befintliga strukturer i de makroregionala strategierna och ja till ett bättre genomförande av de befintliga reglerna". Kommittén beklagar att kommissionen inte har tagit hänsyn till detta förslag.

11. ReK delar fullt ut det italienska ordförandeskapets syn på EU:s strategi för Alperna om att en integrering av EU:s makroregionala strategier inom den rättsliga ramen för sammanhållningspolitiken under åren 2021–2027 skulle gynna alla, eftersom det skulle stärka dessa strategier och bidra till att förbättra den territoriella sammanhållningen i unionen.

12. Kommittén står öppen för ett initiativ till en ny makroregional strategi som utarbetas och stöds av flera medlemsstater och regioner och som syftar till att anta gemensamma utmaningar inom ett bestämt geografiskt område. Vid bedömningen av inrättandet av en ny makroregional strategi måste man se till att den inte försämrar befintliga makroregionala strategiers funktionsförmåga.

13. Kommittén stöder initiativet att inrätta en EU-strategi för den karpatiska regionen, som skulle utgöra en permanent ram för samarbetet mellan länder, regioner och samhällen i denna region. Ett strategiskt dokument som utarbetas för den karpatiska regionen kommer dels att inriktas på de problem som makroregionen står inför, dels skapa möjligheter att utveckla den specifika kulturella och miljömässiga potential som finns i länderna i denna region. Vid arbetet med att inrätta denna strategi bör deltagandet av många aktörer som företräder såväl den lokala och regionala nivån som den nationella och europeiska nivån framhållas, vilket bland annat återspelas i verksamheten inom mellanregionala gruppen "Karpaterna" inom ReK.

14. Kommittén ser positivt på de diskussioner som förs av regionerna och staterna i Atlantområdet, som för närvarande deltar i havsområdesstrategin för Atlanten, om att gå mot inrättandet av en makroregional strategi som ska bygga på det samarbete som funnits mellan parterna i Atlantområdet i årtionden. En makroregional strategi för Atlantområdet skulle komplettera den nuvarande havsområdesstrategin genom att tillföra en politisk dimension och flernivåstyrelse som skulle kunna inbegripa stater och regioner i tredjeländer, utvidga dess tillämpningsområde till territoriella frågor och främja större samstämmighet mellan de tematiska prioriteringarna och de befintliga finansieringsinstrumenten. Den makroregionala strategins fokus skulle ligga på havsområdet, t.ex. havsenergi som utpekats som en prioriterad fråga för aktörerna i Atlantområdet, samt på relevanta områden såsom sysselsättning och utbildning.

⁽⁶⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande om "Genomförandet av de makroregionala strategierna" (COR-2017-02554).

⁽⁷⁾ <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danubiovalnet>

⁽⁸⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande om "Genomförandet av de makroregionala strategierna" (COR-2017-02554).

Finansiering och förvaltning

15. Kommittén betonar behovet av att fortsätta att integrera de makroregionala strategierna och EU:s sektorspolitiska program – såsom Horisont 2020, Erasmus+, Kreativa Europa, programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (Cosme), Life, Fonden för ett sammanlänkat Europa och Europeiska fonden för strategiska investeringar – för att säkerställa synergieffekter i syfte att lösa gemensamma prioriterade problem.
16. ReK välkomnar kommissionens försök att med förslaget till en rättsakt om europeiskt territoriellt samarbete säkerställa bättre synergier med Europeiska regionala utvecklingsfonden ⁽⁹⁾. Vi noterar dock att dessa anpassningar endast rör en mycket liten andel av EU-medlen.
17. Kommittén ställer sig bakom kommissionens rekommendation om att säkerställa en bättre harmonisering av de prioriteringar som nämns i de makroregionala strategierna med alla EU-fonder och att samordna verksamheten för de nationella myndigheter som ansvarar för planeringen och de huvudansvariga för de makroregionala strategiernas genomförande innan partnerskapsavtal ingås. De stater och regioner som är involverade i genomförandet av de makroregionala strategierna måste nedifrån och upp och tillsammans enas om prioriteringarna för dessa strategier.
18. Kommittén uppmanar kommissionen att säkerställa samordningen inte bara mellan länder och i varje land utan även på den tredje nivån – EU-nivån. De makroregionala strategierna avser många politikområden och utarbetandet av dem hänger inte bara samman med utarbetandet av EU:s politik för territoriellt samarbete. De politiska strategier som avser finansieringen av de makroregionala strategierna är därför inte sammankopplade. För att säkerställa ett verkligt flernivåstyre måste de också genomföras på de områden som faller under kommissionens direkta ansvar genom att man ser till att det arbete som kommissionens olika generaldirektorat bedriver beträffande var och en av de makroregionala strategierna integreras.
19. ReK anser att det nätverk av nationella myndigheter som har förvaltats medlen från Europeiska regionala utvecklingsfonden i Östersjöregionen sedan 2016 är ett bra exempel på samordning nedifrån och upp som skulle kunna främjas inom politiken på andra sektorsområden och i andra geografiska områden.
20. Kommittén ställer sig helt bakom kommissionens åsikt att ett lyckat genomförande av de makroregionala strategierna är beroende av det engagemang som medlemsstaterna och regionerna visar. Potentialen hos dessa strategier kan inte förverkligas – och de kan inte heller genomföras på ett effektivt sätt – om de inte tilldelas nödvändiga resurser, däribland ekonomiska och mänskliga resurser.
21. ReK betonar att de makroregionala strategierna, genom att bidra till att samordna befintliga strukturers verksamhet och kunskaper och därigenom öka effektiviteten i utnyttjandet av tillgängliga finansiella resurser, har visat sin betydelse i försöken att främja och förbättra tillämpningen av principen om flernivåstyre vid genomförandet av EU-projekt.

Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen

22. Kommittén framhåller återigen, och framför allt i anknypning till Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, att de makroregionala strategierna kan främja en integrerad utveckling även bortom EU:s gränser. ReK föreslår därför att man överväger hur dessa strategier skulle kunna bidra till att forma de framtida förbindelserna mellan Förenade kungariket och EU, och uppmanar båda parter att nära involvera de lokala och regionala myndigheterna i den fortsatta diskussionen om denna fråga.
23. Vi påminner om att ReK har erkänt att de makroregionala strategierna, som skulle kunna omfatta regioner i Förenade kungariket och EU, skulle vara ett viktigt verktyg för att säkerställa en hållbar gemensam programplanering, samordning och samverkan mellan Förenade kungarikets och EU:s städer och regioner i framtiden. ReK anser att städer och regioner aktivt måste involveras i utvecklingen av ett sådant samarbete.

Kluster

24. Kommittén framhåller att i en värld där den globala konkurrensen inte längre yttrar sig i en konkurrens mellan företag utan mellan regioner, har klustren som kompetenscentrum stor betydelse i försöken att öka regionernas välbstånd, förbättra deras konkurrenskraft och främja deras ekonomiska utveckling och på så sätt bidra till den territoriella sammanhållningen.

⁽⁹⁾ Artikel 15.3 i "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder", COM(2018) 374 final.

25. ReK betonar att klustren är viktiga drivkrafter för innovation, eftersom de drar till sig investerare och innovatörers uppmärksamhet och involverar företag, lokala myndigheter, forsknings- och utbildningsinstitutioner. Kommittén betonar att det är ytterst viktigt att involvera klustren i utvecklingen av strategier för smart specialisering, i synnerhet inom de tematiska plattformar för strategier för smart specialisering som har lanserats av Europeiska kommissionen. De makroregionala strategierna kan utgöra en naturlig språngbräda för en klusterbaserad strategi. ReK betonar vikten av att stödja en effektiv samordning mellan strategierna för smart specialisering och de regionala och nationella strategierna i syfte att främja ett effektivt mellanregionalt samarbete genom en ökad etablering av kluster och större synergieffekter när det gäller tillgången till finansieringskällor och därmed även de makroregionala strategiernas mervärde när det gäller att åstadkomma en harmonisk utveckling i de berörda områdena. Kommittén upprepar behovet av att säkerställa hållbara former av finansiering för att stärka klusterinitiativen i samband med genomförandet av strategier för smart specialisering inom ramen för mellanregionalt och transnationellt samarbete.

26. Kommittén påpekar att samarbete mellan kluster också är ett lovande verktyg för att stärka en regions innovationsmöjligheter och att det gränsöverskridande eller mellanregionala samarbetet mellan klusterorganisationer därför måste omfatta inte bara Europa utan även världen, med målet att inrätta globala kluster. Makroregionala strategier som förenar EU-regioner, medlemsstater och vid behov även tredjeländer kan vara en lämplig ram för ett sådant samarbete.

27. Vi hänvisar återigen till slutsatserna från sammanträdet i Europeiska unionens råd den 12 mars 2018, i vilka en vidareutveckling av den europeiska klusterpolitiken efterlystes i syfte att skapa kopplingar mellan regionala kluster och utvidga dem till alleuropeiska kluster i världsklass som bygger på principerna om smart specialisering och därigenom stödja skapandet av nya värdekedjor i hela Europa. Finansiering för samarbete inom smart specialisering i hela EU bör därmed säkerställas i den kommande budgeten för Interreg.

28. ReK välkomnar slutsatserna från sammanträdet i Europeiska unionens råd den 21 maj 2019 om genomförandet av EU:s makroregionala strategier⁽¹⁰⁾, där man uppmanar till att dra nytta av kopplingarna mellan strategier för smart specialisering och kluster, för att bättre sammankoppla ekosystem och industri- och innovationspolitik inom de makroregionala strategierna.

29. ReK uppmanar därför kommissionen att utarbeta åtgärder för att fortsätta att stödja klustrens verksamhet och främja deras samarbete, särskilt genom att förbättra klustrens regionala dimension, och för att säkerställa större samstämmighet och synergier mellan klusterpolitik som genomförs med en territoriell och regional strategi.

30. Vi anser att de makroregionala strategierna kan bidra till att skapa en miljö där kluster kan blomstra. På så sätt uppstår det möjligheter för offentliga förvaltningsmyndigheter, i synnerhet på lokal och regional nivå, universitet, forskningscentrum och företag att agera på ett samordnat sätt. Gränsöverskridande kluster underlättar i sig samarbetet både över gränser och mellan sektorer och förenar olika partner.

31. Kommittén anser att EU i klusterpolitiken i större utsträckning bör stödja gränsöverskridande samarbete, t.ex. genom att bidra till att organisera evenemang för att finna internationella partner till klustren (och deras deltagare) och genom att anslå småskalig finansiering till experiment med och utveckling av samarbete mellan kluster. En sådan idé genomfördes till exempel på ett framgångsrikt sätt med projektet "Innovation Express" i Östersjöregionen⁽¹¹⁾.

Den makroregionala strategin för Donau

32. Kommittén framhåller att Donauregionen uppvisar stora skillnader på innovationsområdet. Vissa regioner hör nämligen till de EU-regioner som uppvisar de bästa resultaten, medan andra släpar efter. ReK noterar att skillnaderna beror på skilda grundförutsättningar och på den breda uppsättning förfaranden som styr forsknings- och investeringssektorn. Vi efterlyser därför en bättre samordning av de offentliga politiska åtgärderna på detta område samt smartare och mer målinriktade investeringar, bland annat från program på EU-nivå.

33. Kommittén framhåller att den förhållandevis snabba tillväxten i sektorn för små och medelstora företag är en av de viktigaste faktorerna för konkurrenskraften i Donaus makroregion. Eftersom klustren ofta är inriktade på små och medelstora företag och eftersom det finns ett nära och positivt samband mellan en regions prestationer på innovationsområdet och dess konkurrenskraft, skulle detta kunna vara en möjlighet för regionen att förbättra sin konkurrenskraft.

⁽¹⁰⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9895-2019-INIT/sv/pdf>

⁽¹¹⁾ <http://www.bsr-stars.eu/innovation-express/>

34. ReK anser att det på makroregional nivå krävs en mer aktiv strategi för förbättrad konkurrenskraft och att ramen för klustrens vidareutveckling måste förbättras, även om det redan nu genomförs ett antal lovande makroregionala projekt och initiativ. Vi uppmanar kommissionen och de institutioner som genomför de makroregionala strategierna att inte bara övervaka och utvärdera genomförandet och resultaten av dessa initiativ utan att också dra slutsatser, utbyta erfarenheter och erbjuda nya mekanismer för att stödja tillväxt och förbättrad konkurrenskraft på makroregional nivå.

35. Kommittén anser att man bör överväga möjligheten att utarbeta en strategi för smart specialisering för Donaus makroregion där man bör ta hänsyn till regionens särskilda styrkor och behov, såsom en förhållandevis stark tillväxt inom sektorn för små och medelstora företag.

36. ReK efterlyser ett systematiskt utbyte av erfarenheter, information och uppgifter med andra makroregionala strategier för att utveckla konkurrenskraften i makroregioner som är inriktade på grön ekonomi, innovation och skapande av nya arbetstillfällen.

37. ReK betonar att kluster också utgör en viktig del av triple helix-modellen, som inbegriper samarbete mellan universitet, offentliga myndigheter och den privata sektorn. Eftersom de befinner sig nära de lokala marknaderna och de lokala behoven är de ett lämpligt instrument för genomförandet av politiska åtgärder för konkreta platser och principen om nedifrån och upp-strategier.

Slutsatser

38. Kommittén betonar att man bör stödja alla initiativ som stärker enighet, samarbete, integration, säkerhet, social jämlikhet och verklig sammanhållning i Europeiska unionen. De makroregionala strategierna kan utgöra ett viktigt bidrag för att inom en rimlig tidsram utjämna levnadsstandarden för människor som lever i angränsande områden.

39. De makroregionala strategierna återspeglar en i grunden europeisk vision, de har en stor potential och främjar på ett innovativt sätt ett konkret samarbete för att uppnå gemensamma mål som är viktiga för invånarna, oavsett i vilket land eller vilken region de bor.

40. De makroregionala strategierna skapar möjligheter till ett verkligt flernivåstyre från de lokala myndigheterna ända upp till kommissionen, skapar dessutom inga nya byråkratiska strukturer och minskar klyftan mellan politiken på EU-nivå och lokal nivå. Samverkan mellan klusterpolitiken och de makroregionala strategierna kan bidra till att Lissabonfördragets mål – ekonomisk, social och territoriell sammanhållning – uppnås snabbare.

Bryssel den 26 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Europeiska regionkommitténs
ordförande

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Mot ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik

(2019/C 404/02)

Föredragande:	Christophe ROUILLON (FR–PES), borgmästare, Coulaines
Referensdokument:	Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet och rådet: Mot ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik av den 15 januari 2019 COM(2019) 8 final

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Europeiska regionkommittén håller med kommissionen om att globaliseringen, digitaliseringen och utvecklingen av tjänsteekonomin gör att beskattningen utvecklas på ett mycket dynamiskt sätt.
2. Kommittén påminner om att den redan har uppmanat kommissionen att utnyttja övergångs-klausulen för att tillämpa omröstning med kvalificerad majoritet, särskilt på skatteområdet ⁽¹⁾. Kommittén välkomnar i detta sammanhang Europaparlamentets resolution av den 26 mars 2019 om ekonomisk brottslighet, skatteundandragande och skatteflykt (TAX3-utskottets betänkande), där kommissionen uppmanas att i tillämpliga fall använda förfarandet i artikel 116 i EUF-fördraget.
3. ReK betonar att den inre marknaden i enlighet med artikel 4.2 i EUF-fördraget är ett område där EU och medlemsstaterna har delad befogenhet och att det enligt artikel 113 i EUF-fördraget går att harmonisera den skattepolitiska lagstiftningen mellan medlemsstaterna i syfte att säkerställa att den inre marknaden fungerar smidigt och undvika snedvridning av konkurrensen. Förslaget om att införa omröstning med kvalificerad majoritet på denna grund, som i enlighet med kommissionens utfästelse inte bör inkräkta på medlemsstaternas befogenheter att fastställa direkta skattesatser för enskilda eller företag, bör gå hand i hand med ett större deltagande från Europaparlamentets och de nationella och regionala parlamentens sida, med tanke på att det finns regioner som har lagstiftningsbefogenheter på det skattepolitiska området.
4. Kommittén konstaterar att kommissionens förslag inte syftar till att ge Europeiska unionen nya befogenheter. Kommissionen föreslår inte heller någon inblandning i medlemsstaternas befogenheter att fastställa direkta skattesatser för personer eller företag.
5. Kommittén påminner om att ett fördjupat samarbete (artiklarna 326–334 i EUF-fördraget) kan tillämpas på skattefrågor och gör det möjligt för minst nio medlemsstater att komma överens om gemensam lagstiftning, vilket har varit fallet med projektet för skatt på finansiella transaktioner. Ett fördjupat samarbete bör dock endast vara en sista utväg efter att de möjligheter som erbjuds genom institutionernas normala verksamhet har uttömts, eftersom ett fördjupat samarbete riskerar att leda till en fragmentering av den inre marknaden och bygger på en i grunden mellanstatlig strategi.
6. ReK välkomnar att kommissionen under sin innevarande mandatperiod har lagt fram 26 lagstiftningsförslag för att stärka kampen mot ekonomisk brottslighet och aggressiv skatteplanering ⁽²⁾ samt förbättra effektiviteten i skatteuppbörden och skatterättvisan. Vi framhåller att det har gjorts vissa framsteg i rådet när det gäller de stora initiativen för att reformera bolagsbeskattningen, varav dock alla ännu inte har slutförts.
7. Kommittén noterar också att andra initiativ än de som rör skatteflykt eller skatteundandragande, bl.a. förslagen om en skatt på finansiella transaktioner, som lades fram 2011, och om beskattning av digitala tjänster, som ReK uttryckt sitt stöd för, har blockerats av en minoritet av medlemsstater i rådet.

⁽¹⁾ Se punkt 6 i resolutionen om "Europeiska kommissionens arbetsprogram 2019" (RESOL-VI/033), som antogs den 6 februari 2019.

⁽²⁾ Kommissionen definierar aggressiv skatteplanering som att dra nytta av teknikaliteter i ett skattesystem eller oförenligheter mellan två eller flera skattesystem i syfte att minska det skattepliktiga beloppet.
https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_papers_71_atp_.pdf

Europeisk beskattning och demokrati

8. Kommittén påminner om den inneboende kopplingen mellan beskattning och demokrati, eftersom de liberala demokratiernas historia är nära kopplad till strävan efter skattebetalarnas samtycke till att resurser och skatteutgifter görs till föremål för demokratisk kontroll, såsom illustreras av principen "ingen beskattning utan representation".

9. ReK understryker att tre fjärdedelar av de svarande i en nyligen genomförd Eurobarometerundersökning⁽³⁾ anser att kampen mot otillbörliga skattemetoder bör utgöra ett prioriterat åtgärdsområde för EU. Således har kommissionen valt rätt tillfälle att offentliggöra sitt förslag för att bidra till den demokratiska debatten inför valet till Europaparlamentet. Vi anser dessutom att EU bättre kommer att kunna motverka den EU-fientliga populismen om EU:s skattepolitik förvaltas på ett öppnare och mer demokratiskt sätt ("återta kontrollen").

10. Kommittén noterar att multinationella företags skatteflykt fortsatt är ett problem i EU och anser att man bör intensifiera de enskilda utredningarna eftersom ett företags överträdelse inte avspeglar kollektivets beteende.

Kostnaderna för enhällighet på skatteområdet

11. Kommittén understryker att man inom en och samma ekonomiska ram måste finna en jämvikt mellan å ena sidan reglering av skattekonkurrensen mellan medlemsstaterna – och ibland även inom dem – och å andra sidan behovet av att undvika att en medlemsstats nationella skattesuveränitet inkräktas på en annan medlemsstats, till exempel på grund av att det inte finns någon lämplig fastställd maximal nivå för hur mycket de respektive skattesatserna får avvika från varandra eller förekomsten av aggressiva skatteupplägg. En medlemsstats skattebeslut kan i själva verket avsevärt påverka de övrigas intäkter och deras möjlighet att göra sina egna politiska val. Dessutom begränsas den nationella skattesuveräniteten allt eftersom skattebasen blir mer rörlig. ReK anser därför att det är föredra att betona tanken på delad skattesuveränitet på EU-nivå.

12. ReK konstaterar att det parallellt med den europeiska integrationens utveckling och den betydande och snabba omvandlingen av ekonomin har uppstått en obalans i integrationen i och med att kapital och tjänster rör sig fritt inom EU, medan medlemsstaterna självständigt fastställer sina skatteregler. När den inre marknadens utveckling i huvudsak var begränsad till handel med varor var beskattningens gränsoverskridande effekter mycket mer begränsade än i dag, eftersom företagen är starkt beroende av immateriella tillgångar, data och automatisering, vars mervärde är svårt att kvantifiera.

13. Det är nödvändigt med gemensamma insatser på europeisk och nationell nivå för att försvara unionens och medlemsstaternas budgetar mot förluster till följd av skattebedrägerier och obetalda skatter. Enbart skatteintäkter som upp bärs till fullo och effektivt ger medlemsstaterna och de lokala och regionala myndigheterna och indirekt EU möjlighet att tillhandahålla bl.a. kostnadseffektiva offentliga tjänster av god kvalitet, särskilt i fråga om utbildning, hälso- och sjukvård och bostäder till rimlig kostnad, säkerhet och brottsbekämpning, och att finansiera kampen mot klimatförändringarna, främjandet av jämställdhet, kollektivtrafiken och den infrastruktur som krävs för att göra framsteg i genomförandet av målen för hållbar utveckling. Detta skulle i slutändan kunna leda till att det samlade skattetrycket på EU:s medborgare och företag kan lätas.

14. Kommittén anser att enhällighet på skatteområdet också har gjort det svårare att uppnå andra EU-landvinningar, särskilt när det gäller klimat- och energiramen till 2030, inklusive översynen av energiskattedirektivet i syfte att integrera koldioxidutsläpp i skattesatsen för bränsle, den cirkulära ekonomin och reformen av systemet för egna medel.

15. Enligt en nyligen genomförd studie har företagens talrika strategier för skatteflykt orsakat intäktsförluster i EU på uppskattningsvis 50–70 miljarder euro, vilket enbart motsvarar de förlorade intäkterna till följd av överföring av vinster och motsvarar minst 17 % av de bolagsskatter som upp bärs 2013, och 160–190 miljarder euro om man inkluderar den uppskattade förlusten till följd av stora multinationella företags enskilda skattearrangemang.

16. De lokala och regionala myndigheterna är också offer för skatteflykt, eftersom lokala eller regionala skatter upp bärs på grundval av den nationella skattebasen och de lokala och regionala myndigheterna i de flesta av medlemsstaterna får en del av intäkterna från den nationella bolagsbeskattningen.

⁽³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/news/sv/headlines/economy/20160707STO36204/skattebedrageri-75-procent-av-medborgarna-vill-ha-storre-eu-insatser>

17. ReK understryker att EU:s momsregler går tillbaka till 1993, trots att de skulle vara tillfälliga. Kravet på enhällighet har omöjliggjort varje genomgripande reform trots den senaste tidens tekniska utveckling och förändringarna på marknaden. I många fall tillämpar medlemsstaterna fortfarande olika regler för inhemska och gränsöverskridande transaktioner. ReK betonar att detta är ett stort hinder för fullbordandet av den inre marknaden och leder till kostsamma förfaranden för de allt fler europeiska företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet. En förenkling och modernisering av momsreglerna i EU skulle minska den administrativa bördan för gränsöverskridande företag, vilket skulle leda till sammanlagda besparingar för företagen på 15 miljarder euro per år. Den nuvarande situationen är särskilt skadlig för små och medelstora företag som saknar tillräckliga ekonomiska och mänskliga resurser för att hantera skattebestämmelsernas rättsliga komplexitet.

18. Kommittén anser att avskaffandet av kravet på enhällighet på skatteområdet skulle ge EU möjlighet att inte enbart hävda den ståndpunkt som utgör den minsta gemensamma europeiska nämnaren och därmed bli mer ambitiöst i samband med de internationella överläggningarna på skatteområdet, i synnerhet inom ramen för OECD:s arbete med digital beskattning och överföring av vinster (BEPS).

Om färdplanen

19. Kommittén stöder principen om en stegvis strategi såsom kommissionen föreslår, och anser att denna strategi bör följas inom ramen för den europeiska planeringsterminen och göra det möjligt att i synnerhet behandla aggressiv skatteplanering.

20. Kommittén skulle vilja att man först och främst inför omröstning med kvalificerad majoritet för initiativ som inte har någon direkt inverkan på medlemsstaternas beskattningsrätt, skattebaser eller skattesatser, men som är nödvändiga för att förbättra det administrativa samarbetet och det ömsesidiga biståndet mellan medlemsstaterna i kampen mot bedrägerier och skatteflykt. ReK skulle också vilja att det första steget även omfattar initiativ för att göra det lättare för EU-företag att fullgöra sina skattskyldigheter.

21. ReK undrar varför kommissionen föreslår att den specifika övergångsklausulen i artikel 192.2 i EUF-fördraget på miljöområdet ska utnyttjas först i ett andra steg, trots att beskattning är ett avgörande inslag i EU:s genomförande av målen för hållbar utveckling. Vi anser därför att kommissionen bör föreslå att övergångsklausulen för miljöbeskattning ska utnyttjas redan i det första steget. I synnerhet skulle det vara brådskande att införa en samordnad europeisk strategi för beskattning av luftfarten, som för närvarande inte omfattas av något europeiskt skattesystem, till exempel när det gäller införande av moms på flygbiljetter eller beskattning av fotogen.

Bryssel den 26 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Europeiska regionkommitténs
ordförande

Yttrande från Europeiska regionkommittén – En platsbaserad strategi för EU:s industripolitik

(2019/C 404/03)

Föredragande: Jeannette BALJEU (NL–ALDE)
Ledamot, provinsstyrelsen, Zuid-Holland

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Inledning

1. Europeiska regionkommittén understryker att industri i form av produktion av varor och tjänster är en hörnsten i en innovativ, hållbar och diversifierad ekonomi som kan säkerställa såväl EU:s konkurrenskraft som arbetstillfällena av god kvalitet i Europeiska unionen.
2. Kommittén upprepar att kommissionen och medlemsstaterna bör utnyttja alla de möjligheter som finns i EU-fördraget vad gäller industripolitiken, i linje med vad som föreskrivs i artikel 173 i EUF-fördraget om att kommissionen får ta "lämpliga initiativ för att främja en [...] samordning [mellan medlemsstaterna i fråga om industripolitiken], särskilt initiativ med syftet att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa praxis och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering", i samarbete med regionala aktörer.
3. Kommittén betonar att industrin är mycket viktig för Europas regioner och städer och för de tiotals miljoner arbetstillfällena som den skapar, samt att den av naturliga skäl verkar i ett globalt sammanhang där handel är en viktig drivkraft för tillväxt, vilket medför både fördelar och utmaningar.
4. Kommittén anser att de små och medelstora företagens särskilda betydelse för mervärde, innovation och sysselsättning bör betonas. Just små och medelstora företag bidrar i särskilt stor utsträckning till att industrin på ett flexibelt sätt kan anpassa sig till nya krav, t.ex. i samband med globaliseringen eller digitaliseringen. EU:s industripolitiska strategi måste erbjuda lämpliga koncept för hur man ska bevara och skapa gynnsamma ramvillkor för dessa företag i synnerhet.
5. Kommittén anser att de utmaningar och möjligheter som industrin står inför är att bli "redo för framtiden" och bevara sitt avgörande bidrag till välbefinnande och sysselsättning samt att säkerställa en hållbar utveckling och skapandet av en koldioxidneutral och cirkulär ekonomi.
6. ReK betonar att det finns ett behov av investeringar i innovativ ny teknik och digitalisering, i en koldioxidneutral och cirkulär ekonomi och i färdigheter på detta område i de europeiska regionerna för att stärka EU:s konkurrensfördelar.
7. Kommittén framhåller därför att det behövs en strategisk vision, grundad i en platsbaserad strategi, för den europeiska industrin, så att man snabbt kan reagera på skiftande ekonomiska och industriella förändringar och upprätthålla en konkurrenskraftig global ställning.
8. Det behövs en samordnad europeisk strategi för att se till att den europeiska industrin klarar av att hantera den globala konkurrensen, och denna bör även inriktas på att förbättra överensstämmelsen mellan regelverk och standarder, undanröja alltför stora och onödiga regelbördor och administrativa bördor, underlätta Europaomfattande samarbete och partnerskap, säkerställa konkurrenskraftiga energikostnader och tillhandahålla lämpliga handelspolitiska skyddsinstrument både i traditionella sektorer såsom stål och textil, kemisk industri, jordbruk och sjöfart samt i framväxande sektorer. Till exempel är det av största vikt att snarast införa en tullavgift på stålprodukter för att skydda den europeiska stålindustrin.

9. ReK anser att industripolitikens roll är att skapa en gynnsam ram som gör det möjligt för industrin att stärka sin konkurrenskraft genom att kombinera en blandning av övergripande och sektorsövergripande, platsbaserade strategier samt vid behov riktade sektorsspecifika åtgärder i hela värdekedjan.

10. Kommittén välkomnar kommissionens meddelande "Investera i en smart, innovativ och hållbar industri: En förnyad strategi för EU:s industripolitik" ⁽¹⁾ och dess tonvikt på partnerskap med medlemsstater, regioner, städer och den privata sektorn som ett viktigt steg mot att tillhandahålla ett verktyg för att främja industriell konkurrenskraft och innovation i Europa. ReK välkomnar Europeiska kommissionens förslag angående sammanhållningspolitiken efter 2020, med dess inriktning på att stärka samarbetet mellan regionala ekosystem i alla delar av Europa samt på att stärka den internationella och industriella dimensionen av smart specialisering.

11. Kommittén konstaterar att den europeiska industrin bör stödjas med både ekonomiska och icke-ekonomiska insatser och åtgärder och, i det sistnämnda fallet, t.ex. genom politiken för utbildning och yrkesutbildning och genom främjande av innovationer (forskning).

12. ReK välkomnar kommissionens initiativ att inrätta ett rundabordssamtal på hög nivå om industrin, "Industri 2030", där ReK har observatörsstatus ⁽²⁾.

13. Kommittén välkomnar uppmaningarna från kommissionen, Europaparlamentet och rådet om att vidareutveckla en heltäckande EU-strategi för industrin som siktar mot och bortom år 2030, inbegripet strategiska mål och indikatorer för industrin på medellång till lång sikt, vilket ska åtföljas av en handlingsplan med konkreta åtgärder.

14. Kommittén framhåller behovet av en strategi för flernivåstyrelse som bygger på partnerskap och dialog med medlemsstater, lokala och regionala myndigheter samt berörda aktörer ⁽³⁾.

15. Denna strategi bör ha en stark territoriell dimension med respekt för subsidiaritetsprincipen, och kommittén förklarar sig beredd att stödja rådet och dess ordförandeskap när det gäller att utveckla en mer platsbaserad industripolitisk strategi.

16. Kommittén anser att en industristrategi för EU även bör omfatta en utförlig och evidensbaserad översyn av EU:s regler om kontroll av statligt stöd och företagskoncentrationer för att säkerställa lika villkor på internationell nivå, i enlighet med den globala handelspolitiken och multilaterala överenskommelser. Denna strategi bör samtidigt omfatta investerings- och innovationspotentialen i samband med statligt stöd eller företagsfusioner.

17. ReK välkomnar dokumentet från Europeiska centrumet för politisk strategi ⁽⁴⁾, där det föreslås att en ny balans bör skapas mellan öppenhet och skydd av den europeiska marknaden för att skapa mer likvärdiga förutsättningar på global nivå, samtidigt som den industriella innovationen och produktiviteten på hemmaplan stötts.

18. Industrin måste genomdriva en långtgående omvandling för att uppfylla målen i Parisavtalet om åtgärder för att hantera klimatförändringshotet ⁽⁵⁾ och samtidigt se till att man förblir konkurrenskraftig. Omfattningen av den omvandling som både industrin och samhället står inför kräver omedelbara insatser, en gemensam vision och integrerade lösningar när det gäller alla berörda aktörer och på alla politiska nivåer, eftersom endast en flernivåstrategi kan säkerställa att de berörda aktörerna följer ekonomipolitiska beslut av sådan vikt.

19. Kommittén stöder kommissionens politik för en rättvis inre marknad, som är kopplad till förslaget om en industripolitik för EU och som i enlighet med den europeiska pelaren för sociala rättigheter antar utmaningen med ett föränderligt arbetsliv.

Budskap 1: En konkurrenskraftig europeisk industri kräver ett kombinerat tillvägagångssätt där en platsbaserad regionalpolitik åtföljs av interregionalt samarbete

20. Kommittén understryker att regionernas konkurrensfördelar är starkt kopplade till lokala industrier, geografiska tillgångar, regionala industriella innovationsekosystem, yrkesutbildningsskolor och institutioner för högre utbildning och den tillgängliga arbetskraften och sakkunskapen.

⁽¹⁾ COM(2017) 479 final

⁽²⁾ Kommissionens beslut C(2017) 8565 av den 15/12/2017 om inrättande av rundabordssamtal på hög nivå om industrin, "Industri 2030".

⁽³⁾ Slutsatser om en förnyad strategi för EU:s industripolitik, rådet (konkurrenskraft), 30 november 2017 (705/17).

⁽⁴⁾ "EU Industrial Policy after Siemens-Alstom: finding a new balance between openness and protection", Europeiska kommissionen, mars 2019.

⁽⁵⁾ Förenta nationerna (2015).

21. Kommittén understryker relevansen av att utforska, utvinna och utnyttja europeiska primära och sekundära råvaror för utvecklingen av den lokala industrin och dess värdekedjor i regionerna. I en hållbar platsbaserad strategi måste man därför beakta exploaterbara regionala särdrag och utvecklingsmöjligheter samt möjliga klustersynergier.
22. En platsbaserad strategi bör bygga vidare på potentialen hos företags- och innovationsekosystem för att driva på moderniseringen av industrin och utveckla territoriella strategier för innovation och integration på stadsnivå eller på regional, lokal eller gränsöverskridande nivå.
23. Detta kräver välfungerande nätverk för samarbete, såsom makroregionala strategier, och kluster som omfattar nyckelparterna. ReK betonar också att interregionalt samarbete mellan dessa nätverk och kluster är avgörande för att utveckla synergieffekter, utbyta erfarenheter, lära av varandra och uppnå en kritisk massa för saminvesteringar i utbyggnaden av innovation i industriella värdekedjor i hela Europa. Denna interregionala samarbetsstrategi kan endast lyckas om man utnyttjar digitalisering och informationsutbyte.
24. Regionala och lokala myndigheter och andra organisationer har en central roll när det gäller att aktivt skapa nödvändig interregional och gränsöverskridande samverkan.
25. Ett hållbart samarbete mellan regioner bör omfatta mer än tillfälliga initiativ och kräver en strukturell ram för samarbete som bygger på ett långsiktigt åtagande, på grundval av det arbete som redan gjorts i de befintliga strategierna för smart specialisering inom ramen för de framtida interregionala innovationsinvesteringarna.
26. Information om regional innovationsverksamhet, befintlig kapacitet (infrastruktur och sakkunskap) och den cirkulära ekonomins potential är av avgörande betydelse. Denna befintliga information är ofta spridd och fragmenterad, vilket gör den mindre användbar för regionerna. ReK uppmanar därför kommissionen att genomföra en grundlig faktainsamling där hänsyn tas till det lokala och regionala perspektivet på EU:s strategi för industrin.
27. ReK rekommenderar att kommissionen stärker stödet för interregionalt och gränsöverskridande samarbete, även inom befintliga initiativ såsom Vanguard-initiativet eller de tematiska partnerskapen för smart specialisering, som omfattar ett ökande antal regioner, inom ramen för en förnyad platsbaserad strategi, såsom föreslås i kommissionens förslag om sammanhållningspolitiken efter 2020.
28. I samband med programperioden efter 2020 efterlyser ReK ett stärkt EU-stöd till regionala ekosystem och kluster inom ramen för interregionala innovationsinvesteringar, som bygger vidare på strategin för smart specialisering och utvidgar och breddar befintliga initiativ såsom plattformen för smart specialisering om industriell modernisering och pilotinitiativet om regioner i industriell omvandling. ReK anser också att det är viktigt att utveckla instrument för att genomföra interregionala projekt för industriinvesteringar i nära samarbete med regionerna och partnerskapen för smart specialisering.
29. Tematiska plattformar för smart specialisering bör ges tillräcklig finansiering, eftersom regionerna inte alltid har de resurser som krävs för att kunna delta i dessa på ett lämpligt och strukturerat sätt.
30. Kommittén uppmanar kommissionen att vidareutveckla förmedlingsverktyg för att kartlägga och aktivt öka samarbetet för strategier för smart specialisering i syfte att främja en kontinuerlig process där regionerna kartlägger de prioriterade områden där samarbete är avgörande för att upprätthålla ett europeiskt ledarskap.
31. ReK rekommenderar att kommissionen uppmanar industriell innovation som bygger på strategier för smart specialisering i alla regioner genom att främja särskilda stödprogram där välutvecklade regioner kan arbeta med konkreta projekt tillsammans med mindre utvecklade regioner till ömsesidig nytta, precis som med samarbetsprojekt mellan utvecklade regioner och projekt av gemensamt intresse mellan mindre utvecklade regioner till ömsesidig nytta.

Budskap 2: Eftersom stora samhällsutmaningar ofta kräver samarbete mellan europeiska regioner spelar de regionala myndigheterna en avgörande roll i uppdragsinriktade initiativ och när det gäller att omsätta sektorspolitiken i praktiken

32. Kommittén anser att en uppdragsinriktad politisk strategi kan användas som ett verktyg för att hantera stora samhällsutmaningar och stödja flernivåstyrelse, där tillvägagångssättet med smart specialisering kan bidra till att samordna regionala agendor och investeringar med EU:s prioriteringar.

33. För att ta itu med samhällsutmaningar krävs ytterligare investeringar i forskning och innovation i syfte att stödja spetskompetens inom industrin och utnyttja nya möjligheter, och experiment och risktagande bör stödjas i undersökningsprocessen. Kommittén uppmanar underlättad spridning av innovation och ny teknik inom industrin.

34. Regionerna har en viktig roll när det gäller att koppla samman, utveckla och stödja det regionala ekosystemet för innovation, organisera kartläggningen av tillgänglig kapacitet och involvera olika grupper av berörda aktörer inom ramen för ett verkligt efterfrågestyrt och samarbetsinriktat tillvägagångssätt för att fastställa mål för industrin. Kommittén efterlyser därför regional representation i styrningen av den uppdragsinriktade strategin, inklusive i partnerskapen och i uppdragsstyrelserna.

35. ReK rekommenderar att kommissionen fastställer tydliga mål på medellång och lång sikt i den uppdragsinriktade politiken och omsätter dessa i politiska åtgärder som genomförs inom struktur- och investeringsfonderna, Horisont Europa och programmet för ett digitalt Europa.

36. De lokala och regionala myndigheterna bör aktivt sträva efter att leda vissa av dessa uppdrag och se till att det skapas en interregional strategi. Detta arbete måste anpassas till och underlättas av de tillgängliga europeiska instrumenten. Kommittén uppmanar därför kommissionen att säkerställa ett aktivt deltagande av regionala aktörer i förvaltningen av uppdragen inom ramen för det nya Horisont Europa.

37. ReK uppmanar kommissionen att främja pilotprojekt i kluster av regioner som möjliggör försöksverksamhet i enlighet med en IPCEI⁽⁶⁾-liknande metod men i mindre skala för att främja interregionalt samarbete.

Budskap 3: De regionala och lokala myndigheterna bör se till att det finns tillgång till kompetens för att stödja industrins omvandling genom att underlätta samarbetet mellan industrin och utbildningssektorn, med stöd av en europeisk strategi

38. ReK konstaterar att den snabba förändringen när det gäller den industriella omvandlingen, energiomställningen, digitaliseringen och den cirkulära ekonomin kräver att ny tvärvetenskaplig kompetens utvecklas.

39. Kommittén välkomnar de insatser för att samordna olika instrument på EU-nivå som presenteras i den nya kompetensagendan för Europa, handlingsplanen för digital utbildning och strategin för digitala färdigheter.

40. Man måste omgående förutse, stödja och främja kontinuerlig kompetensutveckling, fortbildning och omskolning av den nuvarande arbetskraften, särskilt när det gäller digital kompetens.

41. ReK konstaterar att arbetskraften inom den europeiska industrin omfattar ett stort antal personer med yrkesutbildning.

42. Kommittén instämmer i att fördelarna med industriell omvandling måste få stor spridning och att de som riskerar att bli förlorare bör ges möjligheter och få stöd för att anpassa sig. I detta avseende måste politiska initiativ ge högre prioritet åt att tillhandahålla möjligheter till livslångt lärande för lågutbildade arbetstagare för att säkerställa att de ges rättvis tillgång till de nya tekniska färdigheter som efterfrågas av industrin.

43. Kommittén betonar hur viktigt det är med aktiv kompetensutveckling för alla yrkesverksamma inom alla industrisektorer, och därför föreslår vi att man utvecklar effektiva koncept för användning i hela Europa för hur man delar med sig av ny kunskap, uppdaterar färdigheter och utvecklar individuell kapacitet i samarbete med arbetsgivare och utbildningsinstitutioner.

⁽⁶⁾ IPCEI (Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse).

44. En alleuropeisk strategi för kompetenspolitik är därför avgörande för den europeiska industrins framtida konkurrenskraft, och det krävs mycket mer omfattande investeringar i humankapital, inom utbildnings- och yrkesutbildningssystemen samt livslångt lärande och även inom industrin i sig.

45. Företagarutbildning, främjande av affärskompetens, ömsesidigt lärande och utbyte av bästa praxis bör stödjas ytterligare för att göra det möjligt för aktörer inom industrin att anpassa sig till de nya affärsmodellerna och effektivt samarbeta i konkurrenskraftiga europeiska värdekedjor.

46. ReK rekommenderar att kommissionen stärker regionsöverskridande utbildningsprogram som Erasmus+ med tonvikt på yrkesutbildning, vilket gör det möjligt för begåvade personer att flytta till andra delar av Europa.

47. Kommittén anser att de behöriga myndigheterna bör tillhandahålla flexibla medel för omskolning på regional nivå och inte på sektorsnivå, och upprepar att ESF+ bör omfattas av förordningen om gemensamma bestämmelser för sammanhållningspolitiken efter 2021 så att alla krav beträffande partnerskapsprincipen och den regionala nivåns deltagande kan tillämpas på utvecklingen av program inom ramen för ESF+.

48. ReK rekommenderar att de lokala och regionala myndigheterna samarbetar om gemensamma utbildnings- och forskningsagendor för att förverkliga EU:s gemensamma kompetensprioriteringar och stödja tvärregionala utbildningsmöjligheter.

Budskap 4: Den europeiska industrin och regeringarna måste visa ledarskap när det gäller att bli mer hållbara genom att vidta åtgärder

49. Kommittén anser att EU går i täten för den globala övergången till en koldioxidneutral och cirkulär ekonomi. Den europeiska industrin måste därför visa vägen när det gäller att bidra till att begränsa klimatförändringarna, uppnå målen i Parisavtalet, bevara resurser, förebygga miljöförstöring och bemöta konsumenternas förändrade förväntningar i den gröna ekonomin.

50. Att ställa om företag till mer hållbara och resurseffektiva affärsmodeller kommer både att vara positivt för miljön och skapa konkurrensfördelar, vilket kommer att leda till innovation och skapande av nya arbetstillfällen och möjligheter till företagande.

51. Det är mycket viktigt att informera industrin och allmänheten om fördelarna med nya tillvägagångssätt, t.ex. den cirkulära och koldioxidneutrala ekonomin och delningsekonomin. Dessa nya strategier kräver en attitydförändring både hos konsumenterna (t.ex. när det gäller återanvändning och återvinning) och industrin, som stegvist måste anpassa sig till nya krav som en del av den långsiktiga strategiska planeringen.

52. För att kunna övergå till en hållbar industri måste EU dra nytta av sitt ledarskap inom alla sektorer och hantera den ökande globala konkurrensen inom grön produktion, bioekonomi och teknik för ren energi.

53. ReK påpekar att en regions övergång till en cirkulär och koldioxidneutral ekonomi är ett långsiktigt projekt som endast kan genomföras stegvist, och i vissa fall genom radikal förnyelse, utifrån genomförbara och mellanliggande mål som inte tynger medborgarna och sektorer som t.ex. bilindustrin alltför mycket. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att stärka motståndskraften hos landsbygdsområden som riskerar att hamna på efterkälken i den ekonomiska övergångsprocessen.

54. Det finns betydande hinder som måste övervinnas, bland annat bristen på rätt marknadssignaler och incitament när det gäller produktdesign för en cirkulär ekonomi, höga övergångskostnader för företagen, rättsliga hinder, otillräcklig information till konsumenterna och returråvarumarknader som fungerar dåligt.

55. Alleuropeiskt och interregionalt samarbete spelar en viktig roll för att hjälpa regionerna att utveckla ett strategiskt tillvägagångssätt för att förverkliga den cirkulära och koldioxidneutrala ekonomins potential.

56. ReK stöder idén om att använda strategisk offentlig upphandling som ett verktyg för att främja innovation, vilket kommissionen konstaterar i sin handlingsplan för den cirkulära ekonomin 2015 (7), och i de relevanta direktiven om offentlig upphandling, men anser att de komplexa reglerna ofta leder till att regionala och lokala myndigheter är ovilliga att ta risker.

57. ReK rekommenderar att de regionala och lokala myndigheterna antar ett flersektoriellt och sektorsövergripande ekonomiskt utvecklingsperspektiv som integrerar avfalls- och miljöförvaltning i en heltäckande strategi för den cirkulära ekonomin.

58. ReK uppmanar regionerna och städerna att fullt ut ta vara på sammanhållningspolitikens möjligheter efter 2020 för att sprida innovativa lösningar som tar itu med klimatomställningen och övergången till en cirkulär ekonomi.

59. ReK efterlyser en heltäckande och samordnad strategi för flernivåstyrelse för att säkerställa den nödvändiga samstämmigheten mellan olika politiska instrument och åtgärder på olika nivåer. Övergången till en koldioxidsnål och cirkulär ekonomi bör ta hänsyn till hela värdekedjan och tillverkningsindustrin inom såväl stora som små och medelstora företag och nystartade företag.

60. ReK uppmanar kommissionen att ytterligare stödja utarbetandet av gemensamma strategier på särskilda områden, t.ex. när det gäller väte och syntetiska bränslen, och att stödja spridningen av mer hållbar teknik på marknaden.

Budskap 5: Regionala innovationsinriktade och strategiska offentlig-privata partnerskap är avgörande för att öka industrins införande av ny teknik

61. Innovation är svårt, särskilt för nystartade och små och medelstora företag, eftersom införandet av ny teknik ofta åtföljs av stora investeringar och kräver sakkunskap, och det finns fortfarande stora skillnader mellan sektorer och regioner i Europa när det gäller den digitala övergången.

62. Samarbete mellan industrin, forskningsorganisationer och regionala myndigheter är viktigt för att främja industriella innovationer.

63. Kommittén ser positivt på digitala innovationsknutpunkter, kommissionens provningsanläggningar och teknikinfrastukturer som exempel på strategiska innovationsinriktade offentlig-privata partnerskap.

64. Kommittén stöder inriktningen hos strategierna för smart specialisering efter 2020, där man tar itu med de flaskhalsar som hindrar spridningen av nya idéer till företag.

65. ReK stöder EU:s 281 digitala innovationsknutpunkter, som en del av programmet för ett digitalt Europa för att stärka det inter-regionala samarbetet.

66. För att säkerställa att industrin lätt kan få tillgång till befintlig spets teknik och spetsinfrastruktur i hela Europa bör ett samarbete mellan dessa offentlig-privata partnerskap på alleuropeisk nivå inrättas, och man bör även informera om dessa resurser och avsätta ekonomiska medel för att införliva dem.

67. Det finns ytterligare behov av en samordnad övergripande strategi samt en strategi för att stärka det regionala samarbetet på operativ nivå.

68. För att öka inverkan av digitala innovationsknutpunkter bör dessa inte vara fristående institut som verkar på egen hand och konkurrerar med de andra, utan de bör ta formen av en kontaktpunkt inom ett nätverk som kan samordnas av flera berörda parter, såsom universitet, forskningscentrum, innovationscentrum m.fl.

69. Kommittén rekommenderar att regionala myndigheter ska involveras när europeiska digitala innovationsknutpunkter väljs ut och görs operativa inom ramen för det kommande programmet för ett digitalt Europa.

(7) Att sluta kretsloppet – en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin, COM(2015) 614 final.

70. Lokala och regionala myndigheter bör främja hållbarhet och innovation genom upphandling, stödja smarta städer och andra relevanta initiativ och sammanföra de olika aktörerna från industrin samt forsknings- och utbildningsinstitut.

71. ReK rekommenderar att man involverar regionerna i upprättandet av en strategi för hållbart samarbete mellan offentlig-privata partnerskap på andra områden än digitalisering (inklusive andra experiment- och testanläggningar). Denna medverkan bör inbegripa upprättandet av en omfattande översikt över verksamheten i regionerna och en bedömning av hur de kompletterar varandra.

72. Kommittén betonar att en övergripande strategi måste utvecklas för att samla in, systematisera och sprida information om tillgänglig infrastruktur och innovationskapacitet i hela Europa.

73. ReK betonar att artificiell intelligens (AI) blir allt viktigare inom den europeiska industripolitiken och att EU har en ledande ställning i detta avseende eftersom 32 % av världens institutioner för AI-forskning finns här. Mot denna bakgrund påminner ReK om sin egen ståndpunkt om AI, som framfördes i kommitténs yttrande av den 6 februari 2019, och stöder även rekommendationerna från Europaparlamentet ⁽⁸⁾.

74. ReK välkomnar Europeiska rådets uppmaning till kommissionen att senast i slutet av 2019 lägga fram en långsiktig vision med konkreta åtgärder för EU:s industriella framtid.

Bryssel den 26 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Europeiska regionkommitténs
ordförande

⁽⁸⁾ Europaparlamentets resolution av den 12 februari 2019 om en övergripande europeisk industripolitik för artificiell intelligens och robotteknik (2018/2088(INI)).

Yttrande från Europeiska regionkommittén Målen för hållbar utveckling: utgångspunkten för en långsiktig EU-strategi för ett hållbart EU 2030

(2019/C 404/04)

Föredragande:	Arnoldas ABRAMAVIČIUS (LT–EPP) Ledamot, distriktsfullmäktige, Zarasai
Referensdokument:	Meddelande från kommissionen – Diskussionsunderlag – Mot ett hållbart EU 2030 COM(2019) 22 final

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Europeiska regionkommittén (ReK) välkomnar EU:s diskussionsunderlag "Mot ett hållbart EU 2030" och uppmanar Europeiska kommissionen och Europeiska rådet att erkänna genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling och dess 17 mål för hållbar utveckling som en prioritet för sin politiska agenda och som ett övergripande mål i EU:s nästa strategiska plan för 2019–2024 och därefter. Kommittén räknar också med att den nya kommissionen ska bana väg för åtgärder i form av en EU-omfattande strategi för hållbar utveckling och en genomförandeplan, vilket redan efterlystes i Europeiska rådets slutsatser av den 18 oktober 2018.

2. ReK ställer sig bakom den övergripande definitionen av målen för hållbar utveckling som en ram för politiska åtgärder för att möta våra många utmaningar – ekonomiska, sociala, miljömässiga, styrningsrelaterade, externa – och insisterar på att alla aktörer behöver ha samma syn på hållbar utveckling och på målen för hållbar utveckling för att fullt ut genomföra dem för människors och framtida generationers välbefinnande. Det främsta målet är att minska fattigdomen och ojämlikheterna – att inte låta någon hamna på efterkälken, att leva i en fredlig värld samt att skapa välstånd och fördela det inom vår planets gränser.

3. Kommittén insisterar på att de 17 målen för hållbar utveckling är universella och odelbara, och att den politiska samstämmigheten mellan de åtgärder som vidtas för att genomföra dem är en central förutsättning för framsteg.

Från tanke till handling

4. ReK anser att av de tre scenarier som lagts fram av kommissionen för att stimulera debatten om EU:s nästa steg för att genomföra Agenda 2030, är scenario 1 det enda alternativ som tar itu med både EU:s inre och yttre åtgärder och omfattar alla politikområden.

5. Med tanke på komplexiteten hos målen för hållbar utveckling och resultaten av ReK:s och OECD:s undersökning om lokala och regionala åtgärder för att uppnå dem ⁽¹⁾ anser kommittén att det omgående behövs en övergripande EU-strategi som samordnar genomförandet mellan alla styresnivåer med tidsfrister och konkreta mål för 2030, tillsammans med övervaknings- och översynsmechanismer, vilket talar för scenario 1.

6. Vi betonar att genomförandemålen för målen för hållbar utveckling och de därmed sammanhängande politiska strategierna bör fastställas genom en blandning av nedifrån och upp- och uppifrån och ned-metoder, där alla styresnivåer och berörda parter deltar och där det utarbetas en uppsättning nationella och regionalt differentierade mål. Denna strategi för ett hållbart EU 2030 bör ersätta den nuvarande Europa 2020-strategin.

7. ReK insisterar på att EU-institutionerna och medlemsstaterna omedelbart påskyndar sina åtgärder när det gäller målen för hållbar utveckling och integrerar alla de politiska strategier som räknas upp i scenario 2.

⁽¹⁾ Denna enkät mottog mer än 400 svar. Resultat och mer information finns på https://cor.europa.eu/en/news/Pages/SDGs_survey.aspx

8. Kommittén understryker att de yttre åtgärder som presenteras i scenario 3 är nödvändiga. Att uteslutande inrikta sig på yttre åtgärder skulle dock inte bara vara skadligt för EU:s trovärdighet internationellt, utan skulle också innebära att man inte erkänner att EU och dess medlemsstater ligger långt ifrån att uppnå alla mål för hållbar utveckling samt förhindra framsteg med att uppnå dem i EU.

9. Ambitionsnivån när det gäller att genomföra målen för hållbar utveckling måste vara högre på alla nivåer – på europeisk, nationell, regional och lokal nivå.

Regionernas och städernas engagemang

10. ReK betonar att målet att ingen ska hamna på efterkälken kräver att alla styresnivåer säkerställer integration över hela linjen och utformning av (territoriella) strategier som garanterar ömsesidigt stöd och sammanhållning. Kommittén efterlyser inrättandet av en mekanism för att bevaka framstegen och identifiera de viktigaste utmaningarna i samband med genomförandet av målen för hållbar utveckling lokalt och för att se till att resurserna används ändamålsenligt.

11. Kommittén påpekar att det för 65 % av de 169 delmålen inom ramen för de 17 målen för hållbar utveckling krävs att regioner och städer involveras starkt i genomförandet och övervakningen av målen för hållbar utveckling, om de ska uppnås⁽²⁾. Städer och regioner lokalanpassar målen för hållbar utveckling på fältet, inte bara som genomförare utan också som beslutsfattare som befinner sig närmast medborgarna, näringslivet och lokalsamhällena. Resultaten av ReK:s och OECD:s undersökning bekräftar ytterligare mobiliseringen av städer och regioner, i och med att 59 % av de svarande håller på att genomföra målen för hållbar utveckling. Många europeiska regioner och städer har varit pionjärer⁽³⁾ när det gäller lokal anpassning av målen för hållbar utveckling och har visat att regioner och städer är nödvändiga för att genomföra målen på ett effektivt och snabbt sätt.

12. Vi framhåller den roll som lovande föregångsinitiativ, t.ex. OECD:s "Cities and Regions for the Sustainable Development Goals" och FN:s "25 + 5 SDG Cities Leadership Platform", spelar för att hjälpa regioner och städer, som har anmält sig som frivilliga, att lokalanpassa målen för hållbar utveckling, fem år före 2030 när det gäller det sistnämnda initiativet.

13. Kommittén betonar, på grundval av sin studie om en territoriell strategi för målen för hållbar utveckling⁽⁴⁾, vikten av att bygga upp regionernas och städernas kapacitet och förmåga att lokalanpassa målen för hållbar utveckling och öka synligheten för pågående initiativ samt främja regioners och städernas användning av EU:s stödtjänst för strukturreformer⁽⁵⁾, vars målsättningar bör anpassas till målen för hållbar utveckling.

14. ReK åtar sig att stödja processen för att anpassa målen för hållbar utveckling på lokal och territoriell nivå och undvika dubbelarbete genom att främja partnerskap med internationella⁽⁶⁾ och europeiska sammanslutningar⁽⁷⁾.

15. Kommittén understryker den viktiga roll som kommissionen och ReK, tillsammans med andra europeiska organisationer, spelar för att stimulera kollegial granskning, utbyte, samarbete och ömsesidigt lärande mellan regioner och städer i hela EU.

16. Vi anser att man fullt ut bör erkänna regionernas roll när det gäller att lokalanpassa målen för hållbar utveckling i EU. De lokala och regionala myndigheterna spelar en viktig roll i utvecklingen av värderingar och utformningen av sociala relationer, och därför finns det ett tydligt behov av att involvera dem i arbetet med att bygga upp en hållbar utveckling i EU som helhet.

17. ReK påpekar att EU präglas av stora variationer när det gäller utvecklingsnivå, demografi, produktionsstruktur och industrialiseringsgrad. Det krävs därför ett flexibelt och platsbaserat förhållningssätt till mindre utvecklade regioner, randområden och öregioner samt regioner som står inför en energiomställning.

18. Vi stöder inrättandet av en *European Regions Community of Practice* avseende målen för hållbar utveckling, under ledning av nrg4SD.

19. Kommittén understryker de ekonomiska, sociala och territoriella klyftorna globalt sett, liksom inom och mellan EU:s medlemsstater. Även om det i målen för hållbar utveckling genom mål 11 tas hänsyn till utmaningen i samband med urbanisering måste vi säkerställa en balanserad regional utveckling i EU för att se till att inga människor eller territorier tillåts hamna på efterkälken.

⁽²⁾ FN:s nätverk för hållbara utvecklingslösningar (2016), "Getting Started with the SDGs in Cities. A Guide for Stakeholders", <http://unsdsn.org/wp-content/uploads/2016/07/9.1.8.-Cities-SDG-Guide.pdf>

⁽³⁾ T.ex. Baskien, Åland, Esbo, Gent, Utrecht och Nordrhein-Westfalen.

⁽⁴⁾ Studie beställd av ReK: En territoriell strategi för genomförandet av målen för hållbar utveckling i EU – Europeiska regionkommitténs roll (2019).

⁽⁵⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om Reformstödsprogrammet och Europeiska investeringsstabiliseringsfunktionen (2018/3764, punkt 12, föredragande: Olga Zrihen (BE-PES)).

⁽⁶⁾ Organisationer såsom OECD, Iclei, initiativet UNDP-ART och UN-habitat, och sammanslutningar såsom nrg4SD, UCGL eller Global Task Force.

⁽⁷⁾ T.ex. CEMR, Eurocities, CPMR, europeiska nätverket för hållbar utveckling, EEAC-nätverket.

20. Vi betonar vikten av en effektiv synergi mellan och integration av lokala, regionala och nationella medel samt EU-medel, både offentliga och privata, och samverkan mellan den offentliga och den privata sektorn när det gäller strategisk utveckling och strategiska investeringar för att uppnå målen för hållbar utveckling senast 2030.

21. ReK framhåller att sammanhållning är EU:s viktigaste investeringsinstrument för att regioner och städer ska kunna genomföra målen för hållbar utveckling och säkerställa sin ekonomiska, sociala och territoriella utveckling. Därför efterlyser vi att de finansiella medlen under den kommande perioden för EU:s sammanhållningspolitik (2021–2027) förblir tillgängliga för alla regioner och främjar deltagande av alla medborgare, på grundval av en rättsligt bindande europeisk uppförandekod för partnerskap. Målen för EU:s framtida sammanhållningspolitik bör vara bättre anpassade till målen för hållbar utveckling, för att säkerställa bättre genomförande av och samstämmighet mellan åtgärderna.

22. Kommittén betonar att målen för hållbar utveckling omfattar ett mål som avser städer, mål 11, men att det inte finns något särskilt regionalt mål, och regional utveckling nämns endast indirekt under rubriken om markanvändning. En noggrann anpassning av sammanhållningspolitiken till målen för hållbar utveckling kräver därför att programplaneringen av den nya finansieringen av EU:s sammanhållningspolitik tar hänsyn till alla territoriellt relevanta mål för hållbar utveckling och inte bara mål 11.

23. Vi vill lyfta fram EU-agendan för städer som en modell för främjande av dialog mellan alla styresnivåer när det gäller hållbar stadsutveckling. Denna process skulle kunna fungera som inspirationskälla vid utformningen av styrningen i EU:s framtida strategiska agenda för 2019–2024, så att EU på ett mer effektivt sätt kan ta itu med utmaningarna kring att uppnå målen för hållbar utveckling.

24. ReK betonar potentialen i sitt förslag⁽⁸⁾ om att den framtida sammanhållningspolitiken efter 2020 bör stödja regioner och städer när det gäller att "lokalanpassa målen för hållbar utveckling" och anpassa genomförandet av strategier för hållbar stadsutveckling till de lokala förhållandena.

25. ReK framhåller vikten av EU-finansieringsinstrument för jordbruk, forskning och innovation samt Efsi och av att de används i synergi med sammanhållningsfonderna för att till fullo uppnå målen för hållbar utveckling.

Göra alla intressenter delaktiga

26. Kommittén framhåller att alla nivåer i samhället och ekonomin måste vara delaktiga i målen för hållbar utveckling med tanke på deras omdanande karaktär. Vi understryker den privata sektorns och affärsnyttans betydelse när det gäller att genomföra och uppnå målen för hållbar utveckling senast 2030.

27. ReK erinrar om att människor står i centrum för målen för hållbar utveckling och att partnerskap, deltagande och egenmakt är grundläggande värden för hållbar utveckling. Det krävs deltagande av medborgare i alla åldrar, det civila samhället i dess mångfald, den akademiska världen, offentliga organ och den privata sektorn i flerpartsdialoger för att identifiera och gemensamt utarbeta lösningar för att uppnå målen för hållbar utveckling och samtidigt göra de rätta avvägningarna i de oundvikliga kompromisserna.

28. ReK betonar den viktiga roll som gräsrotsrörelser, gynnsamma förhållanden och entreprenörsanda spelar i städer och regioner när det gäller att uppnå målen för hållbar utveckling och smart och hållbar tillväxt för alla.

29. ReK efterlyser omfattande informationskampanjer om fördelarna med en hållbar utveckling så att lämpliga sociala attityder skapas i alla åldersgrupper och på lång sikt.

En EU-styrning för målen för hållbar utveckling

30. Den nya kommissionen uppmanas att ta på sig en ledande roll i att inrätta ett sektorsövergripande styre på flera nivåer och med flera aktörer, som en del av scenario 1, så att alla dimensioner av målen för hållbar utveckling kan integreras i all EU-politik, samtidigt som man säkerställer samstämmighet i politiken mellan olika sektorer och involverar alla styresnivåer och intressenter, inklusive medborgarna, i alla skeden av det politiska beslutsfattandet.

31. ReK betonar den avgörande betydelsen av lärande, eftersom politiskt ledarskap är av yttersta vikt, och konstaterar att både politiker och förvaltningsmän måste utbildas och involveras i målen för hållbar utveckling samt att varje EU-institution måste integrera målen för hållbar utveckling i sina egna styrelseformer.

⁽⁸⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om Den framtida Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden efter 2020.

32. Vi rekommenderar att nästa kommissionsordförande utser ett särskilt team som är knutet till hennes/hans kansli och som ska samarbeta med alla kommissionsledamöter och granska alla politiska förslag om målen för hållbar utveckling. Teamet bör belysa potentiella konflikter och nödvändiga kompromisser och kommer att ha i uppgift att integrera målen för hållbar utveckling i all EU-politik. Detta kommer att innebära en stark samordning mellan generaldirektoraten.
33. Kommittén uppmanar med kraft nästa kommissionsordförande att årligen rapportera om genomförandet av målen för hållbar utveckling till Europaparlamentet i sitt tal om tillståndet i unionen, samt till rådet (allmänna frågor).
34. Vi uppmanar med kraft rådet att främja genomförandet av målen för hållbar utveckling och stimulera ömsesidigt lärande på nationell nivå genom diskussioner om frivilliga nationella översyner inom rådet (allmänna frågor), före de presentationer som planeras under FN:s politiska forum på hög nivå.
35. ReK uppmanar med kraft Europaparlamentet, som medlagstiftare, att integrera målen för hållbar utveckling i alla sina relevanta politiska ärenden och att involvera alla utskott i hanteringen av genomförandet av målen för hållbar utveckling. Vi efterlyser ständiga föredragande för målen för hållbar utveckling i Europaparlamentets olika utskott.
36. Kommittén åtar sig att arbeta på ett integrerat och konsekvent sätt när det gäller målen för hållbar utveckling och att integrera dem i alla ReK:s utskott och yttranden.
37. Vi föreslår ett samarbete med kommissionen och andra partner om övervakningen av genomförandet av målen för hållbar utveckling på lokal/regional nivå. Vi välkomnar arbetet i den flerpartsplattform för målen för hållbar utveckling som organiserats av kommissionen som ett uttryck för en öppen och delaktighetsbaserad styrning. ReK ger sitt fulla stöd till att detta arbete fortsätter i syfte att involvera regioner, städer, det civila samhället, den akademiska världen och näringslivet i en inkluderande hållbarhetsdialog och för att skapa egenansvar för målen för hållbar utveckling.
38. Kommittén välkomnar att kommissionen tagit med plattformens rekommendationer i diskussions-underlaget.
39. Vi ser plattformen som ett permanent rådgivande organ som EU:s beslutsfattare – kommissionen, rådet och Europaparlamentet – kan konsultera angående en övergripande strategi för ett hållbart EU 2030, och som kan informera de nya kommissionsledamöterna och parlamentsledamöterna om målen för hållbar utveckling.
40. ReK efterlyser ett regelbundet deltagande av europeiska, nationella och subnationella plattformar i arbetet i EU:s flerpartsplattform i syfte att stärka dess arbete och representativitet.
41. Kommittén uppmanar alla EU-institutioner, däribland kommissionen, rådet, Europaparlamentet samt Europeiska regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, att delta i en regelbunden interinstitutionell dialog om målen för hållbar utveckling i syfte att säkerställa politisk samstämmighet, i de 17 hållbarhetsmålen and.

Integrering av målen för hållbar utveckling i EU:s politik

42. Kommittén uppmanar kommissionen att använda riktlinjerna för bättre lagstiftning som ett verktyg för att utforma lagstiftning där hänsyn tas till alla aspekter av målen för hållbar utveckling. Dessa riktlinjer bör tydligt visa alla de variabler som ska beaktas om man vill anta en hållbar strategi.
43. Det kommer att bli nödvändigt att hitta kompromisser mellan de olika dimensionerna av målen för hållbar utveckling och kommittén efterlyser systematiska förhandsbedömningar för att identifiera möjliga synergier och konflikter, samt för att bedöma kompromisser på ett klart och tydligt sätt, med beaktande av omedelbara och långsiktiga effekter. Territoriella konsekvensbedömningar och debatter med medborgare och berörda parter på lokal och regional nivå kommer att vara avgörande för att säkra att besluten godtas och politiken utformas på ett bra sätt.
44. Kommittén önskar föregå med gott exempel inför andra institutioner och organisationer och åtar sig att anordna årliga konferenser där erfarenheter och god praxis från lokal och regional nivå kommer att presenteras.

45. ReK uppmanar alla EU-institutioner och medlemsstater att anpassa den europeiska planeringsterminen till målen för hållbar utveckling och en efterföljande EU-strategi för ett hållbart EU 2030. Genom flerårig vägledning bör man säkerställa att den europeiska planeringsterminen verkställer EU:s strategi och blir ett samordnings- och verkställighetsverktyg för målen för hållbar utveckling samt att den årliga tillväxtöversikten på så sätt blir den "årliga översikten över hållbar utveckling".
46. Vi efterlyser en flerårig EU-undersökning om hållbar utveckling som skulle inleda en flerårig nationell cykel för översyn och rapportering av rekommendationer. Undersökningen bör inbegripa en bedömning av genomförandet av EU-strategin och medlemsstaternas handlingsplaner för hållbar utveckling. Detta skulle ligga till grund för EU-ländernas frivilliga nationella översyner i FN-sammanhang.
47. ReK uppmanar till att styrningen av den hållbara europeiska planeringsterminen inom kommissionen ska inbegripa alla relevanta avdelningar inom kommissionen så att man undviker "siloinitiativ".
48. Kommittén upprepar sin uppmaning att styrningen av den europeiska planeringsterminen ska baseras på principerna om partnerskap och flernivåstyre, där EU:s regioner och städer ses som fullvärdiga partner från början av den årliga cykeln, på grundval av en uppförandekod ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾.
49. EU:s institutioner uppmanas att använda EU-budgeten för att integrera målen för hållbar utveckling i all politik, bl.a. genom att stoppa bidragen till fossila bränslen och stärka hållbarhetskriterierna vid offentlig upphandling.
50. ReK bekräftar behovet av att övervaka genomförandet av målen för hållbar utveckling och efterlyser att uppgifter, åtminstone på Nuts 2-nivå, ska delas upp, och där så krävs ned till lokal nivå, för att möjliggöra bättre beslutsfattande där det nationella genomsnittet är missvisande.
51. ReK upprepar ⁽¹¹⁾ behovet av att gå bortom BNP och använda ytterligare indikatorer som inte är rent ekonomiska till sin natur, utan som tar hänsyn till den omdanande karaktären hos målen för hållbar utveckling, och som bör mätas på Nuts 2-nivå åtminstone med hjälp av disaggregerade data som är relevanta för uppnåendet av målen för hållbar utveckling.
52. ReK påpekar att pionjärregioner och pionjärstäder utarbetar sina egna indikatorer och samlar in sina uppgifter i partnerskap med lokala aktörer, inklusive den privata sektorn. Utarbetandet av lokala indikatorer utgör en god möjlighet att främja delaktighet och egenansvar. 40 % av de svarande i ReK:s och OECD:s undersökning använder dock inga indikatorer. EU:s indikatorer får inte användas eftersom det saknas tillgängliga uppgifter på Nuts 2-nivå som kan användas lokalt.
53. ReK föreslår att EU:s gemensamma forskningscentrum inrättar en plattform för uppgifter om städer när det gäller målen för hållbar utveckling i syfte att utarbeta en europeisk handbok om städer som frivilligt genomför målen för hållbar utveckling. Kommittén noterar vidare arbetet i World Council City Data, som fastställer ISO-standarder för indikatorer för smarta och motståndskraftiga städer, och OECD:s arbete med ett visualiseringsverktyg som kombinerar officiella indikatorer med modellerade indikatorer på regional och lokal nivå för att ta hänsyn till regionala skillnader.
54. Vi uppmanar Eurostat att ta fasta på detta arbete och de framsteg som uppmäts i sin årliga övervakningsrapport, som också bör omfatta kvalitativa uppgifter. ReK är redo att samarbeta och främja samarbete med dessa partner i syfte att övervaka genomförandet av målen för hållbar utveckling på lokal/regional nivå.
55. Vi upprepar att många regioner och städer tar initiativ och blir föregångare i denna omställning, med framgångsrika gräsrotsinitiativ, t.ex. borgmästaravtalet för klimat och energi och ReK:s ambassadörer som är verksamma på detta område. Dessa gräsrotsrörelser kan få ny kraft och verkligen ta ett stort steg framåt i genomförandet av målen för hållbar utveckling.

Den yttre dimensionen av målen för hållbar utveckling

56. Kommittén insisterar på att EU tar hänsyn till den externa dimensionen av målen för hållbar utveckling vid genomförandet av dessa, inklusive de externa effekterna av unionens inhemska politik, t.ex. när det gäller den gemensamma jordbrukspolitiken eller handeln. Interna och externa dimensioner är inte skilda världar, och strävan efter en samstämmig politik för hållbar utveckling är av avgörande betydelse.

⁽⁹⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om Förbättra styrningen av den europeiska planeringsterminen: en uppförandekod för de lokala och regionala myndigheternas deltagande (COR 2016/5386).

⁽¹⁰⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om Den europeiska planeringsterminen och sammanhållningspolitiken: anpassa strukturreformer till långsiktiga investeringar (2018/5504).

⁽¹¹⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om Indikatorer för territoriell utveckling – bortom BNP av den 11 februari 2016.

57. Vi efterlyser ett partnerskap mellan EU-nivå och nationell, regional och lokal nivå för att bidra till genomförandet av målen för hållbar utveckling genom utvecklingssamarbete.

58. ReK uppmanar till att de globala leveranskedjornas roll övervakas bättre för att se till att rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna respekteras, och att den cirkulära ekonomins metoder genomförs och överanvändning av resurser undviks.

59. Vi framhåller vikten av decentraliserat samarbete och ReK-initiativ såsom kommissionens och ReK:s forum "Städer och regioner för utvecklingssamarbete", som i februari 2019 uppmärksammade hållbara stadspartnerskap, sammanförde över 500 deltagare från mer än 80 länder och utarbetade konkreta politiska rekommendationer om främjandet av hållbar utveckling genom regionala och lokala partnerskap, eller Nicosiainitiativet för stöd till libyska kommuner. Dessa ReK-initiativ visar att EU:s stöd inte enbart bör inriktas på storskaliga partnerskapsprojekt mellan storstäder, utan även bör vara tillgängligt för decentraliserade samarbetsinitiativ av olika storlek och med deltagande av olika typer av territorier.

60. Kommittén beklagar att kommissionens förslag om ett nytt instrument för grannskap, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete inte innehåller någon tematisk budgetpost för stöd till lokala myndigheter.

61. Kommissionen uppmanas att stödja den ekonomiska och sociala integrationen av ungdomar, kvinnor och befolkningsgrupper som tvingats lämna sin hembygd i utvecklingsländerna. En partnerskapslogik i det decentraliserade samarbetet kan bidra till att omvandla föreställningen om migration som ett hot till migration som en möjlighet, särskilt med tanke på den nyckelroll som regioner och städer spelar när det gäller att integrera migranter i värdsamhällena.

EU:s politik

62. ReK instämmer i diskussionsunderlagets analys och förslaget att arbeta vidare med fyra politiska kluster och fyra övergripande faktorer som en prioriterad fråga, dock med följande ytterligare synpunkter:

63. ReK insisterar på att man i den nya fleråriga budgetramen, utöver den föreslagna höjningen av målet för integrering av klimatåtgärder till 25 %, bör anslå tillräckliga finansiella medel till hållbar utveckling och även säkerställa att ingen finansiering undergräver genomförandet av målen för hållbar utveckling.

64. ReK understryker det brådskande behovet av att anta strategier och fastställa åtgärder för en resurseffektiv cirkulär ekonomi genom att genomföra Parisavtalet utan ytterligare dröjsmål.

65. Kommittén framhåller att ReK i ett separat yttrande ⁽¹²⁾ mer utförligt undersöker kopplingen mellan FN:s mål för hållbar utveckling, ekologisk omställning och Parisavtalet om klimatförändringar. Yttrandet kommer att ge en bild av EU:s städer och regioners strategiska syn på hur man kan åstadkomma omställningen till en koldioxidneutral, klimatneutral och resurseffektiv ekonomi som bevarar den biologiska mångfalden.

66. Vi insisterar på att hållbar konsumtion och produktion också innebär en minskning av användningen av icke förnybara resurser i absoluta termer med tanke på att målet är att säkerställa tillräckliga resurser och inte bara resurseffektivitet.

67. ReK framhåller bioekonomins särskilda potential när det gäller att främja oberoende från fossila bränslen och motverka klimatförändringar med hjälp av koldioxidneutralitet. Största möjliga användning av biobaserade produkter inom så många branscher som möjligt bidrar också till att arbetstillfällena tryggas och skapas på nya och hållbara marknader, bl.a. också i hittills mindre industrialiserade regioner.

68. Med regionernas hjälp kan man uppnå målet att kraftigt öka de innovativa biobaserade industriernas andel av bruttonationalprodukten under nästa decennium.

69. ReK efterlyser en uppföljning av kommissionens handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt, eftersom finansiering måste användas för att driva på sådan förändring som ger avkastning när det gäller hållbarhet och inte bara ekonomisk avkastning ⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ "Ett hållbart EU 2030: uppföljning av FN:s mål för hållbar utveckling, den ekologiska omställningen och Parisavtalet om klimatförändringar" (ENVE-VI/039), föredragande: Sirpa Hertell (FI-EPP).

⁽¹³⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om Finansiering av hållbar tillväxt (2182/2018) av den 6 december 2018.

70. Kommittén efterlyser ett engagemang från de europeiska företags- och industrisektorernas sida för hållbarhet som en integrerad del av den europeiska industristrategin 2030 i syfte att hjälpa företag och industrisektorer att snabbare ställa om till mer hållbara metoder. Ett sådant förslag som redan ingår i rekommendationerna från EU:s flerpartsplattform för målen för hållbar utveckling bör diskuteras ytterligare vid högnivåkonferensen för industripolitiska åtgärder "Industri 2030", och innefatta en diskussion om bioekonomin som en integrerad del av målen för hållbar utveckling.

71. ReK påpekar att den gemensamma jordbrukspolitiken, för att vara förenlig med unionens utvecklingspolitik, bör främja utvecklingen av hållbart jordbruk i utvecklingsländerna, vilket bidrar till att landsbygdsbefolkningen kan bo kvar och tryggar dess livsmedelsförsörjning. Därför bör exporten av jordbruksprodukter och livsmedel från EU inte ske till priser som ligger under produktionskostnaderna i Europa.

72. När det gäller rörlighet beklagar kommittén att diskussionsunderlaget inte tar upp betydelsen av tillgänglig kollektivtrafik för att bygga hållbara transportsystem i städer och regioner, och de lokala och regionala myndigheternas avgörande roll i detta avseende.

73. ReK föreslår att en ny drivkraft för EU:s hållbarhetsagenda på internationell nivå bör omfatta initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser inom ramen för IMO (sjöfart) och Icao (luftfart), särskilt genom att EU efterlyser en global skatt på fotogen och, om ingen överenskommelse nås om att ta ut en sådan skatt på Icao-nivå, att EU kan överväga att vidta ensidiga åtgärder, såsom att avskaffa skattebefrielsen för flygbränsle för flygningar inom EU, eller införa en bränsleavgift för flygfrakt.

74. Den europeiska transportsektorn måste öka sin konkurrenskraft genom innovation. Lokala och regionala myndigheter måste tillämpa genomförandeplanen för alternativa bränslen och digital väginfrastruktur i samarbete med den privata sektorn och med stöd av EU:s budget.

75. Mot bakgrund av den enorma sociala ojämlikhet som beskrivs i diskussionsunderlaget, t.ex. att mer än 22 % av EU:s befolkning riskerar att drabbas av fattigdom, upprepar ReK sin uppmaning om att fullt ut genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och att ägna lika stor uppmärksamhet åt faktorer som rör social hållbarhet som åt miljömässig hållbarhet för att visa att EU avser att se till att inga människor och inget territorium hamnar på efterkälken. Det finns belegg för att socialt sårbara territorier också ofta är mest utsatta för de negativa effekterna av brist på hållbar utveckling.

76. Kommittén efterlyser en mer regionaliserad övervakning av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. ReK håller för närvarande på att utarbeta en regional resultattavla för sociala frågor, som skulle kunna användas för detta ändamål.

77. Man måste särskilt se till att främja aktivt och hälsosamt åldrande bland EU-medborgarna och övergå från institutionella till samhällsbaserade lösningar.

78. ReK upprepar sin uppmaning om genomförandet av en europeisk agenda för bostäder ⁽¹⁴⁾, vilken som uppföljning av partnerskapet om bostäder inom EU-agendan för städer i hög grad skulle bidra till genomförandet av hållbarhetsmål 11 (hållbara städer och samhällen), men också mål 1 (ingen fattigdom), mål 7 (energi till överkomliga priser) och mål 10 (minskad ojämlikhet).

79. Kommittén framhåller att den demografiska förändringen, tack vare den digitala teknikens utveckling och med hjälp av EU:s regioner och städer, kan förvandlas till en tredubbel vinst för Europa: förbättrad livskvalitet för den åldrande befolkningen, en omställning till mer hållbara hälso- och sjukvårdssystem samt skapande av hållbar ekonomisk tillväxt och sysselsättning i silvrekonomin.

80. Vi betonar att de lokala och regionala myndigheterna har en avgörande roll när det gäller att uppnå en jämn könsfördelning, men konstaterar att kvinnor är kraftigt underrepresenterade i EU och att endast 15 % av de valda borgmästarna, 32 % av ledamöterna i kommunfullmäktige och 33 % av ledamöterna i regionala parlament eller församlingar ⁽¹⁵⁾ är kvinnor.

81. ReK stöder erkännandet och synliggörandet av icke-formellt och informellt lärande i ungdomsarbetet. Ungdoms- och idrottsorganisationer som tillhandahåller program för icke-formell och informell utbildning för aktivt medborgarskap utanför skolan är särskilt viktiga för att förbättra ungdomars färdigheter och kompetens.

⁽¹⁴⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om Mot en europeisk agenda för bostäder (CDR 1529/2017) av den 1 december 2017.

⁽¹⁵⁾ Europeiska jämställdhetsinstitutet, databasen för jämställdhetsstatistik, 2017.

82. Kommittén betonar att potentialen i EU:s metod för smart specialisering är en viktig del av strategin för ett hållbart EU 2030. Det gemensamma forskningscentrumets (JRC) plattform för smart specialisering hjälper regionerna att använda strukturfonderna för att integrera sina regionala innovationsstrategier med målen för hållbar utveckling, bl.a. genom de evenemang inom ramen för "Vetenskapen möter regionerna" som anordnas av ReK och JRC. Komplementariteten mellan smart specialisering och genomförandet av målen för hållbar utveckling på regional nivå ger ett väsentligt mervärde för hållbar tillväxt.

83. Kommittén betonar att systemet för handel med utsläppsrätter bör vara ett av de viktigaste kommande stegen i genomförandet av diskussionsunderlaget.

84. När det gäller handel beklagar vi att det inte hänvisades till det "omfattande interkontinentala frihandelsavtalet mellan EU och Afrika" i det senaste talet om tillståndet i unionen. Detta avtal bör vägledas av målen för hållbar utveckling och den enorma roll som handeln kan spela för att uppnå dem.

85. ReK efterlyser en förnyad social dialog inom bolagsstyrning för att främja målen för hållbar utveckling och nya affärsmodeller för att stärka den ekonomiska demokratin för hållbar tillväxt.

86. Kommittén insisterar på den sociala ekonomins positiva roll när det gäller att ta itu med arbetslöshet och främja en inkluderande och hållbar tillväxt. Detta är särskilt viktigt i regioner som präglas av utvandring, en snabbt åldrande befolkning, brist på ekonomisk dynamik och svagt entreprenörskap. I sådana regioner utgör den sociala ekonomins organisationer ett av de sätt på vilka goda föresatser kommer att främja entreprenörskap och uppmuntra bästa möjliga användning av lokala resurser.

Bryssel den 26 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Europeiska regionkommitténs
ordförande

Yttrande från Europeiska regionkommittén om En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön

(2019/C 404/05)

Föredragande:	Jácint HORVÁTH (HU–PES), ledamot, stadsfullmäktige, Nagykanizsa
Referensdokument:	En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön COM(2018) 673 finalss

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Allmänna kommentarer

1. Europeiska regionkommittén (ReK) välkomnar kommissionens meddelande "En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön", som föreskriver en handlingsplan för genomförandet av en förnyad strategi för bioekonomin under de kommande åren. Kommittén anser sig kunna spela en avgörande roll i dialogen med Europeiska kommissionen.
2. Handlingsplanen är tillräckligt omfattande och genomförandet av åtgärderna i den är avgörande för att den europeiska bioekonomin ska utvecklas i lämplig takt.
3. ReK anser dessutom att bioekonomins utveckling rymmer en stor potential för tillväxt och sysselsättning och betonar att detta endast kan uppnås om de lokala och regionala aktörerna samarbetar nära och strävar mot samma mål. Kommittén framhåller även vikten av en hållbar bioekonomi för att uppnå målen för hållbar utveckling.
4. Kommittén är övertygad om att man behöver harmonisera de europeiska, nationella, regionala och lokala initiativen vad gäller bioekonomin genom att utnyttja de positiva effekterna av flernivåstyrelse för att skapa optimala villkor för bioekonomins utveckling i Europa. Även när det gäller bioekonomi har den lokala och regionala nivån en viktig roll i främjandet av samarbete mellan universitet, industrin, myndigheter och det civila samhället, tack vare "quadruple helix"-modellen.
5. Perioden 2021–2027 medför utomordentliga möjligheter för bioekonomins utveckling. De lokala och regionala myndigheterna har en avgörande roll i genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik och ett stort antal regionala strategier för smart specialisering som möjliggör samfinansiering av program och projekt som stärker bioekonomin.
6. Kommittén betonar även att kommissionen dessutom planerar att från och med 2021 göra det obligatoriskt att utarbeta handlingsplaner för bioekonomin på lämplig regional eller lokal nivå – vilket kommer att innebära att de lokala och regionala myndigheternas roll stärks – och att programmen ska förvaltas så direkt som möjligt tillsammans med berörda sektorer och medborgare, i enlighet med principerna om subsidiaritet och flernivåstyrelse. För att skapa en hållbar och cirkulär bioekonomi bör man förankra verksamheten väl på lokal och regional nivå, med tanke på att lokalsamhällena är väl förtrodda med de befintliga värdekedjorna i deras regioner. Regionerna investerar i grundläggande tjänster och kapacitet, vilket innebär att den lokala och regionala strategin är en garanti för en stark koppling till regionens särdrag och specialisering.
7. Kommittén anser att man regelbundet bör se över den rättsliga ramen för att överkomma rättsliga investeringshinder i syfte att framgångsrikt förverkliga visionen om största möjliga expansion av bioekonomin.
8. Utvecklingen av en hållbar europeisk bioekonomi skulle skapa arbetstillfällen, särskilt i kust- och landsbygdsområden, tack vare ett ökat deltagande av primärproducenter i den lokala bioekonomin. Enligt de biobaserade industriernas beräkningar skulle en miljon nya arbetstillfällen kunna skapas fram till 2030.
9. ReK uppmanar alla EU-länder att fram till år 2021 utarbeta en nationell strategi för bioekonomi inom ramen för planeringen av nästa fleråriga budgetram för 2021–2027 i syfte att underlätta samordningen av utvecklingsprogrammen.

10. Alla europeiska regioner bör, som en av de lämpligaste territoriella nivåerna för att genomföra bioekonomistategier, senast i slutet av 2024 anta handlingsplaner för bioekonomin eller ett separat avsnitt för bioekonomi i sin övergripande utvecklingsstrategi. Med tanke på att bioekonomins ekologiska gränser går bortom de administrativa anser kommittén också att även mellanregionala strategier bör övervägas i syfte att stärka det gränsöverskridande och mellanregionala samarbetet (vänorter, nätverk) mellan regioner med liknande profiler. Samtidigt bör bioekonomiska partnerskap främjas inom ramen för makroregionala strategier och havsområdesstrategier.

11. Kommittén hoppas att tillväxten av grön offentlig upphandling ska vara så stark som möjligt i EU i framtiden och understryker att utvecklingen av bioekonomin är en förutsättning för denna tillväxt. Offentlig upphandling är ett viktigt instrument som kan stödja utvecklingen av biobaserade produkter och lösningar. För att stödja och möjliggöra detta behövs ofta stöd från EU-nivå i form av ekodisignkrav, standarder, klimatdeklarationer och miljövarudeklarationer samt strategier för utvecklingsinsatser.

12. ReK noterar med oro att man i ett färskt arbetsdokument från det gemensamma forskningscentrumet anger att omkring 11 % (mer än 20 miljoner hektar) av jordbruksmarken i EU löper hög risk att överges under perioden 2015–2030 på grund av faktorer med anknytning till markens biofysiska lämplighet, jordbruksföretagens struktur och jordbrukets bärkraft, befolkningen och regionala särdrag ⁽¹⁾. Mot bakgrund av ovanstående framhåller kommittén den stora potentialen hos övergiven jordbruksmark för en ökad produktion av olika slags bioresurser, förutsatt att en sådan diversifierad användning inte äventyrar jordbruksmark med höga naturvärden eller minskar den biologiska mångfalden och potentialen för återställande av livsmiljöer och återförvildning.

13. ReK har i sitt tidigare yttrande om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken ⁽²⁾ i fråga om miljö och livsmedel betonat behovet av att i jämförelse med 2017 fördubbla den areal som utnyttjas för ekologiskt jordbruk i medlemsstaterna, eller avsätta minst 30 % av den utnyttjade jordbruksarealen i medlemsstaterna för detta ändamål.

14. Kommittén stöder slutsatserna i rapporten om halvtidsöversynen av EU:s skogsstrategi, enligt vilken man bör samordna översynen av skogsstrategin och reformen av den bioekonomiska strategin. När man utvecklar skogsbioekonomin och främjar innovation måste man se till att det råder samstämmighet mellan EU:s politik på olika områden.

Att stärka de biobaserade industrierna och öka deras verksamhet så att investeringar och marknader frigörs

15. Innovationerna inom bioekonomin lockar i nuläget investerare endast till de företag som har en koppling till utveckling av produkter med stort mervärde. Man skulle behöva finjustera stödsystemen i syfte att utveckla ny teknik för biobaserade produkter som har ett lågt marknadsvärde men är avsedda att ersätta fossila bränslen. Tydligare prismetanismer för bioenergiressurser behövs, utan att detaljstyra hur resurserna ska användas. Relevant prissättning av fossila resurser är en nyckelfaktor för att göra bioekonomin konkurrenskraftig.

16. Inrättandet av ett harmoniserat regelverk med normer avseende produkter som kan tillverkas på ett hållbart sätt och deras avfall, samt en garanti för detta regelverks stabilitet på medlemsstatsnivå, skulle innebära ett stort framsteg för de organisationer som är aktiva inom forskning, utveckling och tillverkning av biobaserade produkter.

17. Kommissionen bör stödja processerna för produktion och försäljning av biobaserade produkter i EU:s medlemsstater samt förökning av teknik på området för en hållbar bioekonomi. EU bör profilera sig som ledande inom sektorn genom att utveckla spjutsteknik med anknytning till bioekonomin i syfte att främja skapandet av arbetstillfällen och trygga tillgången till biobaserade produkter av hög kvalitet.

18. Man bör undvika att de tillämpliga bestämmelserna leder till en betungande administrativ börda för användare av bioresurser. I dag kommer sådana krav på redovisning av hållbarhet och ekonomi (inklusive för affärspartner) från både statsstödsregler och förnybarhetsdirektivet (RED II). Det är också viktigt att undvika detaljstyrning av hur olika bioenergiressurser ska användas, så länge resurserna klarar kraven på minskad klimatpåverkan och ökad hållbarhet. Särskilt i biokombinat kommer olika resursströmmar att gå till många olika ändamål, inklusive biodrivmedel och biobränslen.

(1) "Agricultural Land Abandonment in the EU within 2015–2030", JRC Policy Insights (oktober 2018), finns på <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/jrc113718.pdf>

(2) Yttrande från Europeiska regionkommittén om "Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken" (COR-2018-03637).

19. Bioekonomins utveckling är, särskilt i mindre utvecklade regioner, kopplad till konkreta projekt, och genomförandet av banbrytande innovationer gör det möjligt att följa med i utvecklingen. När det gäller Bioeast och liknande initiativ som samlar flera medlemsstater uppmanar ReK kommissionen att uppmuntra till förstärkning av positiva synergier genom tematiska program och bidrag. Genom att sammankoppla tekniköverföringsverksamhet med regionernas biomassaresurser kan man uppnå påtagliga resultat för samhället som bevisar att en hållbar bioekonomi är den cirkulära ekonomins "gröna" bultande hjärta.

20. För att påskynda energiomställningen och göra förnybar energi mer konkurrenskraftig på marknaden jämfört med fossila bränslen utan att detta betraktas som otillåtet statsstöd bör man överväga att anpassa energiskattedirektivet och statsstödsreglerna.

21. Kommittén välkomnar att kommissionen under de kommande åren planerar att inrätta ett politiskt stödinstrument i syfte att åtgärda territoriella obalanser vad gäller bioekonomin, men betonar att det är nödvändigt att säkerställa att detta verktyg fungerar åtminstone fram till utgången av 2027 för att effektivt kunna minska de territoriella skillnader som uppstått tidigare inom detta område.

22. ReK välkomnar införandet av bioteknik i strategierna för smart specialisering (RIS3) i flera EU-länder. Strategierna för smart specialisering, som var ett förhandsvillkor för att få tillgång till de EU-medel för forskning, utveckling och innovation som fastställts för perioden 2014–2020, är samtidigt instrument för politiska åtgärder som, genom att ge en överblick över regionala och territoriella särdrag, sektorer och tekniska prioriteringar, utgör referenspunkter vid genomförandet av politiska åtgärder. Kommittén anser vidare att regionala strategier för smart specialisering med koppling till bioekonomin är mer effektiva om de bygger på samordnade insatser mellan angränsande regioner och på medlemsstatsnivå, i syfte att skydda miljön på lång sikt, bevara den biologiska mångfalden och utnyttja bioekonomins potential.

23. Det är nödvändigt att stärka stödet för bioteknik vad gäller prioriteringarna både för forskning och innovation (FoI) samt för investeringar. Med biotekniken kan man, tack vare kunskapsbasen och instrumenten och eftersom den utgör en länk mellan biomassans olika behandlingsfaser, inte bara minska de negativa miljöeffekterna utan även främja hållbar utveckling av de biobaserade industrierna.

24. ReK stöder åtgärd 1.5 i handlingsplanen, som föreskriver utvecklingen av 300 nya bioraffinaderier⁽³⁾. Vid konstruktionen av nya bioraffinaderier bör man på grundval av uppgifter från det gemensamma indikator- och uppföljningssystemet hjälpa de regioner som är mindre utvecklade vad gäller bioekonomi att komma ikapp – i enlighet med den gemensamma jordbrukspolitikens (GJP) bestämmelser och bidrag och det nionde ramprogrammet. Genom att införa tekniska innovationer och utveckla därtill hörande system för kunskapsöverföring kommer man att kunna försäkra sig om att utnyttja ekosystemens potential på ett miljömässigt rationellt sätt, vilket skulle kunna leda till hållbara värdekedjor för biomassa.

25. För att optimera, omvandla och integrera värdekedjor är det avgörande att aktivt engagera lokala och regionala aktörer, särskilt små och medelstora företag, så att hela handelskedjan bortom primärproducenterna involveras. Det är viktigt att stödja de små och medelstora företagens omställning av sin teknik och affärsverksamhet till bioekonomin.

Snabb utbyggnad av lokala bioekonomier i hela Europa

26. Kommittén rekommenderar kommissionen att ägna särskild uppmärksamhet åt att informera de ansvariga vid stadsförvaltningar och landsbygdsområdens förvaltningar så att de inkluderar möjligheterna till produktion och omvandling av biomassa i den långsiktiga strategiska planeringen och budgeteringen.

27. Vi understryker att samråd mellan grannregioner bör skapa möjligheter till att utveckla teknik och lösningar för det cirkulära ekologiska jordbruket inom ramen för ett ömsesidigt samarbete.

28. Städerna bör bli centrala nav för den cirkulära bioekonomin. En cirkulär förvaltning av material och återvinning (eller, i förekommande fall, regenerering) av avfall, inklusive organiskt avfall, i städerna är av största vikt, och för detta krävs inte bara infrastruktur och system för uppsamling, behandling och återvinning (eller regenerering), utan även information till allmänheten. ReK uppmanar kommissionen att på ett samordnat sätt avsätta de resurser som behövs i detta syfte, vilket även innebär ett gemensamt och kompletterande arbete för anpassning av teknik och system för kunskapsöverföring.

⁽³⁾ OECD, "Meeting Policy Challenges for a Sustainable Bioeconomy", 2018, ISBN 9789264292345; BIO-TIC, "A roadmap to a thriving industrial biotechnology sector in Europe", 2015.

29. ReK konstaterar i synnerhet att styrningsfrågor varken tas upp i strategin eller i handlingsplanen. För att genomföra de processer som läggs fram inom ramen för handlingsplanen bör de berörda aktörerna tilldelas tydliga ansvarsområden med full respekt för flernivåstyret för att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av strategins olika delar.

30. Lagstiftningen måste harmoniseras med tanke på att tillämpningen av reglerna i de 28 medlemsstaterna för tillfället skiljer sig åt både vad gäller flödena av biomassa, som utgör de huvudsakliga råvarorna i de centrala värdekedjorna för bioekonomin, och vad gäller de avfallsflöden som behandlingen av biomassan ger upphov till.

31. ReK anser att organisationer (såsom de europeiska kemiregionernas nätverk – ECRN), plattformar (såsom konsortiet för biobaserade industrier – BIC) och organisationer för företagskluster som kan maximera resultatens och de erhållna kunskapernas potential och samordna lokala och regionala initiativ, effektivt kan främja processerna för bioekonomin. Det är särskilt viktigt att i framtiden inkludera dem i systemen för kunskapsöverföring.

Att förstå bioekonomins ekologiska gränser

32. Kommittén föreslår att ekologiska gränser och ekosystem, snarare än administrativa gränser, ska ligga till grund för bedömningen av möjligheterna att producera biomassa. För att uppnå målen i handlingsplanen bör man noggrant bedöma mängderna producerad biomassa och registrera dem i ett enda system. Detta förutsätter ett nära samarbete mellan regionerna, och standardiserade metoder för mätning och kontroll måste utformas och fastställas med avseende på denna bedömning.

33. ReK välkomnar att kommissionen i enlighet med åtgärd 3.2 i handlingsplanen har stöttat utvecklingen av kartografiska och statistiska system för övervakning av ekosystemet. ReK föreslår dock att man utarbetar och genomför ett enhetligt europeiskt system med indikatorer för övervakning av biomassaproduktionen. Det är viktigt att utarbeta en enhetlig informationsram för införandet av teknik för behandling nedströms och optimering av denna tekniks funktion när det gäller energieffektivitet, miljöskydd och logistik för biomassa.

34. Vi föreslår att ett gemensamt system med indikatorer utarbetas, som med hjälp av basindikatorer och specifika indikatorer kan tillhandahålla data om regionernas aktivitet. När det gäller basindikatorer rekommenderar vi att man övervakar följande parametrar: 1) regional BNP (procentandel av nationell BNP); 2) internationell forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet; 3) besparingar av fossila bränslen; 4) minskning av utsläpp, särskilt av ammoniak (NH₃) och viktiga växthusgaser (CO₂, CH₄); 5) produktion av förnybar energi (i detta fall bör mätten standardiseras). De specifika indikatorerna för att bedöma regionernas resultat i förhållande till handlingsplanen i strategin för bioekonomin skulle vara följande: 1) antal nya arbetstillfällen (med koppling till utvecklingen av bioekonomin); 2) bioekonomins roll vad gäller de regionala resultaten; 3) omfattningen av insatserna för att upprätthålla och utveckla den biologiska mångfalden (avsatta medel); 4) bevarandet av miljön och minskningen av mängden avfall.

35. ReK anser att utvidgningen av de gränsöverskridande systemen för stöd till innovation och samarbetsmöjligheter som specifikt stöder utveckling av bioekonomin på ett ändamålsenligt sätt bidrar till den gränsöverskridande samordningen av strategierna i grannregioner. Samarbeten som gäller liknande ekologiska, sociala och ekonomiska strategier kan fungera som vägledning för specialisering av utbildningar på lokal nivå och även ge positiva effekter på den sektorsspecifika sysselsättningsgraden.

36. Kommittén rekommenderar att man främjar mekanismer som gör det möjligt att nå kompromisser mellan biologisk mångfald och produktion och att man utforskar synergier mellan olika politiska åtgärder. De allt snabbare klimatförändringarna leder även till förändringar på mikroregional nivå.

37. ReK efterlyser en övergripande utvecklingsram som kan bidra till samordning av de klimatpolitiska åtgärderna på EU-nivå i syfte att motarbeta förlusten av biologisk mångfald och miljöförändringarna genom att bevara och förbättra resurserna och markens bördighet.

38. Kommittén välkomnar införandet av en bioekonomisk strategi som ligger i linje med hållbarhetsmålen och åtföljs av en handlingsplan vars hörnsten är skydd av produktionsområden mot överexploatering och främjande av biomassans potential. ReK välkomnar också skyddet av resurser som används som bas för produktionen och uppmanar kommissionen att garantera regionerna en mer rättvis tillgång till medel för informationsåtgärder.

Finansieringen av bioekonomin

39. Kommittén välkomnar att målet i kommissionens förslag om den kommande fleråriga budgetramen för perioden 2021–2027 är att ge systeminriktad forskning och innovation ett rejält uppsving inom de områden och sektorer som bioekonomin omfattar. Man planerar att avsätta 10 miljarder euro ⁽⁴⁾, det vill säga runt 10 % av den beräknade budgeten, till programmet Horisont Europas kluster för livsmedel och naturresurser ⁽⁵⁾. Kommittén välkomnar särskilt införandet av "hållbara, inkluderande och cirkulära biobaserade lösningar" i programmets åtta partnerskapsområden.

40. Kommittén betonar dock att utvecklingen av bioekonomin kräver en övergripande strategi, vilket även innebär att finansieringen av den kräver samtidig och samordnad användning av flera olika källor. ReK anser att kommissionen måste se till att ett antal finansieringsinstrument samordnas bättre och ta fram lämpliga verktyg för att samordna dessa medel inom Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Europeiska havs- och fiskerifonden och den gemensamma jordbrukspolitiken samt de resurser som finns tillgängliga för forskning, utveckling och innovation och InvestEU-programmets finansieringsinstrument, i syfte att ge medlemsstater och regioner möjlighet att utnyttja de tillgängliga medlen fullt ut för att stödja bioekonomin.

41. ReK betonar att man bör lägga stor vikt vid programmet InvestEU som framtida finansieringskälla för bioekonomin och efterlyser därför att bioekonomin förblir ett prioriterat område för finansiering och fortsätter att räknas till de områden som finansieras genom programmet InvestEU.

42. Målet att 25 % av utgifterna i EU-budgeten ska bidra till klimatmålen förefaller inte vara tillräckligt för att uppnå målen i Parisavtalet. ReK angav redan i sitt yttrande om paketet om den fleråriga budgetramen 2021–2027 ⁽⁶⁾ att förslaget om nästa budgetplan bör sikta på att höja dessa åtaganden till över 30 %, vilket skulle göra att de bidrar till minskade koldioxidutsläpp inom energi-, industri- och transportområdet samt till övergången till en cirkulär ekonomi. Dessa mål främjar utvecklingen av bioekonomin i en lämplig takt.

43. Kommittén upprepar att det i kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation – anges att särskilda åtgärder till fördel för EU:s yttersta randområden kan rättfärdigas (med hänsyn till den strukturella, sociala och ekonomiska situationen i dessa områden) när det gäller tillgången till EU:s horisontella program. ReK beklagar att detta inte kommer till konkret uttryck i den föreslagna texten, vilket medför att det blir svårt att inom ramen för programmet beakta dessa områdets särdrag och deras unika tillgångar som testbäddar när det gäller forskning och innovation inom t.ex. bioekonomi och klimatförändringar i enlighet med deras strategier för smart specialisering.

Utbildning och information på området bioekonomi

44. Kommittén är bekymrad över den statistik som visar att den genomsnittliga åldern för aktiva producenter och företagare inom bioekonomin ökar för varje år. Man kan konstatera att den framtida försörjningen med livsmedel av god kvalitet och i tillräcklig – och ökande – mängd är hotad i avsaknad av ett generationsskifte och överföring av kunskap samt det nödvändiga förvärvandet av nya färdigheter och ny kompetens. Prioritet bör ges såväl till att utarbeta lämpliga system för kunskapsöverföring inom bioekonomins sektorer som till de innovativa, sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionerna av kopplingarna mellan sektorerna.

45. Kommittén anser att den arbetskraft som behövs för hållbara biobaserade värdekedjor som är anpassade till ekosystemet kommer att finnas tillgänglig på lång sikt om man från och med grundskoleutbildningen riktar in sig på att bemöta de specifika behoven inom bioekonomin med hjälp av progressiva och enhetliga moduler, samt moduler för fortbildning och livslångt lärande som medlemsstaterna utarbetar på basis av den öppna samordningsmetoden. Utvecklingen av dessa moduler är absolut nödvändig eftersom kunskaperna om miljökultur och hållbarhet måste förmedlas på alla utbildningsnivåer samt inom fortbildning och livslångt lärande. Kommittén uppmanar därför kommissionen att underlätta för medlemsstaterna att gemensamt identifiera och fastställa gemensamma mål samt medel för att uppnå dem på EU-nivå.

⁽⁴⁾ COM(2018) 435 av den 7 juni 2018: "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, och om dess regler för deltagande och spridning".

⁽⁵⁾ COM(2018) 321 final av den 2 maj 2018: "En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum – Flerårig budgetram 2021–2027".

⁽⁶⁾ COR-2018-02389.

46. Kommittén understryker att utvecklingen av bioekonomin är beroende av skapandet av en marknadsefterfrågan på biobaserade produkter. Man måste göra insatser och driva aktioner för medvetandegörande, men även stimulera efterfrågan, vilket kräver samarbete mellan Europeiska kommissionen, regionerna och kommunerna.

Bryssel den 26 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Att stärka utbildningen i STE(A)M i EU

(2019/C 404/06)

Föredragande: Csaba BORBOLY (RO-EPP), ordförande, distriktsfullmäktige, Harghita**POLITISKA REKOMMENDATIONER**

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Europeiska regionkommittén välkomnar att en betydande del av Europas lokala och regionala myndigheter erkänner att de har stora möjligheter och ett stort ansvar när det gäller att fastställa en sammanhängande och integrerad strategi för att lära ut vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM) och utveckla de färdigheter och kompetenser som är kopplade till dessa ämnen, som blir alltmer utbredda på de olika utbildningsnivåerna i hela världen.
2. Kommittén betonar att tillväxten inom innovationsintensiva ekonomiska sektorer, såsom IKT, robotteknik, automatisering, teknisk forskning och utveckling, logistik och olika ingenjörsvetenskaper, visserligen förväntas fortsätta med oförminskad styrka, men skulle kunna hämmas av ett otillräckligt genomförande av STEM-utbildning.
3. ReK anser att man när det gäller STEM visserligen kan tala om en beprövad undervisningsmetod som har funnits i årtionden och där de materiella förutsättningarna redan finns, men att det ändå finns ett behov av nya åtgärder, med tanke på vikten av att ha fler lärare som kan frigöra sig från de traditionella gränserna mellan de olika ämnena och använda sig av en ämnesövergripande undervisningsmetod som grundar sig på tillämpad forskning och vetenskapliga metoder och på projekt, och med hänsyn till att behovet av att investera i detta område i många fall hittills inte har erkänts i den nationella utbildningspolitiken i de olika medlemsstaterna.
4. Kommittén betonar att STEM-undervisningen inte är begränsad till att parallellt eller oberoende av varandra lära ut de olika ämnena eller vetenskapsgrenarna, eftersom en av grundprinciperna är att undervisningen i dessa ämnen måste planeras och bedrivas inte isolerat utan samstämmigt mellan ämnena och enligt ett system som i praktiken är tvärvetenskapligt.
5. ReK konstaterar att antalet arbetstillfällen enligt olika studier kommer att öka avsevärt, även på medellång sikt, inom sektorer med anknytning till STEM, och att det i nästan alla medlemsstater är inom detta område som arbetslösheten är som lägst.
6. ReK varnar för att uppdelningen mellan humaniora och vetenskap enligt Världsekonomiskt forum ⁽¹⁾ inte förbereder nya generationer på de nya funktionsövergripande rollerna, för vilka arbetstagarna kommer att behöva tekniska såväl som sociala och analytiska färdigheter. Kommittén efterlyser därför en stark STEAM-fokusering, som utrustar elever och studenter med färdigheter som komplex problemlösning, kreativitet, kritiskt tänkande, personalledning och kognitiv flexibilitet.
7. Kommittén betraktar det som viktigt att utifrån resultaten på STEM-området på internationell nivå kunna framhålla att det inte enbart är värt att beakta dessa ämnen inom den högre utbildningen, utan även att lägga grunden för dem på alla nivåer från och med den grundläggande skolutbildningen genom att de grundläggande färdigheter som alla bör ha tillgång till utvidgas till att omfatta de baskunskaper som hänger samman med STEM, och i synnerhet vetenskaplig och teknisk kompetens.

(1) Rapport från Världsekonomiskt forum, "Global Challenge Insight Report", januari 2016.

8. I enlighet med principerna om subsidiaritet och flernivåstyrelse anser ReK att man bör undersöka hur den lokala och regionala nivån kan bidra till att, på basis av den öppna samordningsmetoden, avhjälpa de befintliga bristerna och klyftorna mellan utbildningarna, arbetskraften och arbetstillfällena på STEM-området genom samordning, och på så sätt skapa lika villkor inom Europa.

9. Kommittén påpekar att man med hänsyn till subsidiariteten och decentraliseringen inom medlemsstaterna bör vara fullt medveten om att de lokala och regionala myndigheterna, som finansierar skolorna eller på annat sätt stöder utbildningsnätverket, utan tvekan har en plats i denna process, med tanke på att de spelar en avgörande roll i mobiliseringen av EU-medel.

10. ReK anser att de initiativ, strategier, handlingsplaner och offentlig-privata partnerskap som på STEM-området genomförs på lokal och regional nivå kan spela en viktig roll när det gäller att överbygga utvecklingsklyftorna mellan olika regioner. I många fall är en förbättring av kompetenser med koppling till arbetstillfällena inom STEM inte beroende av kostsam traditionell utbildningsinfrastruktur, och det finns dessutom många möjligheter att anordna specialiserade korta kurser, som ibland bara varar några månader, bland annat inom yrkesutbildning och vuxenutbildning. Eftersom förekomsten av kompetent personal inom STEM är en avgörande faktor för regionernas konkurrenskraft, kan de olika lokala och regionala myndigheternas insatser på detta område visa sig vara särskilt verkningsfulla. Behandlingen av STEM som en lokal och regional utbildningsprioritering, liksom samordnade utvecklingsinvesteringar och -initiativ, kan därför avsevärt bidra till att mildra de skadliga effekterna av kompetensflykt genom att tillhandahålla lämpliga lokala karriärmöjligheter för arbetskraften på STEM-området.

11. Kommittén anser att man genom att göra bransch- och yrkesorganisationer som också är aktiva och väl etablerade på lokal och regional nivå delaktiga i planeringen av utbildningar och i den faktiska utbildningsverksamheten kommer att främja STEM-metodens effektivitet och således bättre kommer att kunna uttrycka och hävda lokala och regionala mervärden och intressen.

12. Mot bakgrund av programplaneringen för sammanhållningspolitikens medel för perioden 2021–2027, och i linje med landsrapporterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen, som tillhandahåller vägledning i detta avseende, uppmanar ReK kommissionen och medlemsstaterna att ge tillräcklig prioritet åt att stödja initiativ på STEM-området på lokal och regional nivå och vidta de åtgärder som krävs för att se till att nödvändiga investeringar görs med hjälp av medlemsstats- eller unionsmedel och att planeringen av sammanhållningspolitiken blir mer inriktad på kompetensbrister på STEM-området. ReK uppmanar även kommissionen att i samband med utarbetandet av sysselsättningsriktlinjerna och under rubriken "Öka arbetskraftsutbudet", som syftar till att ta itu med strukturella svagheter inom utbildningssystemen, uppmanar medlemsstaterna att vederbörligen stödja initiativ på STEM-området, eftersom dessa kan bidra till att upprätthålla en kunskapsbaserad europeisk ekonomisk modell som kan utvecklas framgångsrikt och samtidigt är inkluderande och främjar lika möjligheter.

13. Kommittén anser att det nu är dags för kommissionen att utöver de ambitiösa projekten inom det europeiska området för utbildning se till att alla prioriteringar för STEM tas upp i dess direkta förvaltning av berörda EU-program. Vi rekommenderar vidare att kommissionen uppmanar presentation och utbyte av bästa praxis på STEM-området genom en särskild EU-portal.

14. ReK rekommenderar att samordnade åtgärder vidtas av kommissionen och medlemsstaterna för att säkerställa

— ett könsneutralt tillvägagångssätt vad gäller utbildning, rådgivning och läroplansutformning på STEM-området,

— att resultattavlan Women in Digital (WID), som är kommissionens årliga resultattavla för att mäta kvinnors deltagande i den digitala ekonomin, utvidgas till att även mäta kvinnors förvärvande av STEM-kompetenser och sysselsättning inom STEM,

— att man även skyddar de språkliga rättigheterna för etniska och språkliga minoriteter genom innovativa utbildningssatsningar, så att dessa gruppers utbildningsmaterial och läroplaner inte hamnar på efterkälken,

— direkta och effektiva åtgärder och utbyte av bästa praxis när det gäller att nå ut till såväl unga i utbildningssystemet som unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) för att locka dem till kurser och jobb inom STEM-området.

Vi efterlyser även konkreta åtgärder för att utmana könsstereotyper och för att främja kvinnors STEM-färdigheter och STEM-utbildning och förespråka fler kvinnor inom sysselsättning och entreprenörskap på STEM-området.

15. Kommittén uttrycker sin oro över att man under de senaste årtiondena har kunnat konstatera tre oroväckande brister i fråga om STEM:

- i) Det råder i hela Europa och på alla utbildningsnivåer brist på lärare som är specialiserade inom STEM.
- ii) I många fall minskar studenternas intresse för STEM.
- iii) Utbildningssystemets resultat motsvarar inte alltid arbetsmarknadens behov.

16. ReK anser dock att dessa frågor inte bör ses som ett problem utan som en konkret utmaning som måste bemötas, och att den enbart kan antas effektivt med hjälp av lämplig planering, inrättande av lokala och regionala partnerskap och samarbete med arbetsgivarna. Dessutom understryker det faktum att bara nio medlemsstater för närvarande har en nationell STEM-strategi det akuta behovet av att frågan tas upp av alla medlemsstater och hanteras på bästa sätt genom lokala och regionala strategier.

17. Kommittén betonar att andelen kvinnor inom dessa utbildningar och yrken fortfarande är låg, vilket innebär att det fortfarande finns enormt mycket kvar att göra när det gäller jämställdhet, men också att detta område och dessa yrken har potential för tillväxt. För unga flickor kan förebilder spela en viktig roll när det gäller att uppmuntra dem att välja en STEAM-utbildning. Därför behöver man inrätta en rad åtgärder för alla åldrar, bland annat yrkesvägledningsprogram och särskilda stipendier för studier och praktik. Studier visar att om könsklyftan inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik slöts, skulle det bidra till en ökning av EU:s BNP per capita med 2,2 % till 3,0 % och öka sysselsättningen i EU med 850 000 till 1 200 000 arbetstillfällen till 2050, medan ett jämställt deltagande av kvinnor inom den snabbt växande men starkt segregerade IKT-sektorn skulle ge EU en BNP-vinst på omkring 9 miljarder euro varje år ⁽²⁾.

18. I 35 länder i Europa utgör kvinnor i dag mindre än en femtedel av de utexaminerade inom datavetenskap ⁽³⁾. Att ta itu med det STEM-relaterade kompetensglappet mellan kvinnor och män blir allt viktigare eftersom skapandet av arbetstillfällen koncentreras alltmer till STEM-relaterade sektorer, där omkring 120 000 nya IKT-arbetstillfällen skapas varje år. Enligt kommissionen kan EU komma att sakna upp till 900 000 kvalificerade IKT-arbetstagare år 2020 ⁽⁴⁾. Kommittén understryker i anknytning till detta att det krävs ett partnerskap mellan föräldrar, utbildningsinstitutioner, alla styresnivåer och näringslivet för att få fler flickor och kvinnor att välja vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, där nyckelkomponenterna är uppmuntran, mentorskap och främjande av kvinnliga förebilder.

19. ReK ser också stora möjligheter för regionala och samhällsriktade universitet när det gäller att sprida STEM, eftersom akademiska utbildningar och ämnen på STEM-området kan internationaliseras, vilket kan göra dem särskilt attraktiva för ambitiösa universitet, men också med tanke på att de nya inriktningarna för STEM, dvs. utveckling av lagarbete, underlättande av yrkesövergripande synergier, spridning av och stöd till praktikprogram, förstärkning av projektbaserad undervisning samt deltagande av studenter från en mindre gynnad bakgrund, med funktionsnedsättning eller från en minoritet, i undervisning och utbildning, kan ge en föregångarroll åt de regioner, och deras universitet och yrkesskolor, där pionjärer i ett tidigt skede utnyttjar de möjligheter som STEM erbjuder.

20. Kommittén understryker att särskilda lokala kunskaper kan integreras i utbildningsutbudet när STEM-moduler anordnas på lokal och regional nivå, vilket förutsätter att de lokala och regionala myndigheternas möjligheter och befogenheter utökas ytterligare även på detta område.

21. ReK vill fästa uppmärksamheten vid att tillägget till STEM av en komponent med koppling till konstnärliga ämnen, skapande och design också skulle göra det möjligt att bygga vidare på särskilda lokala och regionala lösningar och traditioner, och att en sådan utvidgning av STEM samtidigt ger STEAM verkliga möjligheter till innovation inom undervisning och utbildning som, om de utnyttjas framgångsrikt, också skulle ge de europeiska regionerna möjlighet att föregå med gott exempel på global nivå, vilket skulle kunna ge en extra skjuts åt deras växande innovationskapacitet, eftersom inkluderingen av konstnärliga ämnen kan leda till en betydande ökning av kreativiteten på detta område. Kommittén påminner om att en färsk OECD-studie ⁽⁵⁾ visar att utbildning i konstnärliga ämnen blir allt viktigare i innovationsdrivna samhällen, och om att allt fler universitet utformar nya typer av tvärvetenskapliga kursplaner.

⁽²⁾ Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE), 2017: "Economic Benefits of Gender Equality in the EU".

⁽³⁾ OECD:s Gender Data Portal, "Where are tomorrow's female scientists?" (<https://www.oecd.org/gender/data/wherearetomorrowfemalescientists.htm>).

⁽⁴⁾ "Digital skills, jobs and the need to get more Europeans online" (https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/ansip/blog/digital-skills-jobs-and-need-get-more-europeans-online_en).

⁽⁵⁾ "Art for Art's Sake? The impact of Arts education" (https://read.oecd-ilibrary.org/education/art-for-art-s-sake_9789264180789-en#page1).

22. Kommittén anser att det dels skulle vara lämpligt att rikta in upplysnings- och övertalningsåtgärderna i samband med STEM och STEAM även på föräldrarna, dels är mycket viktigt att hitta lämpliga metoder för att på ett lämpligt och attraktivt sätt uppmärksamma barnen på STEM-komponenterna i ett mycket tidigt skede, redan i förskoleprogrammen.

23. ReK uppmanar kommissionen att vidta nödvändiga åtgärder inom ramen för uppföljningen och förnyelsen av Bolognaprocessen och i samband med den process som ska leda till automatiskt erkännande av examensbevis, samt att se till att frågan om snabbast möjliga ömsesidiga erkännande av examensbevis och utbildningar inom STEM och inom konstnärliga områden behandlas som en prioriterad fråga och på lämpligt sätt.

24. Kommittén uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att med hjälp av tillgängliga instrument, i samförstånd med lokala och regionala myndigheter och genom att involvera även regionala och samhällsinriktade universitet, kartlägga läroplaner för STEM och STEAM för de olika utbildningsnivåerna, vilket skulle göra det lättare att införa STEM på ett mer flexibelt sätt, till och med i form av en lokal läroplan. Vi uppmanar kommissionen att föreslå en integrerad ram för STEM-kompetenser i syfte att förbättra jämförbarheten och standarden när det gäller utbildningsresultat i EU.

25. ReK uppmanar kommissionen och Eurostat att förfina metoden för insamling av uppgifter i enlighet med deras relevans, att se till att systemen för utbildning i STEM som separata ämnen och de system som bygger på en helhetsinriktad tolkning av STEM tydligt kan åtskiljas och att klargöra den regionala helhetsdimensionen, vilket även kommer att underlätta utarbetandet av lokala och regionala STEM-strategier.

Bryssel den 26 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Mot en heltäckande EU-ram för hormonstörande ämnen

(2019/C 404/07)

Föredragande:	Uno SILBERG (EA–EE), ordförande, kommunfullmäktige, Kose
Referensdokument:	Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Mot en heltäckande EU-ram för hormonstörande ämnen COM(2018) 734 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Allmänna kommentarer

1. ReK anser det angeläget att kommissionen har inlett en heltäckande översyn av EU:s nuvarande rättsliga ram för hormonstörande ämnen och håller med om att EU:s strategi för hantering av hormonstörande ämnen måste uppdateras, så att den fortfarande är aktuell och på ett konsekvent sätt hanterar dessa ämnen inom olika områden, med utgångspunkt i den ökade kunskapen, de resultat som uppnåtts och de erfarenheter som gjorts.
2. Det är oroväckande att de vetenskapliga beläggen för att det finns en koppling mellan exponering för hormonstörande ämnen och såväl sjukdomar hos människan som skadliga effekter på djur- och växtlivet har förstärkts sedan 1999.
3. ReK anser att den information om hormonstörande ämnen som har hittills har förmedlats till allmänheten är oroväckande ytlig, i och med att begreppen "endokrin funktion" och "hormonstörande" torde vara okända för många medborgare.
4. Vi stöder kommissionens initiativ som syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för EU:s medborgare och miljön och samtidigt anpassa den inre marknaden, så att den tar hänsyn till de nya förhållandena och gynnar konsumenterna.
5. Kommittén pekar på de potentiella konflikter som skulle kunna uppstå mellan en hög skyddsnivå för allmänheten och miljön och vinstdrivande företag. Därför måste man från första början beakta åtgärdernas effekter och riskerna för näringslivet.
6. ReK uppmanar kommissionen att inte dra ut ännu mer på tiden med att utarbeta och anta den nya strategin för hormonstörande ämnen.
7. Vi efterlyser att den nya strategin ska åtföljas av en utförlig tidsplan för att införa lämpliga kriterier för hormonstörande ämnen i all relevant EU-lagstiftning och göra framsteg när det gäller att minska exponeringen för dessa kemikalier, i synnerhet för de mest sårbara grupperna.
8. Kommittén uppmanar kommissionen att så snart som möjligt åtgärda de skillnader som finns mellan olika EU-rättsakter för att harmonisera hanteringen av hormonstörande kemikalier, närmare bestämt utifrån antagandet att inget säkert gränsvärde för exponering kan fastställas med tillräcklig säkerhet.
9. ReK uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att sätta medborgarnas hälsa i första rummet, men också att beakta konsumenternas och industrins intressen och att avsevärt öka anslagen till oberoende, offentligfinansierad forskning kring hormonstörande ämnen och säkra alternativ och andra innovativa lösningar.

10. Kommittén anser att Europa har en ledande roll inom det internationella samarbetet kring tester, screening och kartläggning av hormonstörande ämnen. Vi förespråkar en förbättrad insamling och spridning av data och stöder idén om en internationell klassificering av hormonstörande ämnen.

Det vetenskapliga läget när det gäller hormonstörande ämnen

11. Kommittén är övertygad om att myndigheter på alla förvaltningsnivåer bör bidra till att finansiera forskningen om hormonstörande ämnen för att fylla kunskapsluckor och få fram välbehövlig evidens.

12. ReK betonar att man måste informera om hur och i vilken utsträckning människor och andra levande organismer exponeras för hormonstörande ämnen, hur dessa ämnen sprids och hur de påverkar människors hälsa samt djur- och växtlivet.

13. Vi ställer oss mycket positiva till det förslag som beskrivs i det föreliggande meddelandet om att via Horisont Europa finansiera forskningsverksamhet med inriktning på cocktaileffekter, faro- och riskbedömning, avlägsnande av ämnen som inger betänkligheter vid produktionen och i produkternas slutskede, miljöinnovation och sanering av miljöföreningar och gränssnittet mellan kemikalier, produkter och avfall.

14. ReK uppmanar Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa) och Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) att samarbeta och i större utsträckning samordna sitt arbete i syfte att effektivt utnyttja de tillgängliga resurserna för att utföra heltäckande bedömningar.

15. ReK hänvisar till rapporten om kostnaden för passivitet ("The Cost of Inaction")⁽¹⁾ som tagits fram på uppdrag av Nordiska ministerrådet, där det beräknas att de (fulla) kostnaderna kopplade till effekterna av hormonstörande ämnen på mäns reproduktiva hälsa i EU-28 uppgår till 1 267 miljarder euro per år.

16. Kommittén vill lyfta fram resultaten från en annan studie⁽²⁾, där hormonstörande ämnen kopplas till IQ-förlust och därmed sammanhängande intellektuella funktionsnedsättningar, samt till autism, ADHD, endometriosis, myom, fetma hos barn och vuxna, vuxendiabetes, kryptorkism, manlig infertilitet och ökad dödlighet till följd av minskade testosteronnivåer. I denna studie uppskattas den årliga kostnaden för Europa uppgå till 163 miljarder euro (motsvarande 1,28 % av EU:s BNP).

17. ReK ställer sig tveksam till den definition som fastställdes 2002 inom ramen för det internationella programmet för kemikaliesäkerhet – ett samarbete mellan flera FN-organ, bland andra Världshälsoorganisationen –, enligt vilken ett hormonstörande ämne är ett exogent ämne eller en exogen blandning som påverkar funktioner i hormonsystemet och som därigenom orsakar skadliga effekter i en intakt organism, i dess avkomma eller i (under)populationer. Vi anser att denna definition är alltför snäv mot bakgrund av det rådande kunskapsläget samt att den inte tillräckligt beaktar effekterna på djur- och växtlivet.

18. Vi föreslår följande formulering för definitionen av hormonstörande ämnen, på grundval av den rådande kunskapsnivån: "Hormonstörande ämnen är exogena ämnen eller en exogen blandning av kemiska ämnen som påverkar funktioner hos hormoner och i hormonsystemet och som därigenom orsakar skadliga effekter på fysiologiska processer och utvecklingsprocesser, inklusive människors och djurs och deras avkommors hälsa".

19. ReK understryker att det inte räcker att bara undersöka kopplingen mellan hormonstörande ämnen och sjukdomar hos människor. I stället måste frågan behandlas med utgångspunkt från människors hälsa, djur- och växtlivet och miljön och beakta att eventuella konsekvenser för samhället i vidare bemärkelse – ur såväl socialt som ekonomiskt hänseende – måste förbyggas.

20. Kommittén konstaterar att det visserligen finns en samsyn om att det känsligaste exponeringsfönstret när det gäller hormonstörande ämnen är under viktiga utvecklingsperioder, t.ex. fosterutveckling och puberteten, men finner det oroväckande att exponering för hormonstörande ämnen under dessa perioder kan ge permanenta effekter och medföra ökad mottaglighet för sjukdomar senare i livet.

21. Kunskapen om orsakerna till uppkomsten av sjukdomar, såsom ökningen av antalet barn med autism eller ökningen av testikelcancer, måste fördjupas och offentliggöras.

⁽¹⁾ <https://www.norden.org/en/publication/cost-inaction>

⁽²⁾ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27003928>

22. Kommittén betonar även att vetenskapen i dagsläget inte erbjuder tillräckligt underlag för att fastställa ett gränsvärde under vilket det inte uppstår några skadliga effekter. Hormonstörande ämnen bör därför betraktas som ämnen utan gränsvärde, vilket betyder att all exponering kan medföra risker, särskilt under kritiska utvecklingsfaser (i fosterstadiet, efter förlossningen och under puberteten), och effekterna av blandningar bör beaktas i synnerhet.
23. ReK finner det oroväckande att forskningen hittills huvudsakligen varit inriktad på ett begränsat antal hormonella mekanismer. På senare år har det dock visat sig att andra aspekter av det endokrina systemet också kan vara känsliga för hormonstörande ämnen och att hormonstörande ämnen kan samverka och ge tilläggs effekter (s.k. kombinationseffekt eller cocktaileffekt) så att exponering för en kombination av hormonstörande ämnen kan leda till skadliga effekter vid koncentrationer där ingen effekt har observerats för de enskilda ämnena.
24. Det behövs mer forskning, framför allt finansierad inom ramen för Horisont 2020-programmet, för att få en klar bild över hur exponeringen för hormonstörande ämnen inverkar på sjukdomsorsaker och sjukdomsförlopp samt på djur- och växtlivet.
25. Vidare finns det behov av forskning kring utformning, vidareutveckling och validering av testmetoder och för utarbetande av prognosmodeller.
26. Vi välkomnar att det under OECD:s (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) överinseende har gjorts särskilda insatser för att ytterligare förbättra tillgången till testriktlinjer för identifiering av hormonstörande ämnen och för att åtgärda de brister som identifierats i testmetoderna på EU-nivå och internationellt.
27. ReK uppmanar kommissionen att stödja riktade forskningsprojekt – inklusive utvecklingen av nya test- och analysmetoder – kring ämnen som kan påverka hormonsystemet och att lägga tonvikten vid de negativa effekterna vid låga doser eller vid kombinationsexponering.
28. ReK uppmanar kommissionen att utarbeta *in vitro*- och *in silico*-metoder för att minimera antalet djurförsök vid screening av hormonstörande ämnen.
29. Vi noterar med glädje den forskning som finansierats och anslagits hittills och förväntar oss ett betydligt större anslag till den framtida forskningen om hormonstörande ämnen.

EU:s politik om och reglering av hormonstörande ämnen

30. ReK välkomnar kommissionens olika initiativ och förslag angående hanteringen av hormonstörande ämnen, bland annat förslaget till förordning om insyn och hållbarhet i systemet för riskbedömning, EU:s plaststrategi, dricksvattendirektivet, den nya given för konsumenterna, varupaketet och uppdateringen av det befintliga regelverket om arbetsmiljö.
31. ReK påminner dock om att kommissionen i Europaparlamentets och rådets beslut nr 1386/2013/EU av den 20 november 2013 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020 – ”Att leva gott inom planetens gränser”⁽³⁾, åtog sig att senast 2015 vidta horisontella åtgärder för att bl.a. uppnå en ”minimering av exponeringen för hormonstörande ämnen” och senast 2018 utarbeta en EU-strategi på detta område. Mot denna bakgrund beklagar kommittén att det föreliggande dokumentet inte infriar det löfte som gavs 2013.
32. Principerna om bättre lagstiftning får inte försena någon åtgärd som syftar till att avvärja eller minska potentiellt allvarliga eller oåterkalleliga konsekvenser för människors hälsa och/eller miljön, i enlighet med försiktighetsprincipen i EU-fördragen.
33. ReK uppmanar att Europeiska unionen har åtagit sig att agera i frågan om farliga ämnen på det globala planet, och hänvisar till Parma-deklarationen och Ostrava-deklarationen från WHO Europa.
34. Kommittén välkomnar att man i Frankrike, Sverige, Danmark och Belgien har gått i riktning mot att öka skyddsnivån för sina medborgare genom heltäckande nationella åtgärder som begränsar användningen av hormonstörande ämnen. Vi uppmanar kommissionen att hämta inspiration från dessa ledande medlemsstater och sörja för att alla människor i Europa omfattas av högsta möjliga skyddsnivå.

(³) EUT L 354, 28.12.2013, s. 171.

35. Samtlig lagstiftning måste lägga större fokus på uppströmsarbete, det vill säga att större krav bör ställas på tillverkare av kemikalier, läkemedelsproducenter med mera. Det är inte kostnadseffektivt att fokusera på ytterligare reningssteg i dricksvattenanläggningar och i avloppsreningsverk.
36. Det är oroväckande att det – till skillnad från t.ex. tobak – inte går att undvika hormonstörande kemikalier helt och hållet, eftersom de finns överallt och förorenar människors kroppar utan deras vetskap och samtycke.
37. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att förse EU:s medborgare med tillförlitlig information – i lämplig form och på ett lättfattligt språk – om farorna med hormonstörande ämnen, deras effekter, och möjliga sätt att minska exponeringen.
38. ReK efterlyser ett förbud mot alla bisfenoler och ftalater i material som kommer i kontakt med livsmedel.
39. Bisfenol A (BPA) ersätts ofta med bisfenol S (BPS), bisfenol F (BPF) och bisfenol HPF (BHPF), som studerats i mindre utsträckning men som förefaller ha likartade hormonstörande effekter. Vi anser därför att medlagstiftarna bör reglera grupper av besläktade kemikalier, inte enskilda ämnen. I avsaknad av tillförlitliga bevis för motsatsen bör kemikalier med liknande struktur antas ha samma skadliga toxikologiska egenskaper som det mest toxiska kända ämnet i gruppen.
40. ReK konstaterar att en strategi som grundar sig på försiktighetsprincipen, och vars strikta efterlevnad även ligger i den (kemiska) industrins intresse, bidrar till investeringar i forskning och utveckling av innovativa och miljövänliga produkter samt säkrare och hållbarare alternativ och därmed påverkar den inre marknaden och hela ekonomins utveckling positivt.
41. Kommittén föreslår att den rättsliga ramen och EU:s skyddsåtgärder angående hormonstörande ämnen som har en direkt inverkan på människors hälsa bör uppdateras så att exempelvis lagstiftning och riktlinjer för kosmetika också omfattar skydd av gravida kvinnor.
42. Vi föreslår att högriskområden ska undersökas, t.ex. jordbruksmark och gräsmark som gödslas med avloppsslam, områden kring deponier och förbränningsanläggningar eller mer allmänt regioner som Östersjön, Medelhavet, Donauregionen osv.

Vidareutveckling av EU:s politik om hormonstörande ämnen – effekterna av de planerade åtgärderna på lokal och regional nivå

43. Det är också välkommet att kommissionen kommer att inleda en kontroll av ändamålsenligheten för att bedöma om den relevanta EU-lagstiftningen om hormonstörande ämnen uppfyller det övergripande syftet att skydda människors hälsa och miljön genom att minimera exponeringen för dessa ämnen.
44. ReK välkomnar en strategi som bygger på de allra senaste vetenskapliga rönen om hormonstörande ämnen och en politik som utformas i enlighet därmed.
45. Kommittén anser att det är mycket viktigt att medborgarna informeras på bästa möjliga sätt om kunskapsläget beträffande hormonstörande ämnen och deras spridning samt riskerna med dem.
46. Det är viktigt att kommissionen uppstår alla krafter för att kartlägga giftiga kemikalier, däribland hormonstörande ämnen, i produkter, samt fastställer och inför en informativ produktmärkning m.m.
47. ReK konstaterar att de lokala och regionala myndigheterna vanligtvis inte har befogenheter att anta lagstiftning om hormonstörande ämnen, men att de ändå är förpliktigade att sörja för sina invånares välbefinnande (i de flesta EU-medlemsstater ligger ansvaret för hälso- och sjukvårdssystemen på regional nivå).
48. Det är därför väsentligt, och ur etisk och ekonomisk synvinkel även betydelsefullt, att den lokala och regionala nivån uttalar sig om hormonstörande ämnen eftersom dessa ämnen som bekant kommer att påverka hälsan hos nuvarande och kommande generationer.
49. Det råder ingen tvekan om att de lokala och regionala myndigheterna är beredda att skydda kommande generationer och att de inte kommer att vika sig för det växande trycket från en stark industri och många av EU:s handelspartner.

50. I avsaknad av en adekvat och heltäckande nationell och europeisk lagstiftning om hormonstörande ämnen belyser ReK initiativ såsom "EDC-fria städer och territorier", "icke-farliga städer", "städer fria från bekämpningsmedel", som lokala och regionala myndigheter har antagit för att minska sina invånares exponering för hormonstörande kemikalier, särskilt de mest utsatta grupperna, barn och gravida kvinnor.

51. Det är mycket viktigt att EU:s politik på området hormonstörande ämnen främjas och att effekterna av de planerade åtgärderna på lokal och regional nivå analyseras.

52. ReK påminner om att vissa ftalater i dag behövs inom sjukvården för att göra medicintekniska produkter tillräckligt mjuka. Det är viktigt att driva på utvecklingen av nya produkter med samma prestanda innan ftalatinnehållet minskas. Vid fortsatt användning av dessa ämnen är det också viktigt att säkerställa ett ändamålsenligt omhändertagande av produkterna efter att de använts, genom effektiva insamlingssystem och destruering.

53. Kommittén är övertygad om att prioriteringen av indikatorer för människors hälsa framför industrins och den inre marknadens intressen bär med sig nya utmaningar för utvecklingen och utnyttjandet av hållbar teknik för hälsan och miljön och förmodligen skulle gynna företagets konkurrenskraft eftersom de då skulle spurras till innovation och investeringar i smartare och långsiktigare lösningar. Den måste dock baseras på etablerade vetenskapliga rön och kompletteras med en analys av de socioekonomiska konsekvenserna.

Bryssel den 26 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Gränsöverskridande inslag i katastrofriskreducering

(2019/C 404/08)

Föredragande: Roberto CIAMBETTI (ECR-IT), ledamot och ordförande, regionfullmäktige, Venetien**POLITISKA REKOMMENDATIONER**

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Europeiska regionkommittén (ReK) betonar att den växande intensiteten och frekvensen i skador orsakade av katastrofer får konsekvenser både för människoliv och ekonomiskt. Varje år dör cirka 90 000 personer på grund av naturkatastrofer och nästan 160 miljoner människor drabbas världen över. Mellan 1980 och 2016 stod naturkatastrofer som orsakats av väderförhållanden och klimatet för cirka 83 % av det ekonomiska bortfallet i medlemsstaterna.
2. Kommittén betonar att katastrofer inte känner några gränser och att förebyggande, motståndskraft och ändamålsenlig hantering av kriser därför kräver gränsöverskridande samarbete. Ett ändamålsenligt gränsöverskridande samarbete skulle innebära betydande fördelar för de 37,5 % av EU:s medborgare som bor i gränsområden.
3. ReK betonar även att ett möjligt gränsöverskridande strömbrott i stor skala, en så kallad total mörkläggning, skulle kunna leda till allvarliga nödsituationer, och att särskilda katastrofriskreduceringsåtgärder och förstärkta gränsöverskridande kontakter därför bör rekommenderas omgående.
4. Kommittén framhåller behovet av att integrera kapaciteten att avsevärt minska risken för och konsekvenserna av katastrofer i EU:s alla politiska strategier i fråga om investeringar, så att de offentliga medlen bidrar till att hjälpa samhällen att bli mer motståndskraftiga mot katastrofers negativa effekter och säkerställer att människors liv inte äventyras. Vi beklagar att man inom strukturfonderna och de europeiska investeringsfonderna i allmänhet, och Sammanhållningsfonden i synnerhet, inte ställer krav på att katastrofriskbedömningar görs för infrastrukturprojekt som ska finansieras av EU.
5. Kommittén noterar att EU för närvarande har två instrument (EU:s civilskyddsmekanism och EU:s solidaritetsfond) genom vilka man tänker bidra till att samordna insatser och stärka motståndskraften mot naturkatastrofer. Det behövs en starkare strategi för flernivåstyre för att uppnå målen för Sendairamverket för katastrofriskreducering 2015–2030, i nära samarbete med FN:s kontor för katastrofriskreducering. Dessutom måste principen om att investera i katastrofriskreducering stadigt förankras i Europas framtid, inklusive i den europeiska planeringsterminen och EU-fonderna.

Allmänna kommentarer

6. Kommittén konstaterar att den i tidigare yttranden fäst uppmärksamheten vid gränsöverskridande hot och katastrofer som drabbar regioner i två eller fler EU-medlemsstater och efterlyst ett närmare samarbete mellan angränsande regioner för att säkerställa att de förebyggande åtgärderna är gemensamma och att insatserna vid katastrofer samordnas ⁽¹⁾.
7. Det finns ett behov av planering där man på ett dynamiskt sätt tar hänsyn till hur behoven utvecklas i de olika regionerna, inklusive de yttersta randområdena, i fråga om risker, sårbarhet och exponering.
8. ReK konstaterar att Europa uppvisar mycket stora skillnader i strukturer och metoder för riskhantering på nationell nivå och på lämpliga lokala och regionala nivåer. Med tanke på det gränsöverskridande inslag som finns i risker kan det därför vara fördelaktigt med ett mer systematiskt tillvägagångssätt vid framtida riskbedömningar.

⁽¹⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande om "Hyogo-ramen för åtgärder efter 2015: riskhantering för att skapa motståndskraft" (EUT C 271, 19.8.2014, s. 61).

9. Vi stöder och uppmuntrar fastställandet av nationella, regionala och lokala strategier och planer för riskhantering, bland annat utveckling av gemensamma gränsöverskridande strategier för gränsregioner och en ändamålsenlig samordning av dessa strategier. ReK har också begärt att tillräckliga resurser avsätts för program till stöd för gränsöverskridande samarbete inom katastrofriskreducering och krishantering ⁽²⁾.

10. Vi anser att planer för förebyggande och hantering av risker bland annat bör omfatta riskscenarier i en bred regionöverskridande skala för övervakning och kontroll av förväntade händelser, så att de på ett mer ändamålsenligt sätt kan bidra till regional förståelse och bedömning av risker. Studier om sårbarhet och exponering för risker och om faro- och miljökaraktärisering som leder till en kartläggning av risker är förutsättningar för planer för förebyggande och hantering av risker. Dessa bör på gränsöverskridande nivå vara tillgängliga för allmänheten och informationen om dem tillräckligt spridd på båda sidor av gränsen i syfte att förebygga och lindra katastrofer och förbereda insatser vid dessa.

11. ReK betonar behovet av att stärka riskhanteringsstyrningen genom att främja gränsöverskridande samarbete.

12. ReK betonar vikten av en bättre förståelse av det gränsöverskridande inslaget i katastrofriskreducering i Europa, för att inte tala om behovet och mervärdet av en sådan förståelse för en mer ändamålsenlig och långsiktig katastrofriskreducering.

13. Kommittén upprepar att den instämt ⁽³⁾ i kommissionens förslag till förordning om en europeisk gränsöverskridande mekanism ⁽⁴⁾ som ett led i insatserna för att undanröja hinder för gränsöverskridande samarbete, bl.a. inom katastrofriskreducering. För att uppnå ett bättre gränsöverskridande samarbete och förebygga katastrofer kan nya förberedande projekt lanseras för de mest sårbara regionerna, såsom de yttersta randområdena, öarna och kustregionerna.

14. Kommittén betonar att de deltagande länderna när en katastrof inte kan hanteras av ett land ensamt, ingriper och tillhandahåller stöd genom EU:s civilskyddsmekanism. När gränsöverskridande hot och katastrofer drabbar regioner i två eller fler EU-medlemsstater krävs det dock ett mer ändamålsenligt samarbete mellan angränsande regioner för att säkerställa att de förebyggande åtgärderna är gemensamma och att insatserna samordnas.

15. ReK konstaterar att inte bara specifika samordnings- och kommunikationsstrategier utan även kunskaper i grannlandets språk är av stor betydelse för en grundlig katastrofriskreducering och bästa möjliga kommunikation i händelse av en kris.

16. I detta sammanhang konstaterar kommittén att de flesta av länderna har undertecknat bilaterala avtal med grannländerna (inte nödvändigtvis bara två länder) som också omfattar det gränsöverskridande samarbetet i händelse av katastrofer. Större fokus bör dock läggas på förebyggande och reduktion av risker samt utarbetande av insatsstrategier.

17. Kommittén ställer sig positiv till att Europaparlamentet och rådet har nått en preliminär överenskommelse om att stärka EU:s nuvarande civilskyddsmekanism och EU:s insatser vid katastrofer – rescEU – som bland annat lägger större vikt vid gränsöverskridande risker.

De lokala och regionala myndigheternas roll och gränsöverskridande projekt

18. Kommittén rekommenderar att lokala och regionala myndigheter involveras mer i EU-finansierade projekt som rör katastrofrisker för att säkerställa projektens kontinuitet över tiden och för att se till att de kan reproduceras i andra områden med jämförbara risksituationer.

19. Vi uppmanar medlemsstaterna att även involvera de lokala och regionala myndigheterna i kontrollen av planerade investeringar i alla relevanta program och i diskussionerna om möjliga ändringar.

⁽²⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande om "Handlingsplan för Sendairamen för katastrofriskreducering 2015–2030" (EUT C 272, 17.8.2017, s. 32).

⁽³⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande om "Den gränsöverskridande mekanismen" (antaget den 5 december 2018, ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang, COM(2018) 373 final.

20. Kommittén efterfrågar ett mer aktivt genomförande av gränsöverskridande projekt för katastrofriskreducering, i syfte att i större utsträckning utnyttja de strukturfondsmedel som avsatts för detta ändamål.
21. ReK hoppas att större incitament på EU-nivå inriktas på de lokala och regionala nivåerna för att främja gränsöverskridande samarbete för katastrofriskreducering, inte minst inom förebyggande, utbildning och övningar.
22. ReK betonar de lokala aktörernas centrala roll när det gäller att minska katastrofrisker och bygga upp motståndskraft, och värdet av befintliga initiativ för att främja katastrofriskreducering på lokal nivå, såsom kampanjen "Making Cities Resilient" från FN:s kontor för katastrofriskreducering.
23. Det är särskilt viktigt att investera, även ekonomiskt, i denna planering för riskreducering, särskilt med tanke på klimatförändringarna och de extrema händelser som dessa leder till, genom EU:s civilskyddsmekanism och Europeiska unionens solidaritetsfond.

Gränsöverskridande samarbete

Planering

24. Kommittén framhåller behovet av gränsöverskridande kontinuitetsplanering där hänsyn tas till riskscenarier som påverkar flera länder och där man tillsammans identifierar och bedömer riskerna och kartlägger dem, både för att utveckla gränsöverskridande områden och skydda mer utsträckta områden, bland annat för övervakning och kontroll av förväntade händelser.
25. Vi hoppas att vetenskapliga kommittéer inrättas för ett mer korrekt utarbetande av riskscenarier och för att främja nätverk kring kunskaper och färdigheter, föra samman specialisters sakkunskaper på grundval av liknande riskfaktorer i homogena områden (till exempel skogsbränder i Medelhavsområdet, plötsliga eller successiva översvämningar i Centraleuropa etc.) och möjliggöra snabba insatser och dialog med de lokala myndigheterna i syfte att få tillgång till ekonomiska, mänskliga och materiella resurser.
26. Kommittén noterar att det med nedskärningarna i medlen vid vissa lokala och regionala myndigheter blir ännu viktigare för beslutsfattare på civilskyddsområdet att ha en bättre bedömning av samhällen, individer och civilskyddsprojekt. Vi anser att indexet för social resiliens (INDRIX), ett av resultaten av det gränsöverskridande projektet INDRIX, som medfinansierats av EU, lämpar sig för bedömning av ett samhälles motståndskraft på grundval av statistiska data och data som förts in specifikt för detta ändamål: projektet har använt sig av vissa sociala indikatorer (utbildningsnivå, hälsotillstånd, arbetslöshetsnivå, erbjudna tjänster osv.) för att bedöma hur risken upplevs i olika samhällen och i synnerhet för att identifiera de mest riskutsatta och sårbara samhällena. Kommittén uppmanar de behöriga institutionerna att överväga utarbetandet av obligatoriska försäkringsinstrument som kan användas vid naturkatastrofer. Dessa bör harmoniseras på EU nivå och inbegripa försäkringspremier kopplade till risknivån, och de bör också ha till syfte att öka medvetenheten om och uppmuntra ökad förståelse av vikten av förebyggande åtgärder bland privatpersoner för att minska den moraliska risken och garantera rättvis och enhetlig ersättning för alla EU-medborgare.
27. Kommittén noterar att det i vissa gränsöverskridande områden behövs en gemensam databas där man fastställer material, resurser, utrustning, specialiserade volontärer, resursanvändning och logistik.
28. Denna databas bör inrättas och förvaltas inte enbart för att öka katastrofberedskapen utan också i syfte att stärka den socioekonomiska och kulturella återhämtningen i katastrofdrabbade områden ur ett gemensamt gränsöverskridande perspektiv.
29. Det är viktigt att ta hänsyn till och reproducera de positiva exempel på gränsöverskridande samarbete som redan finns, till exempel följande:
- Gemensamma civilskyddsövningar mellan Tyskland och Danmark, såsom DANGEREX 07, DANGERFloodEx 2010 och gränsöverskridande åtgärder i nödsituationer.
 - Beredskap för översvämningar och lindring av gränsöverskridande skador i Sava-bäckenet (distriktet Brod-Posavina i Kroatien och distriktet Mačva i Serbien).

- RiKoSt: strategier för kommunikation om risker (i Kärnten, Österrike och Alto Adige/Sydtirolen, Italien, fram till slutet av oktober 2020).
- U-SCORE-II: projekt för inbördes granskningar mellan städer (pilotprojekt i Portugal, Italien och Förenade kungariket).
- Den mobila övningsanläggningen MÜB (Mobile Übungsanlage Binnengewässer) vid övre Rhen och kongressen för den tysk-fransk-schweiziska konferensen för övre Rhen på temat "Blackout – storskaliga gränsöverskridande strömavbrott" (2016).

Utbildning

30. ReK betonar vikten av att tillhandahålla incitament för unga att genomgå utbildning och uppmanar medlemsstaterna och de lokala och regionala myndigheterna att främja specifika universitetskurser och projekt som rör riskreducering. Vi betonar också att ungdomar kan delta i solidaritetsverksamhet på det katastrofriskförebyggande området genom Europeiska solidaritetskåren⁽⁵⁾. Detta kan ske i form av volontärarbete, lärlingsutbildning, praktiktjänstgöring och arbetserfarenheter.
31. Vi noterar behovet av särskilda utbildningar för lokal förvaltningspersonal (också i linje med kampanjen "Making Cities Resilient") för att öka deras medvetenhet och ge dem bättre informationsverktyg med tanke på att de har ett direkt ansvar för de lokala invånarna och för områdets skydd och utveckling.
32. Kommittén rekommenderar att större uppmärksamhet ägnas åt utbildning av frivilliga och tekniker i syfte att göra dem mer specialiserade genom att tillhandahålla incitament och införa utbildningar som grundar sig på de risker som finns i de olika länderna, särskilt i de gränsöverskridande områdena, med målet att förbättra de lokala geografiska kunskaperna och genomföra gemensamma och samordnade åtgärder för kontroll och övervakning och nödsatser.
33. Vi framhåller återigen att lokala myndigheter eller frivilliga bör genomföra informationskampanjer för att informera människor om riskerna och om hur man skyddar sig och att initiativ för ömsesidigt lärande bör genomföras på lokal och regional nivå i form av inbördes granskningar mellan städer och regioner.
34. ReK betonar att den gränsöverskridande utbildningen bör ligga i linje med de riskscenarier som fastställts i planerna för förebyggande och hantering av gränsöverskridande risker. Alla parter som är direkt inblandade i risken – även tekniska experter och frivilligorganisationer – bör delta i dessa utbildningar på båda sidor om gränsen, om möjligt tillsammans.
35. Kommittén betonar behovet av att stärka plattformarna för e-lärande, t.ex. i linje med utbildningsprogrammet i EU:s civilskyddsmekanism, och att öka tillgången till öppna onlinekurser inom civilskydd.
36. Vi anser att EU:s solidaritetsfond tillhandahåller bättre informationskampanjer för regionerna genom stödåtgärder som redan fungerar väl för EU:s medlemsstater och kandidatländerna. EU:s solidaritetsfond är ett viktigt stödverktyg för de berörda regionerna när det krävs exceptionella åtgärder för att återuppbygga områden som drabbats av natur- och väderrelaterade katastrofer, eftersom naturkatastrofer inte stannar vid gränsen.

Insatser vid nödsituationer

37. ReK understryker behovet av att uppmuntra ett gemensamt och standardiserat gränsöverskridande varningssystem, som även har till uppgift att säkerställa kommunikation i realtid om alla störningar och händelser av katastrofkaraktär som kan få återverkningar i en region i en annan stat.
38. Vi konstaterar att det behövs gränsöverskridande avtal för att standardisera och påskynda aktiveringstiderna för räddningssystem och frivilliga, för att fastställa rättsliga hinder och uppmana till samarbete i syfte att uppnå bästa möjliga logistik för material och personal. Kommittén anser att avtal bör ingås även på vattenregleringsområdet för att utveckla bättre kunskaper om den organisatoriska och funktionella driften av dammar och därmed möjliggöra tidiga åtgärder för att minska risker med koppling till vattenreglering i områden som ligger nedströms i en annan medlemsstat.
39. ReK efterlyser akronymer som syftar på centrum för samordning av hjälpinsatser på olika myndighetsnivåer så att de termer som används standardiseras.

⁽⁵⁾ Europeiska regionkommitténs yttrande CdR 2018/03892, "Europeiska solidaritetskåren och EU:s nya ungdomsstrategi" (föredragande: Matteo Bianchi).

40. Kommittén efterlyser standardiserad kommunikation om förebyggande samt gemensamma operativa förfaranden vid nödsituationer.

41. Kommittén rekommenderar användning av it-applikationer som syftar till att varna medborgare i realtid.

42. ReK uppmanar medlemsstaterna att erkänna och certifiera befattningshavare (eller "disaster risk managers") med övergripande och tvärvetenskapliga kunskaper, färdigheter och kompetenser, som skulle backa upp lokal och regional förvaltningspersonal vid både planering och nödsituationer.

Subsidiaritetsprincipen

43. Kommittén instämmer i att EU bör ha befogenhet att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder på civilskyddsområdet.

Bästa praxis

44. ReK betonar att det finns flera exempel på bästa praxis i fråga om gränsöverskridande samarbete för katastrofriskreducering som skulle kunna följas och utvecklas på bästa möjliga sätt, till exempel följande:

- Gemensamma praktiska övningar för att säkerställa ett gemensamt tillvägagångssätt, ömsesidig förståelse och samma beredskapsnivå i händelse av en faktisk katastrof.
- Spridning av standardiserad information samt utbyte av bästa praxis och lärdomar av initiativ, metoder, verktyg etc. mellan angränsande regioner.
- Gemensamma upplysnings- och utbildningskampanjer för personer som bor i gränsområden med hög risk, med deltagande av olika berörda parter (till exempel temadagar om katastrofriskreducering i olika städer och kommuner).

45. ReK ger sitt fulla stöd till "b-solutions", ett projekt från Europeiska gränsregionförbundet som syftar till att fastställa rättsliga och administrativa hinder för gränsöverskridande samarbete i fråga om katastrofförebyggande och katastrofreduktion. ReK noterar att Europeiska gränsregionförbundet 2018, i den första inbjudan att lämna förslag, identifierade tio sådana fall som sedan omvandlades till pilotprojekt, men att många andra hinder ännu inte har lösts (ambulanser, brandfordon eller helikoptrar som kan ta sig in i vissa gränsregioner men inte i andra, administrativa formaliteter för transport av kvarlevor, asymmetriskt tillhandahållande av tjänster över gränserna, försäkringsrelaterade problem, erkännande av examensbevis etc.). Vi uppmanar alla regioner som ställs inför liknande problem att delta i framtida förslagsinfordringar.

46. ReK betonar att de regioner som drabbas av katastrofer måste lägga fram gemensamma förslag på lösningar till sina respektive nationella regeringar. Ett exempel på detta är samarbetet mellan norra Portugal och den spanska regionen Galicien, som lägger fram sina prioriteringar för sina centralregeringar i frågor som kan lösas i samband med de "iberiska toppmötena" och det nära samarbetet mellan de yttersta randområdena Kanarieöarna, Azorerna och Madeira genom Interreg Mac-programmet, till vilket även tredjeländer i närheten, såsom Kap Verde, Mauretanium och Senegal, har anslutit sig.

Bryssel den 27 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Europeiska regionkommitténs
ordförande

Yttrande från Europeiska regionkommittén — En ny europeisk agenda för att påskynda utvecklingen av den havsrelaterade industrin

(2019/C 404/09)

Föredragande: Christophe CLERGEAU (FR–PES), ledamot, regionfullmäktige, Pays-de-la-Loire

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

1) *Viktiga politiska rekommendationer för att påskynda utvecklingen av den europeiska havsrelaterade industrin*

Att bli medveten om utmaningarna och välja en ny mer offensiv industripolitik

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Europeiska regionkommittén efterlyser ökad medvetenhet om utvecklingsmöjligheterna för men även om hoten mot den europeiska havsrelaterade industrin. Denna industri måste, med stöd av myndigheter på europeisk, nationell och regional nivå, samla sig för att lyckas med sin omställning på miljö- och energiområdet och även lyckas med sin digitala omvandling och industriella revolution samt utveckla en ny attraktionskraft hos de yrken som den omfattar. Dessa utmaningar måste antas just vid en tidpunkt när den europeiska havsrelaterade industrin hotas av ny asiatisk konkurrens i de segment som avser fartyg med ett högt mervärde, där EU är ledande. Denna konkurrens, genom vilken det görs försök att tillskansa sig europeisk teknik, är illojal och kännetecknas av social och miljömässig dumpning, samtidigt som den i hög utsträckning finansieras genom statsstöd, i strid med reglerna för internationell handel. Detta är en fråga som de europeiska myndigheterna måste ta itu med för att skapa lika villkor. Det bör noteras att denna illojala konkurrens nu också drabbar fiskerisektorn.

2. Kommittén understryker mångfalden bland den havsrelaterade industrins sektorer, vilket är en fördel när det gäller att stärka synergierna mellan branscher och den territoriella inverkan: civil och militär varvs-, skrotnings- och reparationsindustri, (från kryssningsfartyg till nöjesfartyg, från fiskefartyg till försörjnings- eller passagerarfartyg, och militära flottor icke att förglömma), förnybar havsenergi, olje- och gasindustri, hamn- och kustinfrastruktur samt havsbaserad infrastruktur, fiske, vattenbruk, skaldjursfiske och blå bioekonomi.

3. Kommittén efterlyser ett fortsatt åtagande om att utveckla fiske, skaldjursfiske och vattenbruk med avseende på balans och miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet, och understryker även behovet av ett generationsskifte, vars två viktigaste komponenter är utbildning och förbättrade villkor ombord på båtarna.

4. Kommittén anser att den havsrelaterade industrin, på samma sätt som rymd- och flygindustrin, bör bli föremål för en ambitiös industriell strategi och en konkret genomföranderam som anpassats efter dess särdrag: suveränitetsfrågan, hög kapitalintensitet, produktion av korta serier, lång livscykel och hög risknivå samt stora behov av forskning, innovation och utbildning.

5. ReK uppmärksammar behovet av att stödja utvecklingen av vindkraft till havs på djupt vatten som en metod för att minska etableringen i grunda kustnära havsområden, till förmån för andra aktiviteter som förekommer inom den blå ekonomin.

6. Kommittén påminner om att den havsrelaterade industrin är den näst största sektorn i fråga om arbetstillfällen inom den blå ekonomin. I ett sammanhang av global tillväxt är EU ledande på många områden inom denna industri, och skapar många högkvalificerade och hållbara industriarbetstillfällen.

7. Kommittén uppmärksammar den viktiga roll som innehas av hamnar, vilka utgör en strategisk infrastruktur som inte begränsar sig till handels- och transportnav, utan alltmer hävdar sig som industri- och innovationsplattformar där gränssnittet till angränsande städer skulle kunna utnyttjas mer. Därför är det viktigt att planera lämpligt stöd till alla företag på land (!) som redan bedriver verksamhet med anknytning till den blå ekonomin eller som kan utveckla en sådan med vedertagna diversifieringsåtgärder.

8. Kommittén betonar den socioekonomiska betydelsen av fisket och den maritima verksamheten när det gäller att tillhandahålla säkra livsmedel av hög kvalitet och påminner om deras kulturella och kulturarvsmässiga dimension, som är av grundläggande betydelse för att giuta ny kraft i turismen. ReK framhåller de nödvändiga synergieffekterna och komplementariteten mellan dessa traditionella verksamheter och de nya sektorer som ska utvecklas, i syfte att främja sysselsättning och hållbar utveckling.

(!) NAT-V-044 – "Innovation i den blå ekonomin: Utnyttjande av havens potential för sysselsättning och tillväxt" – föredragande: Adam Banaszak.

9. Kommittén betraktar den havsrelaterade industrin som en av de viktiga hävstångarna för att uppnå målen för hållbar utveckling i Europa. Dess produkter, tjänster och innovationer är nämligen ett avgörande stöd för de verksamheter som är absolut nödvändiga för att man ska lyckas med omställningarna, i synnerhet följande:

- Utforskning av haven, utveckling av kunskapen om havet och havsbotten.
- En förstärkning av kampen mot klimatförändringarna, framför allt via sjötransport.
- Utveckling av förnybar havsenergi och havsbaserad vindkraft, liksom av elförbindelser mellan EU-länderna, för att stärka den förnybara energins betydelse i elmixen och dess integration på EU-nivå.
- Närvaro till sjöss, övervakning och säkerhet, insatser till havs, inbegripet kampen mot plast.
- Kunskap om och tillvaratagande av marina biologiska resurser, hållbar utveckling av fiske, vattenbruk och den cirkulära blå ekonomin.

10. Kommittén instämmer i slutsatserna från den utvärdering av initiativet "LeaderSHIP 2020" som antogs av EESK 2018 ^(?), i vilka man understryker de begränsningar vid genomförandet som framkommit och avsaknaden av tydliga och kvantifierbara mål.

11. Kommittén efterlyser införandet av en ny grundligen omarbetad "LeaderSHIP 2030-strategi", med en blå "ny giv" för EU där tre beståndsdelar förenas: en handels- och konkurrenspolitik som syftar till att skydda våra intressen och bygga upp europeiska toppföretag, en mobilisering och anpassning av all EU-politik till den havsrelaterade industrins behov och särskilda egenskaper samt antagandet av följande sex operativa mål som lokala, nationella och europeiska aktörer ska engageras i under perioden 2020–2027:

- Utfasning av fossila bränslen från sjöfarten och byggande av rena fartyg med nollutsläpp, nollavfall i haven och nollnivå vad gäller buller.
- Bortskaffande av avfall, och då i synnerhet plast, som finns i haven.
- Den havsrelaterade industrin 4.0, en övergripande strategi till förmån för prestationer och kvalitet vad gäller arbetstillfällena inom all havsrelaterad industri.
- Världsledarskap för EU i fråga om all teknik för förnybar havsenergi.
- En europeisk strategi för en ny blå bioekonomi som stimulerar fisket, vattenbruket och tillvaratagandet av bioresurser i havet.
- Igångsättning av ett EU-uppdrag för att utforska världshaven med syftet att inhämta kunskap om havsmiljöer i alla världens hav.

Dessa sex mål kräver konkreta industriinsatser och måste också ingå i det öppna samrådet om ett "havsuppdrag" inom ramen för Horisont Europa.

12. Kommittén uppmuntrar antagandet av strategier för den havsrelaterade industrin i EU:s yttersta randområden och öar, i syfte att påskynda framsteg på tre prioriterade områden: hamnar, koldioxidsnål energisjälvförsörjning till en lägre kostnad samt en blå bioekonomi som inbegriper fiske och vattenbruk.

13. Kommittén erinrar om betydelsen för den havsrelaterade industrins framtid av att havsinsatser ställs i centrum för EU:s framtida politik och i centrum för användningen av de regionalpolitiska fonderna.

European Sea Tech: att bygga upp europeiska nätverk för att sammanföra de regionala innovationsekosystemen och mobilisera regionerna i syfte att strukturera de industriella värdekedjorna

14. Europeiska regionkommittén anser att den havsrelaterade industrin i första hand kännetecknas av en lokal förankring i kustområdena, som har utvecklat regional spetskompetens och innovationsekosystem med inriktning på denna industri. Det är först och främst på dessa regionala innovationsekosystem och på tillhörande strategier för smart specialisering som den nationella politiken och EU:s politik bör stödja sig för att kunna vara smidig och effektiv.

^(?) <https://www.eesc.europa.eu/sv/node/56116>

15. Kommittén föreslår att en åtgärd med namnet "European Sea Tech" ska inledas för att sammanföra de regionala innovationsekosystemen genom bildandet av flera samarbetsnätverk för att

- gjuta liv i delsektorer och strukturera de europeiska värdekedjorna,
- på ett bättre sätt identifiera och stödja målen i fråga om industriell omvälvning, framför allt på områdena ekologi, energi och digitalisering,
- utveckla nya tjänster, produkter och ekonomiska modeller som är mer integrerade och bättre rustade mot den globala konkurrensen.

Kommissionen skulle utfärda uppmaningar att inkomma med intresseanmälan för att bilda de tematiska nätverken. Varje regionalt (eller interregionalt) ekosystem skulle kunna ansöka om att få tillhöra flera nätverk i överensstämmelse med den egna regionens strategier för smart specialisering. Ekosystemen, som skulle förena många olika kompetenser och samla flera nätverk, skulle bilda "centrala ekosystem" inom åtgärden "European Sea Tech".

Varje nätverk skulle sträva efter att vara så inkluderande som möjligt genom att anlita all den kompetens som finns i EU:s olika regioner. I nätverken skulle frågor beträffande hållbar utveckling, FoU, industrins prestanda, finansiering och kompetens systematiskt avhandlas.

Dessa nätverk skulle, på ett effektivare sätt än en centraliserad EU-plattform, bilda den grund utifrån vilken samarbete mellan regioner kan utvecklas och utifrån vilken operativa projekt av relevans för unionens olika politikområden kan upprättas.

"European Sea Tech" skulle också stimulera överföringen av teknikformer, erfarenhet och kompetens mellan olika nätverk och branscher inom den havsrelaterade industrin.

16. Kommittén fäster uppmärksamheten på betydelsen av åtgärden European Sea Tech för att skapa en övergripande strategi för den havsrelaterade industrin och påskynda övergången till en grön och digital havsrelaterad industri genom att samla all den teknik och kompetens som finns inom den havsrelaterade industrins alla branscher och göra den tillgänglig för övriga branscher.

17. Kommittén bekräftar på nytt sitt stöd för kunskaps- och innovationsgruppen för havsfrågor, men konstaterar att detta projekt är inriktat på hållbar förvaltning av havets resurser, och att det därför i bästa fall bara kan utgöra ett av de nätverk som ingår i åtgärden "European Sea Tech".

18. Kommittén önskar att projekt som drivs av nätverken för innovationsekosystem i "European Sea Tech" stöds som europeiska partnerskap och samfinansieras genom Horisont Europa och andra tillgängliga fonder. Sådana projekt ska kunna innefatta finansiering av pilot-, prototyp- och demonstrationsanläggningar.

19. Kommittén upprepar också sin begäran om en färdplan för havet inom ramen för Horisont Europa, och om att den havsrelaterade industrins vetenskapliga och tekniska insatser uttryckligen ska ingå i den andra pelaren samt om att 10 % av Horisont Europa ska avsättas för finansiering av projekt av signifikant betydelse för den blå ekonomin och den havsrelaterade industrin.

II) *Konkreta förslag för att mobilisera och anpassa EU:s politik efter 2020 till förmån för den havsrelaterade industrin*

Världshandel och konkurrens

20. Europeiska regionkommittén understryker med avseende på den havsrelaterade industrin och de havsrelaterade tjänsterna, nödvändigheten av en ny "realistisk" handelspolitik som grundar sig på ömsesidighet, i syfte att försvara arbetstillfällen och EU:s suveränitet gentemot aggressiva och illojala strategier från stora sjöfartsnationer, framför allt i Asien. När så är möjligt och effektivt bör denna politik främja ett stabilt och multilateralt handelssystem som bygger på rättvisa och öppna regler som garanterar förutsättningar för lojal konkurrens, samt eftersträva gynnsamma avtal med handelspartner och stödja sig på WTO:s roll.

21. Kommittén anser att konkurrenspolitiken, då det här är fråga om världsomspännande och globala marknader, bör möjliggöra utvecklingen av europeiska toppföretag, samtidigt som man alltid säkerställer en rättvis och balanserad konkurrens inom unionen. Vi bekräftar mervärdet av riktlinjerna för statligt stöd till sjötransport och behovet av en enkel, stabil och konkurrenskraftig beskattningsram för att uppnå detta mål.

22. Kommittén uppmärksammar kommissionen på betydelsen av att på ett bättre sätt kontrollera de utländska investeringsflödena och begränsa och minska de eventuella negativa effekter som tekniköverföringarna, inte minst sådana som ingår i stora internationella kontrakt, kan få för den europeiska industrin.

23. Vi vill att man gör tydliga åtaganden i samband med civila och militära offentliga upphandlingar, med till exempel fasta krav på tillhandahållande av vissa produkter och tjänster som på förhand definierats som strategiska eller som särskilt sårbara på grund av den globala konkurrensen.

Finansiering av projekt

24. Europeiska regionkommittén vill se ett skyndsamt slutförande av projektet avseende en investeringsplattform för blå ekonomi, som bör inbegripa en stödåtgärd men även en särskild investeringsfond för finansiering av innovativa och riskfyllda projekt. Huvudmålsättningen för plattformen bör vara att tillhandahålla finansiering på förmånliga villkor till projekt som traditionella aktörer anser alltför riskfyllda, för att på så sätt ta itu med marknadens brister. Detta instrument bör verka i nära samarbete med medlemsstaterna och regionerna, i syfte att sörja för komplementaritet vad gäller interventionsverktygen och kontinuitet i fråga om beledsagningen av projekt. Denna plattform kommer framför allt att behöva stödja sig på nätverken och de "centrala ekosystemen" inom ramen för åtgärden "European Sea Tech".

25. Vi uppmanar dessutom kommissionen att fastställa ett mål och en metod för att till förmån för den blå ekonomin och den havsrelaterade industrin mobilisera de europeiska investeringsverktyg som kommer att skapas inom ramen för InvestEU, i synnerhet med koppling till programmet Horisont Europa.

26. Kommittén betonar nödvändigheten av verktyg med hjälp av vilka det går att minska finansieringskostnaden för strukturerande projekt och möjliggöra effektiv förhandsfinansiering av de största köpen och investeringarna (kryssningsfartyg, utrustning för flytande naturgas, förnybar havsenergi etc.).

27. Kommittén upprepar behovet av särskilt stöd till de yttersta randområdena, med hänsyn till deras begränsningar och särdrag. Dessa områden tillför Europa en exceptionell maritim och havsrelaterad dimension tack vare sitt strategiska läge i Atlanten, Indiska oceanen samt Karibiska havet, och såsom kommissionen själv konstaterar utgör de unika naturtillgångar.

28. ReK understryker intresset av att underlätta innovativ upphandling som gör det möjligt att lätta på anbudsreglerna när det handlar om att förvärva ny teknik som ännu inte finns tillgänglig i standardiserad form på marknaden. Detta kommer att påskynda utsläppandet på marknaden av innovationer genom att göra det möjligt för företaget som erbjuder nya tjänster och produkter att hitta sina första kunder snabbare.

29. Kommittén understryker att bestämmelserna i sjöfartssektorns egna regelverk och de administrativa handläggningstiderna utgör stora hinder för ansökningar om att få utföra test och provningar till havs. Vi föreslår att en arbetsgrupp inrättas med deltagande av kommissionen, medlemsstaterna, regionerna samt de ekonomiska aktörerna för att sprida god praxis och främja en gynnsam utveckling inom de nationella referensramarna.

30. Kommittén anser att man bör överväga att gå ännu längre och på sikt skapa en "byrå för avancerade havsforskningsprojekt", där man hämtar inspiration från den amerikanska byrån DARPA, och på så sätt inom en särskild finansieringsram stödja banbrytande innovation, där man erkänner rätten att misslyckas och helt tar hänsyn till hindren för små och medelstora företags utveckling.

31. Kommittén föreslår att den havsrelaterade industrins aktörer, i ett sammanhang efter brexit, ska få tillgång till en del av de särskilda medel som anslås till stöd för de hårdast drabbade områdena, i syfte att där bygga upp nya utsikter till utveckling och sysselsättning.

32. Kommittén uppmärksammar betydelsen av åtgärden "European Sea Tech" för att skapa en övergripande strategi för den havsrelaterade industrin och skynda på övergången till en grön och digital havsrelaterad industri genom att samla all den teknik och kompetens som finns inom den havsrelaterade industrins samtliga branscher för att ställa dem till övriga branschers förfogande. Denna övergripande strategi bör också främjas mellan havs- och kustverksamhet och andra industriella och digitala sektorer som skapar innovationer som kan användas direkt eller som med fördel kan anpassas till det havsrelaterade området.

Den havsrelaterade industrin 4.0

33. Europeiska regionkommittén påminner om utmaningarna med industri 4.0 med anknytning till omställningen på miljö- och energiområdet, industrins prestanda, digitaliseringen, däribland av produktionsprocesserna, liksom till samarbeten inom lokala och europeiska värdekedjor. Kommittén stöder i detta avseende målet "green shipyard 2050" för de skeppsvarv som är föregångare inom omställningen på miljö- och energiområdet.

34. Kommittén påminner även om att livslångt lärande, utveckling av och kvalitet vad gäller arbetstillfällen, arbetsförhållanden samt mobilisering av de anställdas erfarenhet och kreativitet oupplösligen hänger samman med denna industriella omvandling.
35. Kommittén anser att produktiva innovationer och investeringar på området bör vara en prioritering inom EU:s politik till stöd för den havsrelaterade industrin och framför allt beröra små och medelstora företag.
36. Kommittén betonar den hävstång för gemensamma framsteg som samarbetet mellan civila och militära sektorer utgör genom att i synnerhet – och i båda riktningarna – främja överföring av teknik och sakkunskap samt rörlighet i fråga om mänsklig kompetens.
37. Kommittén framhåller intresset av att uppmuntra de havsbaserade olje- och gasföretagens omställning och deras strategier för diversifiering inom andra sektorer av den blå ekonomin. Dessa företag har nämligen förstahandsexpertis om havsmiljön, viktig erfarenhet av att leda långa och komplexa projekt och värdefull kompetens för att bidra till utvecklingen av den havsrelaterade industrin (stödfartyg, undervattensrobotar, förankringssystem, automatik etc.). De skulle med framgång tillsammans kunna återinvestera en del av oljevinsterna i fonder som investerar i den blå ekonomin och förnybar havsenergi.
38. Kommittén framhåller att den tekniska revolutionen innebär att fartyg går från att vara analoga enheter till att vara digitaliserade transportplattformar, vilket skapar möjligheter till ökad integration och samkörning av olika digitala system. Detta ändrar arbetsmetoderna inom sektorn, t.ex. vid interaktionen mellan fartyg och landbaserade kontor samt kontakten mellan fartyg och myndigheter. Det är i detta avseende viktigt att den europeiska havsrelaterade industrin och myndigheterna utnyttjar de möjligheter som digitaliseringen skapar i den internationella konkurrensen.
39. Kommittén understryker det tvingande behovet av att ta hänsyn till och stödja digitaliseringen och mer allmänt nya AI-baserade tekniker inom havsinnovationen.
40. Vi föreslår att en uppsättning frågor som inte bara är av teknisk karaktär utan som även hör ihop med utvecklingen av nya tjänster beaktas i programmen för stöd och finansiering, till exempel autonoma undervattensrobotar, övervakning till havs och prediktivt underhåll, där avtalsåtaganden gällande resultat och prestanda alltmer kommer att prioriteras framför anslag av medel. Man bör också uppmuntra inrättandet av plattformar som gör det möjligt att säkerställa konvergensen mellan olika tekniker för övervakning till havs i olika medlemsstater i syfte att öka övervakningsverksamheternas kompatibilitet, effektivisera verksamheten till havs, underlätta genomförandet av EU:s lagstiftning och politik på detta område, och därmed främja en bättre kontroll av det europeiska havsområdet.

Sysselsättning, kompetens och utbildning

41. Kommittén erkänner betydelsen av att uppmuntra den sociala dialogen inom sektorn och av att organisera förhållandet mellan sysselsättning och utbildning inom den havsrelaterade industrins branscher. Vi efterlyser att särskilda plattformar ska fullgöra dessa uppdrag inom såväl områdena sjötransport och bioresurser i havet som områdena tillverkningsindustri och skeppsvarv. Kommittén framhåller särskilt behovet av att anpassa och främja utbildningen inom den havsrelaterade industrin och fiskeindustrin på ett sätt som stöder generationsskiftet inom fisket, vattenbruket och skaldjursfisket, samt behovet av att anpassa och främja universitetsutbildningar för högre tjänster inom handelsflottan. Det är dessutom nödvändigt att etablera ett system för att utvärdera huruvida utbildningsprogrammen är ändamålsenliga och utbildarna har lämpliga kvalifikationer.
42. Kommittén understryker att utvecklingen av den havsbaserade verksamheten innebär mobilisering av anställda som har stor kompetens på sjöfartsområdet eller anordnande av omfattande kompletterande utbildning för dem som inte har kunskap om livet till sjöss. I detta avseende är det uppenbart att kampanjer måste genomföras bland ungdomar för att locka talanger och få in nya yrkesverksamma inom sektorn, både inom den landbaserade och den havsbaserade industrin, och inom handels- och fiskeriarbetet.
43. Vi välkomnar de framsteg som gjorts tack vare de direktiv som nyligen antagits om utstationering av arbetstagare, vilket är mycket vanligt inom den havsrelaterade industrin, och efterlyser ett system för erkännande av yrkeskvalifikationer, och inte bara examensbevis och certifikat, för att uppfylla principen om lika lön för lika arbete.
44. Kommittén anser att rörligheten för arbetstagare inom EU är en positiv aspekt för att på bästa sätt organisera värdekedjorna i den havsrelaterade industrin och bemöta verksamhetens utveckling. Detta mål bör beaktas samtidigt som man bevarar och förstärker den kompetens som är nödvändig för att tillgodose företagets behov, först på lokal nivå och sedan på EU-nivå.

III) *En strategi och särskilda förslag för den havsrelaterade industrins stora sektorer*

Digitalisering av den havsrelaterade industrin

45. ReK understryker att det är absolut nödvändigt att ta hänsyn till och stödja digitaliseringen och mer allmänt den nya tekniken med artificiell intelligens (AI) inom havsinnovationen.

ReK föreslår att ett antal frågor som inte bara är av teknisk art utan också avser utveckling av nya tjänster tas upp i programmen för stöd och finansiering, till exempel fartyg och autonoma undervattensrobotar eller tjänster för övervakning till havs och prediktivt underhåll.

Den blå bioekonomin

46. Kommittén understryker den blå bioekonomisektorns lovande men fortfarande föga utvecklade potential, med många tillämpningar på marknaderna (livsmedel och foder, farmakologi, kosmetika, energi) och stor territoriell inverkan. Vi betonar att de mest utvecklade och viktigaste ekonomiska sektorerna måste prioriteras: fiske, vattenbruk och havsodlingar.

47. Kommittén välkomnar mobiliseringen kring denna framväxande bransch, framför allt tack vare "forum för den blå bioekonomin" under ledning av GD Havsfrågor och fiske. Kommittén anser att man efter en omfattande etapp av FoU-investeringar bör prioritera industrialisering och saluföring av nya processer som man testat och lärt sig kontrollera i liten skala.

48. Kommittén vill se en ny prioritering för denna bransch genom investeringar i hela värdekedjan, från utvinning av eller kontrollerad produktion av bioresurser ända till den etapp där produkter bearbetas och utnyttjas.

49. ReK föreslår i detta avseende att man skapar kopplingar till mognare havsrelaterade branscher, såsom fisket eller vattenbruket, med sikte på värde- och bearbetningskedjan nedströms för fiskeprodukter, som ger mest mervärde.

50. ReK understryker den cirkulära havsekonomis betydelse för att stödja utvecklingen av den blå bioekonomin (inga utkast inom fisket, återvinning av avfall på land som friläggs vid ebb, rester från tillvaratagande av alger, behandling av avfall och plast etc.).

51. Kommittén uppmanar EU att stödja utforskningen av världens alla hav, i synnerhet för att förbättra kunskaperna om havsmiljön och klimatforskningen (kolcykel och koldioxidupptagning, försurning av haven och den stigande havsytan etc.) och kartlägga olika energitillgångar och andra tillgångar för att bättre kunna utvärdera potentialen att ta tillvara dessa havsresurser (jordvärme, strategiska mineraler etc.).

Civil och militär varvsindustri

52. Kommittén bekräftar den strategiska karaktären hos EU:s investeringar i differentieringsfaktorer inom varvsindustrisektorn, framför allt med anknytning till digitaliseringen och omställningen på miljö- och energiområdet. Det handlar om att genom innovationer förbättra konkurrenskraften och återerövra marknadsandelar. Finansieringsfrågorna är också väsentliga för varvsindustrin.

53. Kommittén uppmärksammar de nya marknader som har anknytning till dessa omställningar: integration av ren framdrivning i fartyg, innovativa framdrivningssystem utan fossila bränslen (nya typer av segel), försörjningsfartyg, elfärjor, fartyg som är avsedda för korta varutransporter, servicefartyg som används i hamn- och kustområden etc.

54. Kommittén understryker betydelsen av att stärka banden och det lokala samarbetet mellan varven och deras kedja för gemensam upphandling inom ramen för sjöfartskluster. Vi understryker även behovet av att stödja regioner med varvsverksamhet, där ett stort antal små och medelstora företag är verksamma. Kommittén vill se särskilt stöd till utrustningstillverkarsektorns värdekedjor, som står för 50 % av världsmarknadens andelar och en omsättning som är dubbelt så stor som varvsindustrins. I sin handels- och finansieringspolitik bör EU också gynna användningen av europeisk utrustning i fartyg som byggs utanför unionen.

55. ReK uppmanar inom ramen för "European Sea Tech" till ett systematiskt arbete för att i varvsindustrins värdekedjor få med nya aktörer som kan bidra till att stärka produktionskapaciteten, kompetensutnyttjandet och den europeiska konkurrenskraften.

56. Kommittén betonar att tillverkning och underhåll av små fartyg är industriella aktiviteter av strategisk betydelse för de yttersta randområdena, eftersom de flottor och den flytande utrustning som är i bruk i dessa vatten berörs av områdenas ökaraktär och avstånd från det europeiska fastlandet, som får betydande konsekvenser för deras logistik samt underhållet och ersättningen av små fartyg. För att stödja en effektiv tillväxt av havsrelaterad verksamhet i dessa regioner måste specifikt stöd ges till denna typ av industriell verksamhet.

57. Kommittén anser att havsrelaterade frågor bör ställas i centrum för den nya försvars- och säkerhetspolitiken, vilket innebär att den militära varvsindustrin ägnas en alldeles särskild uppmärksamhet. Kommittén föreslår i detta avseende ett större hänsynstagande till utvecklingsstödet till teknik med dubbla användningsområden som kan tas tillvara inom både den civila och den militära sektorn.

58. ReK understryker behovet av att förstärka kapaciteten hos de flottor som utför statliga övervaknings- och säkerhetsuppdrag, och anser att dessa suveräna uppdrag bör utföras av fartyg som byggs i Europa. Vi menar att en bra organisation av dessa uppdrag, i synnerhet mot bakgrund av brexit och migrationsutmaningarna, innebär att man förlitar sig på de befintliga nationella flottorna i nära partnerskap med Frontex, via en europeisk solidaritetsinsats för att stödja de länder som är mest engagerade i dessa uppdrag som är av stort gemensamt intresse.

Förnybar havsenergi

59. ReK betraktar förnybar havsenergi som en bransch med stor potential att på samma gång bidra väsentligt till produktionen av förnybar energi, strukturera en industriell värdekedja som i många regioner skapar hållbara lokala arbetstillfällen och uppvisa exportframgångar. Kommittén påminner om att projekt till havs måste genomföras på ett miljövänligt sätt som är förenligt eller till och med samverkar med befintlig verksamhet.

60. Kommittén betonar att kostnaderna har sjunkit kraftigt för de havsbaserade vindkraftparkerna i Europa sedan de första parkerna togs i bruk 1991, och framför allt tack vare uppbyggnaden av en fungerande europeisk industrisektor under de senaste tio åren.

61. Kommittén påminner om vikten av de reparationer och inspektioner som krävs för fartyg och att fartygen måste skrotas när de inte längre kan användas. Därför rekommenderar kommittén att kommissionen ska utarbeta en plan för att utrusta EU med lämpliga anläggningar för att utveckla dessa funktioner, inklusive de budgetåtaganden som krävs för att nå dessa mål.

62. Kommittén påminner om att vidareutvecklingen av denna sektor innebär en förlängning av den insats som man åtagit sig på EU-nivå, framför allt avseende FoU (investeringar på mer än tre miljarder euro), men numera kräver tydliga politiska val som främst måste göras av medlemsstaterna: att fastställa ambitiösa volymer och tidsplaner för anbudsinfordringar för vindkraftverk som står på ett fundament – den teknik som är mest utvecklad för närvarande – men även för ny teknik såsom flytande vindkraftverk och tidvattenkraftverk, eller vågkraftverk, som är i stort behov av tillräckliga och garanterade intäkter för att investeringar ska komma igång och industrialiseringen av dem ska påbörjas.

63. ReK uppmuntrar inrättandet på EU-nivå av verktyg som är avsedda att stödja investeringar, men också att försäkra projekt och hantera risker. Inrättandet av dessa verktyg skulle väsentligt kunna sänka finansieringskostnaden och alltså även snabbare sänka produktionskostnaden för den el som genereras.

64. ReK välkomnar de betydande framsteg som under de senaste åren gjorts i fråga om test av prototyp- och demonstrationsanläggningar med ny teknik under verkliga användningsförhållanden, särskilt beträffande tidvattenkraftverk, med utsikt till kostnadsänkningar i takt med att de blir allt mer kontrollerbara och tillförlitliga, vilket bör göra det möjligt att verkligen öppna upp marknaden med hjälp av tillämpade inmatningspriser för att på så sätt stärka de europeiska aktörernas världsledande ställning.

65. ReK uppmuntrar med eftertryck till att EU sätter som mål att bli världsledande inom flytande vindkraftverk, och rekommenderar kommissionen och medlemsstaterna att utforska idén om samordnade eller gemensamma anbudsförfrågningar för att på så sätt erbjuda en marknad med större volym och synlighet. En liknande strategi kan utvecklas för tidvattenkraftverk och vågkraftverk beträffande pilotanläggningar före det kommersiella stadiet.

66. Kommittén understryker betydelsen av att anta en särskild strategi i områden som inte är sammankopplade, särskilt i öområden, för att därigenom kunna erbjuda helhetslösningar för koldioxidsnål energisjälvförsörjning genom att olika slags teknik, däribland förnybar havsenergi, kombineras i enlighet med särdragen hos varje område. Mot denna bakgrund bör insatserna för att utveckla maskiner med medelhög effekt ökas.

67. ReK föreslår att utvecklingen av dessa lösningar för energisjälvförsörjning också ska testas och utvärderas i projekt som omfattar anläggningar till havs med flera användningsområden, eftersom dessa är förelöpare till en ökande havsanpassning inte bara av industriverksamheten utan också när det gäller mänskligt liv i vid mening. Det bör påpekas att dessa mycket långsiktiga perspektiv måste uppfylla högt ställda krav i fråga om hållbarhet och hantering av miljöeffekter under projektens hela livscykel.

IV) *Hamnarna, en viktig utmaning för den havsrelaterade industrins dynamik*

Hamnplattformar samt hamn- och kustinfrastruktur och havsbaserad infrastruktur

68. Kommittén vill rikta uppmärksamheten mot att hamnarna, tack vare kombinationen av verksamhet och potential, har kapacitet att bli områden för utveckling av projekt för blå tillväxt, som kan tjäna som förebilder och byggas ut i alla kustregioner.

69. Kommittén insisterar på att hamnar, oavsett deras status, också fortsättningsvis ska betraktas som strategiska tillgångar som de offentliga myndigheterna ännu har till uppgift att investera i och på att reglerna för konkurrens och statligt stöd ska medge sådana investeringar.

70. Kommittén betonar behovet av att med hjälp av EU-finansiering stödja hamninfrastrukturen i de yttersta randområdena, med hänsyn till bristen på alternativ när det gäller varutransporter och med tanke på att statligt stöd till sådan infrastruktur inte innebär en snedvridning av konkurrensen på EU:s inre marknad eftersom det har en rent lokal dimension.

71. Kommittén framhåller hamnarnas uppgift att på samma gång vara nav för sjöfarten och värdplattformar för den havsrelaterade industrin och tillhörande innovations- och utbildningsåtgärder. Kommittén uppmärksammar den regionala attraktivitetsfaktor som hamnarna står för när det gäller att locka till sig ny industriverksamhet både i själva hamnområdena och i deras omgivning.

72. ReK understryker betydelsen av logistik- och sjöfartsservicesektorerna i hamnar och betonar intresset av att, utöver tekniska innovationer, ta fram nya ekonomiska modeller och servicemodeller i hamnar, till exempel på grundval av en successiv digitalisering av dessa (smarta hamnar), och utveckla potentialen att förbättra och optimera de processer som gör det möjligt att utvärdera data (stor-data).

73. Kommittén rekommenderar att man främjar en bättre sammanflätning mellan hamnarna och de stadsområden som omger dem, samtidigt som man stärker hamnsamhällets beslutsautonomi och ser till att bevara hamnområdena för att möjliggöra framtida utveckling.

74. Kommittén föreslår att man inom "European Sea Tech" inrättar ett nätverk av hamnar som är verksamma inom utvecklingen av den blå ekonomin som en förlängning av arbetet i europeiska hamnforumet och dess undergrupper "hamnar som nav för blå tillväxt" och "gröna hamnar".

75. Kommittén understryker betydelsen av väg- och vattenbyggnads- samt miljöteknikbranschen i hamnar och kustområdena för planeringen av anläggningarna och kustlinjen och för att stödja anpassningen till klimatförändringarna.

76. ReK föreslår att man gör hamnarna till en plats för inkubation och potentiellt, på sikt, till aktörer som driver projekt för nya infrastrukturer till havs, oavsett om det handlar om offshore-hamnar eller mer allmänt om delade plattformar för blå ekonomisk verksamhet (omlastning, logistiknav, produktion av förnybar havsenergi, vattenbruk, reparation av fartyg, vetenskaplig forskning etc.).

77. ReK föreslår ett samråd med inriktning på funktionen hos så kallade sekundärhamnar, alltifrån specialisering på marknader med mindre volym till förstärkning/komplementaritet i förhållande till närliggande stora industrihamnar.

Utfasningen av fossila bränslen i hamnarna och från sjöfarten

78. ReK ser det som ytterst angeläget att stärka stödet till investeringar i hamnar för tankning av fartyg med flytande naturgas (LNG) och mer allmänt i infrastruktur som bidrar till att minska fartygens ekologiska fotavtryck (elektrisk laddning vid kajen etc.). Kommittén betraktar en sådan övergång till nya energikällor som en prioritering för genomförandet av målen om minskade utsläpp av växthusgaser och gaser som är skadliga för människors hälsa, och anser att redarna bör erhålla stöd för att anpassa och förnya sina flottor. Kommittén betonar att biogas som produceras från bioresurser (från växter, från jordbruket och från livsmedel) också kan bidra till värdekedjan för LNG i syfte att minska utsläppen av växthusgaser ytterligare jämfört med nuvarande lösningar.

79. Kommittén föreslår en utvärdering av möjligheterna att inrätta en blå LNG-korridor för Europas öar och de yttersta randområdena i linje med Europaparlamentets resolution av den 25 oktober 2018 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen i Europeiska unionen: dags att handla! (2018/2023(INI));

Kommittén påminner i detta sammanhang om behovet av lämpliga finansieringsinstrument för att stödja sådana investeringar, som fortfarande är relativt stora i dessa områden.

80. ReK uppmärksammar behovet av att stödja forskning och utveckling av offshore-vattenbruk som integrerar den befintliga kunskapen om havsteknik på djupt vatten och industri 4.0. Därmed minskas närvaron av vattenbruksanläggningar i kustnära havsområden till förmån för andra aktiviteter som förekommer inom den blå ekonomin och som behöver ta samma havsområde i anspråk.

81. Kommittén anser att FoU-verksamheten öppnar upp en möjlighet att börja använda syntetiska flytande bränslen som produceras med hjälp av värdekedjan för kol och förnybar energi. Denna möjlighet bör undersökas med försiktighet och tekniken måste visa på sin relativa konkurrenskraft gentemot andra alternativa lösningar samt på ett lågt miljöavtryck, och positivt bidra till att bekämpa växthuseffekten under hela cykeln. Än så länge har inga sådana bevis lagts fram.

82. Kommittén medger att användningen av LNG bara kan fungera under en mellanperiod, och uppmanar till att utveckla användningen av elförsörjning av fartyg i hamnläge, elfartyg, mobilisera sol- och vindenergi på fartygen och sträva efter en konkurrenskraftig produktion och användning av väte från förnybara källor inom sjöfarten (detta i anslutning till utveckling av förnybar havsenergi och i synnerhet av de branscher som har en stark produktionspotential såsom havsbaserad vindkraft från anläggningar som står på fundament eller är flytande).

83. På samma sätt efterlyses utveckling av infrastruktur för smarta nät i hamnarna för att integrera decentraliserade källor för förnybar elenergi, elförsörjning av fartyg i hamnläge, elektrisk rörlighet och annan teknik som är relaterad till smarta nät.

Bryssel den 27 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Flernivåstyre och sektorsövergripande samarbete för att bekämpa energifattigdom

(2019/C 404/10)

Föredragande: Kata TÜTTŐ (HU-PES), ledamot, stadsdelsfullmäktige, Budapests tolfte distrikt.**POLITISKA REKOMMENDATIONER**

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Inledande kommentarer

1. Europeiska regionkommittén (ReK) påminner om att den redan i ett antal tidigare yttranden betonat vikten av att ta hänsyn till energifattigdom vid utformningen av de olika politikområdena, och anser att det är ett av de senaste årens viktigaste politiska framsteg att man uttryckligen har erkänt behovet av att även beakta de sociala konsekvenserna vid utformningen av energi- och klimatpolitiken, nu och i framtiden. Kampen mot energifattigdom bör därför beaktas på ett övergripande sätt i all relevant nationell lagstiftning och EU-lagstiftning.
2. ReK betonar att ett av de största problemen när det gäller sociala konsekvenser är frågan om energifattigdom, som är nära kopplad till ReK:s aktuella prioriteringar.
3. Kommittén anser att man, om man i kampen mot energifattigdom beaktar såväl EU:s allmänna ståndpunkter som lokala och regionala särdrag, i stor utsträckning kan bidra till att stärka medborgarnas förtroende för EU och till att föra EU närmare medborgarna, men också till genomförandet av Parisavtalet och energiunionen.
4. ReK välkomnar att kommissionen i sitt lagstiftningspaket om ren energi för alla i EU erkänner vikten av att utrota energifattigdomen, och att det uttryckligen hänvisas till detta uppregade gånger.
5. ReK fäster uppmärksamheten på att nästa utmaning, efter inrättandet av en ram på unionsnivå, är att omsätta de allmänna bestämmelserna i paketet för ren energi i anpassningar av de olika särskilda delarna i lagstiftningen med fullt beaktande av situationen i olika regioner. Under denna process bör man, å ena sidan, bevara överensstämmelsen med EU:s allmänna ram och, å andra sidan, fastställa en ram och åtgärder på grundval av kunskap om och erkännande av olika aspekter av energifattigdom.
6. ReK välkomnar de framsteg som har gjorts i lagstiftningsförfarandet när det gäller viktiga delar i paketet om ren energi, särskilt Europaparlamentets ståndpunkt om gemensamma regler för den inre marknaden för el och dess uttryckliga erkännande av behovet av omfattande uppgiftsinsamling om energifattigdom i medlemsstaterna, den föreslagna flexibiliteten för medlemsstaterna att ingripa på marknaden för att åtgärda energifattigdom och utvidgningen av begreppet utsatta konsumenter (artikel 28) ⁽¹⁾.
7. ReK stöder särskilt parlamentets krav på vägledning från Europeiska kommissionen om vilka kriterier som ska användas för att avgöra vad som utgör ett "betydande antal energifattiga hushåll" (gäller även för artikel 3.3 d i förordning 2018/1999 om integrerade nationella energi- och klimatplaner) och ställer sig utan förbehåll bakom Europaparlamentets utgångspunkt att "varje andel hushåll i energifattigdom kan anses vara betydande".
8. Kommittén påpekar att eftersom energifattigdom utgör ett problem som redan är välkänt och som nu alltmer börjar uppmärksammas i EU:s rättsliga ram, med uttryckliga skyldigheter för medlemsstaterna, kommer ingen i framtiden att kunna hävda att de inte känt till dess existens: det krävs politiska strategier och konkreta åtgärder. ReK noterar dock att den exakta definitionen av energifattigdomens olika aspekter och effekter, liksom de nödvändiga indikatorerna för att mäta dessa, måste tas fram med fullständig hänsyn till alla de olika regionala och lokala omständigheterna, för att de politiska åtgärderna ska kunna inriktas och genomföras så att de ger resultat.

(1) P8_TA-PROV(2019)0226 som antogs 26.3.2019.

9. Kommittén betonar dock att banbrytande erfarenheter redan finns på lokal och regional nivå i kampen mot energifattigdom, till exempel det värdefulla arbete som utförs av partnerskapet för bostäder inom ramen för EU-agendan för bostäder.
10. Ett av de bästa sätten att utrota energifattigdomen på EU-nivå är att investera i energieffektivitet och ha en välfungerande och konkurrensutsatt inre marknad som leder till låga priser.
11. ReK välkomnar att den nya förordningen om styrningen av energiunionen tillhandahåller en ram som gör det möjligt för lokala och regionala myndigheter att göra sina röster hörda och prioritera arbetet mot energifattigdom.
12. ReK inser att energifattigdom är en stor samhällsutmaning med sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser, som snarast måste hanteras på alla styresnivåer och som kräver en övergripande och övergripande strategi som tar hänsyn till förhållandet mellan sociala och miljömässiga mål och instrument.

Vad menas egentligen med energifattigdom?

13. I borgmästaravtalet för klimat och energi definieras energifattigdom som "en situation där ett hushåll eller en enskild individ inte har möjlighet att erhålla de grundläggande energitjänster (uppvärmning, kylning, belysning, mobilitet och el) som garanterar en rimlig levnadsstandard, på grund av en kombination av låga inkomster, höga energikostnader och dålig energieffektivitet i bostaden".
14. En av tio EU-medborgare kan inte värma upp sina hem ordentligt under vintern, en av fem EU-medborgare har inte råd med luftkonditionering under sommaren, och mer än 80 miljoner européer bor dessutom i fuktiga bostäder med spår av mögel, vilket också ska ses mot bakgrund av deras svårigheter att värma upp och kyla ned sina hem i tillräcklig grad.
15. Energifattigdom hotar och påverkar – precis som andra former av fattigdom och i kombination med dem – i större utsträckning och i allvarigare grad kvinnor, framför allt på grund av den ojämlika fördelningen av inkomster och av hushålls- och familjearbete mellan kvinnor och män, och den högre andelen kvinnor bland ensamstående föräldrar och äldre personer som bor ensamma.

Behovet av en global strategi

16. Energifattigdom är ett extremt komplext problem som för att lösas kräver gemensamma och samordnade överväganden av olika sociala, tekniska, ekonomiska och budgetmässiga aspekter.
17. För att skapa en överblick över energifattigdomen och arbeta för att ta fram lösningar är det nödvändigt att samla in en stor mängd uppgifter och göra en detaljerad analys. ReK betonar särskilt i detta sammanhang det som även betonats i ReK:s egen territoriella konsekvensbedömning, nämligen behovet av att mer information delas upp ända ned till Nuts 3-nivå, och ännu lägre vid behov, så att man kan ta fram fler lämpliga indikatorer för att mäta de olika aspekterna och effekterna av energifattigdom på lokal nivå samt av en mer ändamålsenlig insamling/behandling av redan tillgänglig information så att beslutsfattare får tillgång till den.
18. Kampen mot energifattigdom kräver olika politiska verktyg, där man beaktar aspekter som rör såväl energieffektivitet som socialt skydd.
19. ReK betonar dock att den övergripande, globala strategin under inga omständigheter får användas som en förevändning för att eftersträva sektorsspecifika, kommersiella eller andra politiska mål och intressen som inte är kopplade till kampen mot energifattigdom.
20. Kommittén vill göra de europeiska lokala och regionala myndigheterna uppmärksamma på att genomförandet av den globala strategin är särskilt viktigt, men att det kan uppnås på ett relativt enkelt sätt på lokal och regional nivå. För att detta ska vara möjligt är det dock viktigt att utbyta erfarenheter och utnyttja andra samarbetsformer.
21. ReK betonar att situationen för hushåll som påverkas av energifattigdom är mycket skiftande och alltid uppvisar specifika särdrag. De berörda personerna kan vara hyresgäster eller äga sina bostäder, bo i stads- eller landsbygdsområden, och i allmänhet har de också andra svårigheter som kräver en rättvis, innovativ, öppen och inkluderande strategi kring vilken alla relevanta aktörer måste samarbeta.

22. Energifattigdom handlar inte bara om bostadsförhållanden, utan har också en direkt inverkan på de berörda personernas fysiska och psykiska hälsa och hindrar dem i deras sociala relationer, lärande, möjlighet att bedriva affärsverksamhet och många andra aktiviteter.

Att stödja inte bara övervakningen av energifattigdomen, utan också dess utrotning

23. ReK anser att en framgångsrik offentlig politik på EU-nivå i allmänhet uppnås genom tillräckligt ambitiösa, konkreta och mätbara mål.

24. Kommittén betonar att även om det slutliga målet med en politik för att utrota energifattigdom endast kan vara ett fullständigt utrotande av energifattigdomen krävs det mer kortsiktiga mål för att den politiska processen ska bli effektiv.

25. ReK uppmanar kommissionen att föreslå konkreta mål för att minska energifattigdomen fram till 2030 och utrota den till 2050.

Åtgärder som bör vidtas på EU-nivå

26. ReK välkomnar att garantin om tillgång till energi inte bara finns med bland FN:s mål för hållbar utveckling utan att det även i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som lanserades i november 2017, läggs särskild vikt vid frågan om socialt skydd, med tanke på att energifattigdom är ett typiskt område där det sociala skyddet kräver åtgärder även på unionsnivå.

27. Kommittén välkomnar den strategiska vision som kommissionen antog i november 2018 om en ren jord åt alla, som syftar till att uppnå ett klimatneutralt Europa senast 2050, samtidigt som den säkerställer inte bara ökat välbstånd och nya arbetstillfällen utan även social rättvisa för en rättvis övergång.

28. ReK uppmanar EU och medlemsstaterna att se till att alla på ett effektivt sätt kan utnyttja rätten till energi till ett överkomligt pris, och att i detta syfte överväga möjligheten att införa ett moratorium för upphörande eller avstängning av tillhandahållandet av offentliga tjänster på grund av utebliven betalning, så att inget hushåll blir utan tillgång till grundläggande tjänster för uppvärmning eller kylning.

29. Kommittén anser att en begränsning av alltför höga energikostnader inte kan regleras endast genom konkurrens och självreglering på marknaden, och att EU därför måste inrätta rättsliga ramar som ger medlemsstaterna och de lokala och regionala myndigheterna rätt verktyg för att säkerställa energi till ett överkomligt pris. För att hålla energipriserna nere behöver EU och andra myndigheter främst säkerställa att energimarknaden har ett tillräckligt utbud, att monopolprissättning motarbetas samt att styrmedlen för energiomställningen är kostnadseffektiva och inte driver upp priserna oskäligt.

30. ReK betonar behovet av lämpliga åtgärder för att förhindra eller väga upp negativa konsekvenser av energieffektiviseringsåtgärder, såsom högre boendekostnader. Det är i detta sammanhang ytterst viktigt att garantera att energieffektivitetens kostnader och fördelar fördelas rättvist mellan fastighetsägare och hyresgäster.

31. De lokala och regionala myndigheterna måste underlätta tillhandahållandet av gratis och oberoende energirådgivning till allmänheten och stödja ett mer aktivt deltagande från fattiga hushåll i energiproduktionen.

32. EU:s lagstiftning skulle kunna vara mycket mer långtgående och de nationella regeringarna måste samarbeta ärligt och engagerat med de lokala och regionala myndigheterna för att säkerställa ett effektivt flernivåstyre.

33. ReK anser att det är nödvändigt att förenkla och bredda tillgången till EU-medel, eftersom det begränsade handlingsutrymmet för människor och grupper som påverkas av energifattigdom och deras minskade tillgång till offentliga administrativa tjänster ofta spelar en roll när detta fenomen håller på att växa fram eller förvärras. ReK betonar dessutom att renoverings- och energieffektiviseringsåtgärder kan begränsas av betalningsförmågan bland boende och av hyresregleringar som försvårar kostnadstäckning. ReK betonar därför behovet av att säkerställa att det finns tillräckliga incitament för investeringar i energieffektiviseringsåtgärder för både hyresgäster och fastighetsägare samt att det finns skydd för utsatta konsumenter.

34. Kommittén efterlyser ett närmare samarbete mellan den europeiska observationsgruppen för energifattigdom, borgmästarvalet om klimat och energi och Eurostat.

35. ReK betonar att det är av avgörande betydelse att energikonsumenternas omvandling till prosumenter ingår bland instrumenten för att utrota energifattigdom, och att initiativ i detta syfte bör uppmuntras på alla nivåer så att även energifattiga konsumenter kan bli energiproducenter.

De lokala och regionala myndigheternas roll

36. De lokala och regionala myndigheterna står i frontlinjen i den komplexa kampen mot energifattigdom eftersom de kan identifiera de drabbade personerna, kartlägga de konkreta orsakerna till fenomenet och tillhandahålla praktisk rådgivning och vägledning direkt till medborgarna. Dessutom kan en stor del av åtgärderna för att bekämpa energifattigdom genomföras på lokal nivå.

37. Med tanke på att energifattigdom är en mycket komplex fråga är det inte möjligt att finna en enhetlig lösning som kan användas i EU:s olika regioner, och de lokala och regionala myndigheterna måste även anta en ny global strategi för att finna lämpliga lösningar med deltagande av lokala förvaltningar med behörighet inom de olika områdena för att finna den bästa lösningen. Lokal och regional nivå har vissa viktiga befogenheter när det gäller politik för energieffektivisering och energiproduktion, genom egna energiföretag, bostadsbolag, samverkan med privata aktörer, projektmedel, rådgivning etc.

38. Politiken för att hantera energifattigdom kan medföra andra fördelar för de lokala myndigheterna, bland annat genom att främja framgången för andra politiska mål och stödja t.ex. strategier för energieffektivitet, minskade växthusgasutsläpp och bättre hälsa, social inkludering och socialt skydd för medborgarna och därigenom bättre livskvalitet och hållbarhet överlag.

39. En effektiv kamp mot energifattigdom kan hjälpa de lokala och regionala myndigheterna att ytterligare bredda den sociala grunden för klimatåtgärder, genom att sociala grupper som hittills har varit mindre aktiva och fått mindre uppmärksamhet görs delaktiga i strategin.

40. Kommittén betonar dock att allt detta endast är möjligt om de lokala och regionala myndigheternas rättsliga och finansiella instrument stärks på ett lämpligt sätt.

Byggnadsbestånd och energieffektivitet

41. Energieffektivitet är en viktig länk mellan de mål som rör klimatneutralitet och de som rör en rättvis energiomställning, inklusive energifattigdom.

42. En förbättring av energieffektiviteten i bostadsbeståndet utgör en av de lokala och regionala myndigheternas huvuduppgifter och för att främja detta bör myndigheterna undvika att enbart fokusera på subventionerat boende, särskilt i medlemsstater med få subventionerade boenden.

43. Skyldigheten att årligen renovera 3 % av de statliga myndigheternas byggnader i medlemsstaterna i syfte att förbättra deras energieffektivitet bör följas av ambitiösa satsningar och stöd för att öka renoveringstakten även i andra delar av byggnadsbeståndet, eftersom försöken att utrota energifattigdomen annars inte kommer att ha någon chans att lyckas inom en överskådlig framtid och än mindre blir det möjligt att uppnå klimatmålen.

44. Man behöver avsätta så mycket EU-medel som möjligt till en omfattande renovering av byggnadsbeståndet som tar hänsyn till energifattigdom för att undvika att omprövningen av energieffektiviteten i de fattigaste hyresgästernas och ägarnas bostäder försenas, vilket skulle öka energifattigdomen och även hindra uppnåendet av klimatmålen.

45. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att i nationell rätt införliva det uppdaterade direktivet om byggnaders energiprestanda^(?) så snart som möjligt och senast i mars 2020, eftersom en förbättrad energiprestanda för det befintliga byggnadsbeståndet i EU är direkt kopplad till att det gällande regelverket genomförs till fullo.

Borgmästaravtalets betydelse

46. ReK välkomnar att frågan om energifattigdom placerats i tredje pelaren av borgmästaravtalet för klimat och energi som spelar en central roll för att bibehålla denna problematik på dagordningen och för att söka efter lösningar. Borgmästaravtalet har en mycket viktig roll vad gäller utbyte av kunskap och erfarenheter samt för stöd och metodologisk vägledning för lokala och regionala myndigheter och andra aktörer.

^(?) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/844 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 156, 19.6.2018, s. 75).

47. Kommittén understryker att borgmästaravtalet även i fortsättningen kan räkna med dess stöd, med tanke på det stora värde dess aktiva roll och grundläggande sociala förankring medför för EU-medborgarna.

48. Kommittén uppmanar de europeiska lokala och regionala myndigheterna samt deras ledare att ansluta sig till borgmästaravtalet och andra nätverk för klimatarbete och aktivt delta i deras verksamhet, med särskilt fokus på utbyte av bästa praxis på lokal nivå.

49. En grupp ReK-ledamöter agerar som ambassadörer för borgmästaravtalet med uppgift att offentliggöra dess verksamhet och att uppmuntra så många människor som möjligt att ansluta sig, och kommittén anser att ambassadörerna måste få ordentligt stöd för sina insatser.

Observationsgruppen för energifattigdom

50. En exakt definition och mätning av fenomenet energifattigdom är av avgörande betydelse för planeringen och genomförandet av lämpliga politiska lösningar och åtgärder.

51. Det är beklagligt att två tredjedelar av medlemsstaterna inte följer utvecklingen av energifattigdom med hjälp av kvantitativa mätmetoder.

52. Hittills har arbetet för Europeiska kommissionens observationsgrupp för energifattigdom legat helt i linje med de mål som eftersträvades när den inrättades.

53. I och med att observationsgruppen snart upphör uppmanas kommissionen att undersöka förutsättningarna för att förlänga dess verksamhet, utvidga dess tillämpningsområde och uppgifter i lämplig utsträckning och att utvidga möjligheterna till insamling och utvärdering av data, eftersom den information som samlats in av observationsgruppen även fortsatt kommer att vara oumbärlig för att den offentliga politiken ska utvecklas i en lämplig riktning i framtiden.

Bryssel den 27 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

III

(Förberedande akter)

REGIONKOMMITTÉN

135:E PLENARSESSIONEN, 26.6.2019–27.6.2019

Yttrande från Europeiska regionkommittén – En ren jord åt alla – En europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi

(2019/C 404/11)

Föredragande:	Michele EMILIANO (IT–PES), regionpresident, Apulien
Referensdokument:	Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska investeringsbanken: En ren jord åt alla – En europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi
	COM(2018) 773 final

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Genomförandet av den långsiktiga strategin för 2050

1. Europeiska regionkommittén välkomnar meddelandet "En ren jord åt alla", stöder målet om att uppnå växthusgasneutralitet i EU (nettonollutsläpp av växthusgaser) senast 2050 och uppmanar kommissionen att i syfte att uppnå detta mål utarbeta en ännu mer ambitiös färdplan genom att anta lämpliga åtgärder för att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 °C jämfört med de förindustriella nivåerna och prioritera de mest ambitiösa scenarierna. Kommissionen uppmanas också att bedöma de olika scenariernas inverkan på klimatmässiga, hälsomässiga, miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter, och att lägga fram ett lämpligt heltäckande regelverk baserat på denna bedömning och i linje med strategin för genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling. I detta sammanhang välkomnar vi också det pågående arbetet på EU-nivå med diskussionsunderlaget om ett hållbart Europa, inklusive i Europeiska regionkommittén, om hur man kan involvera lokala och regionala myndigheter i de väsentliga omvandlingsprocesserna.

2. ReK understryker behovet av att investera i utbildning och information om klimatfrågor bland medborgare i allmänhet och särskilt med inriktning på ungdomar, som oroar sig alltmer över vad de uppfattar som alltför långsamma framsteg när det gäller att bemöta denna utmaning. Kommittén betonar att de lokala och regionala myndigheterna, i samarbete med utbildningsanstalter och organisationer i det civila samhället, har en viktig roll att spela när det gäller att främja detta engagemang, och när det gäller att leva upp till ungdomars förväntningar.

3. Kommittén upprepar sin uppmaning till medlemsstaterna och kommissionen om att inrätta en permanent flernivåplattform för en energidialog, i enlighet med förordningen om styrningen av energiunionen, som ska inbegripa klimat- och miljöaspekter, för att stödja regionerna och de lokala myndigheterna, det civila samhällets organisationer, företagen och andra parter som berörs av energiomställningen ⁽¹⁾. I detta sammanhang förklarar sig kommittén också vara villig att, om kommissionen så begär, inrätta en struktur för tekniskt utbyte om genomförandet av paketet för ren energi på lokal eller regional nivå.

⁽¹⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om "Styrningen av energiunionen och ren energi" (2017/C 342/13), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52017AR0830>.

4. ReK framhåller regionernas och de lokala myndigheternas avgörande roll i genomförandet av den offentliga klimat- och energipolitiken och för att främja de beteendeförändringar som är nödvändiga för att den ska kunna genomföras effektivt samt för att se till att alla medborgare accepterar dessa förändringar, i enlighet med en tydligt definierad strategi för minskade koldioxidutsläpp som är inriktad på målet om nollutsläpp: i detta avseende framhåller vi åtgärderna inom borgmästaravtalet för klimat och energi och uppmanar kommissionen att fortsätta att främja detta och att stödja liknande initiativ för att stärka de lokala åtgärderna och inrätta en permanent samrådsmekanism som bygger på Talanoa-dialogen ⁽²⁾.

5. ReK vill fästa uppmärksamheten på stödet till sådana initiativ som borgmästaravtalet för klimat och energi, som genom direkta förbindelser mellan lokala myndigheter och kommissionen gör det möjligt att nedifrån och upp utarbeta en särskild plan som på grundval av handlingsplanerna för hållbar energi och klimatåtgärder utvecklas till en integrerad territoriell förvaltningsplan för att bekämpa klimatförändringarna i samordning med bl.a. andra lokala aktörer som är engagerade i de nationella energi- och klimatplanerna och stöder målen för hållbar utveckling.

6. Kommittén uppmanar kommissionen att se till att de nationella energi- och klimatplanerna och de nationella långsiktiga strategierna är förenliga med Parisavtalet, 2050-strategin och målen för hållbar utveckling. Det är mycket viktigt att de utarbetas genom en flernivådialog och en deltagandebaserad metod och bygger på befintlig god praxis på regional och lokal nivå. Vi föreslår också att man ska förkorta fristerna för regelbunden översyn av dessa planer och institutionalisera systemet med regionalt och lokalt fastställda bidrag för att förena det med systemet för nationellt fastställda bidrag.

7. ReK uppmanar kommissionen att aktivt ta hänsyn till vissa territoriers – såsom de yttersta randområdenas – och medborgares särskilda sårbarhet vid övergången till ett klimatneutralt Europa för att undvika att omställningen förkastas. Vi efterlyser också inrättandet av ett europeiskt observationsorgan för klimatneutralitet för att bidra till fullgörandet av nationella rapporteringskyldigheter enligt styrningen av energiunionen, och för kartläggning och övervakning av dessa sårbarheter, tillsammans med en uppdatering av kompetenserna inom ramen för kompetenskartan för EU. Dessa åtgärder, som syftar till att åstadkomma ett klimatneutralt Europa, bör ta hänsyn till behovet av kompetens på regional och lokal nivå i syfte att anpassa utformningen av hållbara strategier till kompetensutvecklingen för framtidssäkrade och högkvalitativa arbetstillfällen i de mest utsatta regionerna samt underlätta ett effektivt utbyte av bästa praxis mellan dessa regioner, och även utgå från de befintliga sammansatta indikatorerna och andra eventuella indikatorer som kan komma att fastställas.

8. Vi vill fästa uppmärksamheten på de europeiska regionernas särdrag i fråga om klimat, miljö, landskap, rörlighet samt ekonomisk och social struktur, och betonar vikten av att anpassa genomförandet av strategin på grundval av geografiska, geopolitiska och ekonomiska särdrag och gå utöver de rent administrativa gränserna.

9. Kommittén framhåller behovet av att säkerställa en helhetssyn som sammanför instrumenten och strategierna inom ramen för EU:s allmänna politik för målen för hållbar utveckling, sammanhållning och den cirkulära ekonomin, men även specifika åtgärder som rör exempelvis energipolitik, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna samt omställning i kolregioner.

Klimatneutralitet i energisystemet

10. Kommittén noterar regionernas och de lokala myndigheternas viktiga roll i det deltagandebaserade genomförandet av energi- och klimatpolitiken, och erkänner de offentliga myndigheternas roll som förebild inom alla sektorer, med början i förvaltningen av det offentliga byggnadsbeståndet och offentligt förvaltade företag. I detta sammanhang betonar ReK vikten av planerna för att förbättra offentliga byggnaders energieffektivitet, tillsammans med tillämpningen av kriterierna för hållbar offentlig upphandling och av energi- och miljöförvaltningssystemen, i överensstämmelse med de miljömässiga minimikriterierna ⁽³⁾.

11. ReK uppmanar kommissionen att, som en prioritering, fortsätta främja byggnaders energieffektivitet för att minska utsläppen från befintliga byggnader och se till att offentliga bidrag och finansiella instrument gör det möjligt för ägarna att förbättra byggnadernas energieffektivitet genom renoveringsåtgärder. Dessutom bör nödvändiga investeringar och statligt stöd klassificeras som kapitalkostnader för att öka de lokala och regionala myndigheternas handlingsutrymme. Detta bidrar väsentligt till en ökning av den genomsnittliga årliga renoveringsgraden när det gäller byggnader.

⁽²⁾ <https://unfccc.int/topics/2018-talanoa-dialogue-platform>.

⁽³⁾ Kommissionens meddelanden COM(2008) 397 om handlingsplanen för hållbar konsumtion och produktion samt en hållbar industripolitik, COM(2008) 400 "Offentlig upphandling för en bättre miljö" och COM(2015) 614 "Att sluta kretsloppet – en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin", som antogs av Europeiska unionens råd.

12. Kommittén framhåller vikten av att skydda sårbara människor från energifattigdom och av att säkerställa lika tillgång till grundläggande energitjänster för alla EU-medborgare.

13. ReK uppmanar kommissionen att främja en cirkulär strategi vid planering, uppförande och drift av nya byggnader, en strategi som måste vara hållbar eller omfatta energieffektivitet och användning av förnybara källor, med utgångspunkt i exemplet med initiativet "Level(s)" ⁽⁴⁾. Därtill behöver krav ställas på klimat- och miljöprestanda ur ett livscykelperspektiv för byggnadsmaterial och byggprocesser och för att dokumentera de material som används. Det förutsätter fortsatta satsningar på standarder, ekodesignkrav, miljövarudeklarationer och informationssystem för livscykelanalys.

14. Kommittén är fast övertygad om att målet om 32 % förnybar energi på EU-nivå bör ses över igen i framtiden mot bakgrund av den tekniska utvecklingen i syfte att nå 40 % senast 2030 för att uppnå klimatneutralitet senast 2050, och att man i varje fall på lämpligt sätt bör uppmuntra och stödja de europeiska regioner som kan överträffa detta tröskelvärde.

15. ReK välkomnar det formella erkännandet av lokala energisamhällen i paketet för ren energi ⁽⁵⁾, uppmanar medlemsstaterna att utnyttja deras potential ⁽⁶⁾, och betonar behovet av att inrätta riktade finansiella stödordningar inom vilka man prioriterar områden med hinder, till exempel dem med isolerade elsystem som inte är sammankopplade med de stora europeiska näten. På lokal och regional nivå är offentliga och privata energibolag viktiga instrument för omställningen.

16. Kommittén betonar vikten av att främja minskade koldioxidutsläpp, eftersträva målet om nollutsläpp och uppmana medlemsstaterna att tillsammans med regionerna fastställa noggranna färdplaner för omställningen av anläggningar och infrastruktur där fossila bränslen används och av kärnkraftverk, och samtidigt stimulera användningen av förnybara källor (såsom väte) och teknik för minskade koldioxidutsläpp i den europeiska gassektorn, på grundval av BAT-referensdokument. En lämplig prissättning av fossil energi genom utsläppsrätter och en socialt accepterad beskattning är en grundförutsättning för omställningen till förnybar energi. Kommittén välkomnar därför kommissionens nyligen offentliggjorda meddelande "Ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s energi- och klimatpolitik", och anser att många av förslagen i detta dokument, särskilt när det gäller den avgörande frågan om energibeskattningen, är nödvändiga för att säkerställa en samordnad, enhetlig och snabb reaktion på de enorma utmaningar som EU står inför.

Fysisk planering och klimatneutralitet

17. Kommittén framhåller regionernas och de lokala myndigheternas centrala roll i genomförandet av politiken för hållbar rörlighet för människor och varor, bl.a. genom stadsplanering och fysisk planering som syftar till att ändra balansen mellan olika transportsätt, minska användningen av motorfordon och minska markanvändningen.

18. ReK uppmanar behovet av att göra transporterna klimatneutrala, eftersom det är den enda sektor där koldioxidutsläppen fortfarande ligger över 1990 års nivåer ⁽⁷⁾, bl.a. genom att öka det ekonomiska och tekniska stödet till europeiska plattformar såsom S3P Energy ⁽⁸⁾.

19. ReK uppmanar kommissionen att frigöra EU-finansiering för att påskynda utbyggnaden av laddningsstationer för fordon för att se till att den nuvarande infrastrukturen inte hindrar spridningen av ren rörlighet över hela Europa så att den framtida efterfrågan kan tillgodoses.

20. Kommittén betonar vikten av att främja och finansiera övergången till kollektiva, gemensamma, multimodala och intermodala transportsätt, bl.a. genom att utveckla logistikplattformar och planer för rörlighetsstyrning på lokal och regional nivå, samtidigt som de glesbefolkade och avlägsna regionerna samt de yttersta randområdena och öregionernas särdrag beaktas.

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>.

⁽⁵⁾ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/clean-energy-all-europeans>.

⁽⁶⁾ Modeller för lokalt egenansvar för energiförsörjningen och de lokala energisamhällenas roll i Europas energiomställning, (CdR 2515/2018), <https://cor.europa.eu/SV/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-2515-2018>.

⁽⁷⁾ Europa på väg: främjande av smidiga rörlighetslösningar (CdR 3560/2017), <https://cor.europa.eu/sv/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-3560-2017>.

⁽⁸⁾ <https://e3p.jrc.ec.europa.eu/articles/smart-specialisation-platform-energy-s3p-energy>.

21. ReK betonar vikten av att rörlighetsplanerna ligger i linje med den ökade produktionen och distributionen av grön el och förnybara bränslen⁽⁹⁾, syftar till att uppnå nollutsläpp från trafiken och är integrerade i stadsplaneringen och den fysiska planeringen och, i förekommande fall, handlingsplanerna för hållbar energi och klimat, och framhåller att denna politik har en avgörande roll för att förbättra medborgarnas liv och skydda deras hälsa.

22. Kommittén betonar att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt möjliga åtgärder för att minska koldioxidutsläppen i transportsystemet, genom att främja användningen av förnybara energikällor och alternativa bränslen och därmed utbyggnaden av specifik infrastruktur för att säkerställa en ekologisk och diversifierad försörjning, framför allt genom att stärka dem som på lokal nivå är ansvariga för distributionssystemen.

23. ReK betonar vikten av samspelet mellan markanvändning, begränsning av klimatförändringarna och anpassningspotential, samt vikten av att ta itu med jordbrukets enorma klimatpåverkan som avgörande inslag i alla strategier för att förena efterlevnaden av Parisavtalet och målen för hållbar utveckling med ett bättre miljömässigt, hälsomässigt, ekonomiskt och socialt välbefinnande.

24. Kommittén framhåller ösamhällenas roll som potentiella laboratorier för politiken för klimatneutralitet och pekar på behovet av åtgärder för att minska koldioxidutsläppen från sjöfarten, med beaktande av sårbara territorier som i hög grad är beroende av sjöfart.

Klimatneutralitet i det ekonomiska systemet

25. Kommittén betonar den hållbara offentliga upphandlingens roll för att främja den gröna ekonomins utveckling och beteenförändringar, vikten av att snabbt övergå till cirkulära offentliga upphandlingar och betydelsen av miljöledningssystem i den privata sektorn, med utgångspunkt i ett fullständigt genomförande av direktivet om industriutsläpp⁽¹⁰⁾ och BAT-referensdokumenten för alla produktionssektorer och av Emas och ISO:s miljöcertifieringssystem⁽¹¹⁾.

26. ReK betonar att det i strategin saknas en hänvisning till avfallssektorn, den europeiska avfallshierarkin och principerna för den cirkulära ekonomin⁽¹²⁾ och föreslår därför att man ska vidta åtgärder för att snabbt fastställa enhetliga kriterier för när avfall ska upphöra att vara avfall, i syfte att minska bortskaffandet, främja återvinning och minimera de förorenande utsläppen från de tillhörande industriprocesserna. Avfall bör också minimeras genom ekodesignkrav på produkter vad gäller kemikalieinnehåll och återvinningsbarhet och satsningar på sortering och återvinning av material och energi.

27. Kommittén framhåller vikten av att ägna särskild uppmärksamhet åt regioner med energiintensiva industrier och energiinfrastruktur för att se till att omställningen inleds snabbt och att den hanteras på ett rättvist och inkluderande sätt genom att begränsa eller kompensera för sociala och miljömässiga konsekvenser, och betonar vikten av att se till att de lokala och regionala myndigheterna samt medborgarna och de berörda icke-statliga organisationerna, näringslivet, universiteten och forskningsinstituterna görs delaktiga i fastställandet av kompensationsåtgärder för de eventuella negativa effekterna av energiomställningen.

28. ReK betonar behovet av att säkerställa en rättvis fördelning av miljökostnader och hälsomässiga, miljömässiga, ekonomiska och sociala fördelar för de medborgare som berörs av energiinfrastrukturens lokalisering och de förändringar som är nödvändiga i samband med omställningen. I synnerhet betonar vi vikten av att involvera lokala och regionala myndigheter i de områden som genomkorsas av infrastruktur för transport av stora mängder energi så att de tillsammans med de behöriga nationella myndigheterna kan fastställa kriterier för att fördela miljökostnader och miljövinster, och tillförsäkra de mest berörda medborgarna en skäligen andel av de intäkter som genereras. Kommittén understryker också att all EU-politik, inbegripet EU:s politik för handel med partner utanför EU, måste anpassas till målet om klimatneutralitet.

⁽⁹⁾ Resultat för utsläppsnål rörlighet (CdR 6151/2017), <https://cor.europa.eu/SV/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-6151-2017>.

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32010L0075>.

⁽¹¹⁾ Förordning (EU) 2017/1505 av den 28 augusti 2017 om ändring av bilagorna I, II och III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) (EUT L 222, 29.8.2017, s. 1), <https://www.iso.org/home.html>.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall (EUT L 150, 14.6.2018, s. 109), Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/852 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall (EUT L 150, 14.6.2018, s. 141), Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/850 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall (EUT L 150, 14.6.2018, s. 100), Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/849 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiven 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatörer och förbrukade batterier och ackumulatörer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (EUT L 150, 14.6.2018, s. 93).

Strategier för att absorbera och kompensera för utsläpp

29. Kommittén välkomnar uppdateringen av EU:s bioekonomistrategi⁽¹³⁾, som stöder utvecklingen av produktionssystem som gör det möjligt att minska växthusgasutsläppen.

30. ReK framhåller den viktiga roll som grönområden i städer och på landsbygden spelar i kampen mot klimatförändringarna, i egenskap av ekologiska system som fungerar som naturliga motsvarigheter till kolsänkor, och vill i detta sammanhang särskilt uppmärksamma de mest sårbara regionerna, inbegripet de yttersta randområdena och öregionerna. För att minska utsläppen erinrar ReK om vikten av att förbättra förvaltningen av organiska jordarter och återställa torv- och våtmarker liksom alla jordbruksmetoder och system för avskiljning av utsläpp. Dessutom betonar kommittén behovet av att främja och stödja skyddet och en korrekt förvaltning av skogsbeståndet samt en fullständig integrering av jord- och skogsbrukspolitikerna med politiken för hantering av hydrogeologiska och klimatrelaterade risker.

31. Kommittén uppmanar kommissionen att göra regionerna och de lokala myndigheterna delaktiga i genomförandet av förordningarna om ansvarsfördelning och om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF)⁽¹⁴⁾, genom att fastställa utsläppsminskingsmål för 2030 och realistiska initiativ för att uppnå dem.

32. ReK framhåller städernas och regionernas befogenheter att samla in de uppgifter som behövs för att inventera utsläppen av växthusgaser i de sektorer som omfattas av LULUCF och förordningen om ansvarsfördelning, och rekommenderar medlemsstaterna och kommissionen att stödja dem för att främja deras kapacitet⁽¹⁵⁾.

33. Kommittén betonar behovet av att vidareutveckla alla metoder och all teknik för fullständig mass- och energiåtervinning i produktionssystemen och alla former av miljökompensation för diffusa och flyktiga utsläpp, inklusive koldioxid, som måste kompenseras med naturliga ekologiska system och, om inga andra möjligheter finns, med hjälp av teknik för avskiljning och lagring av koldioxid. ReK understryker dock att det ännu inte har visats att sådan teknik är effektiv och säker, och att man därför måste ge absolut prioritet åt insatser för att undvika utsläpp.

Finansiering av klimatneutralitet

34. Kommittén framhåller vikten av att säkerställa tillräcklig ekonomisk täckning för att uppnå en ekonomi med nollutsläpp av växthusgaser, genom att öka den andel av BNP som årligen investeras i energisystemet och tillhörande infrastruktur, och välkomnar den handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt som kommissionen offentliggjorde 2018⁽¹⁶⁾.

35. ReK uppberar behovet av att höja utgiftsmålet för klimatet i EU:s budget till minst 30 % och fullt ut genomföra åtagandena i Parisavtalet, med särskild långsiktig finansiering från de nationella regeringarnas sida⁽¹⁷⁾.

36. ReK understryker att det, med tanke på de betydande sociala konsekvenser som omställningen till en ekonomi med nollutsläpp av växthusgaser väntas leda till, kommer att bli nödvändigt att inrätta en särskild fond för en rättvis omställning till stöd för de regioner eller sektorer i samhället där de kortsiktiga effekterna av att röra sig bort från fossila bränslen kommer att bli mest kännbara.

⁽¹³⁾ En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön, 2018.

⁽¹⁴⁾ Förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 156, 19.6.2018, s. 26), Europaparlamentets och rådets beslut nr 406/2009/EG av den 23 april 2009 om medlemsstaternas insatser för att minska sina växthusgasutsläpp i enlighet med gemenskapens åtaganden om minskning av växthusgasutsläppen till 2020 (EUT L 140, 5.6.2009, s. 136), <https://unfccc.int/topics/land-use/workstreams/land-use-land-use-change-and-forestry-lulucf>.

⁽¹⁵⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén – Lagstiftningsförslag om en förordning om ansvarsfördelning och en förordning om LULUCF (EUT C 272, 17.8.2017, s. 36), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52016AR5780>.

⁽¹⁶⁾ Kommissionens meddelande COM(2018) 97 final – "Handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt".

⁽¹⁷⁾ InvestEU-programmet (CDR 3766/2018), föredragande: Konstantinos Agorastos (EL–EPP).

37. Kommittén framhåller att det krävs betydande ekonomiska resurser för att utveckla innovativa lösningar, inbegripet förnybara energikällor och integrera dem på marknaden: det är viktigt att fastställa en integrerad och gemensam strategi för myndigheterna på alla nivåer för att koppla samman de olika finansieringskällorna och uppnå en multiplikatoreffekt, och öka medvetenheten om de olika instrument som finns och förbättra deras generella tillgänglighet. EU:s regelverk för förnybar energi och statligt stöd behöver ses över för att bli mer framåtblickande och driva på utvecklingen av ny utsläppsfri teknik med hänsyn till klimatnyttan och hållbarheten. Exempelvis behöver energiskattedirektivet och reglerna för statligt stöd anpassas för att sänka skatterna på förnybar energi så att den blir konkurrenskraftig i förhållande till fossil energi.

38. Kommittén påpekar att investeringar i miljömässigt hållbar infrastruktur är mycket lönsamma på lång sikt, eftersom de kan leda till en kraftig ökning av både BNP och sysselsättningen. ReK noterar vidare att dessa investeringar leder till ekonomiska besparingar genom att ge möjlighet att förbruka mindre energi och minska importen av fossila bränslen.

39. Kommittén upprepar att det är viktigt att fastställa smidiga, tydliga och enhetliga regler för offentlig upphandling och rättsliga förfaranden för att främja investeringar⁽¹⁸⁾, och välkomnar kommissionens ambition att förenkla reglerna för programperioden 2021–2027 och låta förordningen om Eruf och Sammanhållningsfonden⁽¹⁹⁾ omfattas av en förordning.

40. ReK betonar vikten av att göra klimatneutralitet, miljömässig hållbarhet och klimatanpassning till övergripande inslag i alla fonder och finansieringsprogram som bör omfatta mål om en klimatneutral ekonomi som ska uppnås med hjälp av specifika indikatorer, och välkomnar initiativet om miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen,⁽²⁰⁾ men efterlyser ytterligare insatser i detta avseende. I detta sammanhang föreslår kommittén också att klimatrelaterade indikatorer införs i ramverket för kommissionens rapport om förvarningsmekanismen.

41. Kommittén föreslår att förhandskonsekvensbedömningarna av förslag till EU-lagstiftning ska åtföljas av en bedömning av deras klimatpåverkan och deras bidrag till målen i Parisavtalet⁽²¹⁾. Vi efterlyser också en lämplig konsekvensbedömning av EU-medel som tilldelats sektorer och regioner som påverkas av energiomställningen för att säkerställa att de stöder processen på ett effektivt sätt.

42. ReK understryker vikten av höga medfinansieringssatser från EU, i syfte att garantera tillgång även för små lokala och regionala myndigheter, och betonar behovet av att fastställa särskilda metoder och indikatorer där hänsyn tas till målen om en klimatneutral ekonomi vid bedömningen av de projekt som ska finansieras.

43. Kommittén framhåller försäkringssektorns roll när det gäller att hantera förluster och skador i syfte att stärka motståndskraften på lokal nivå.

44. ReK välkomnar hänvisningen till förväntade besparingar inom hälso- och sjukvårdssektorn till följd av klimat- och miljöpolitiken, och uppmanar kommissionen att ytterligare undersöka möjligheten att kvantifiera besparingarna genom att fastställa specifika indikatorer, även i samarbete med WHO⁽²²⁾. Kommittén pekar i detta avseende på erfarenheten från en struktur såsom WHO:s nätverk för hälsosamma städer (Healthy Cities Network) och efterlyser fler insatser för att skapa synergier mellan sådana initiativ och de initiativ som inriktas på energiomställningen och klimatförändringarna i städer.

45. Kommittén stöder målen i handlingsplanen för hållbar finansiering om att stödja hållbar tillväxt och önskan att ge finanssektorn och privata investerare möjlighet att spela sin roll i uppnåendet av ambitiösa och gemensamma mål för klimat- och miljömässig hållbarhet. ReK konstaterar att mobiliseringen av privat kapital kräver långsiktig planering och rättslig förutsägbarhet på EU-nivå och nationell nivå, men även på lokal och regional nivå.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1), Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65), Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243).

⁽¹⁹⁾ Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden, föredragande: Michiel Rijsberman (NL–ALDE).

⁽²⁰⁾ http://ec.europa.eu/environment/integration/green_semester/index_en.htm.

⁽²¹⁾ Yttrande om "Klimatfinansiering: ett grundläggande instrument för genomförandet av Parisavtalet" (CoR 2108/2017), <https://cor.europa.eu/SV/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-2108-2017>.

⁽²²⁾ <https://www.who.int/publications/guidelines/en/>.

46. ReK betonar vikten av en sund finansieringsram för forskning och på området klimatneutral teknik, välkomnar inrättandet av innovationsfonden och efterlyser ett snabbt godkännande av genomförandeförordningen ⁽²³⁾, och inrättande av "frizoner för kunskap" med betydande skattelättnader.

47. Kommittén framhåller att det är viktigt för regionerna och de lokala myndigheterna att förfoga över en samstämmig och hanterbar integrerad ram för skyldigheter och bästa tillgängliga teknik genom en portal där man presenterar bästa tillgängliga teknik för varje sektor, Horisont 2020-projekt och initiativ inom borgmästaravtalet.

Bibehållande av kopplingar till internationella åtaganden och gällande lagstiftning

48. Kommittén välkomnar EU:s ambitiösa mål att främja antagandet av politik och åtgärder på global nivå för att vända den nuvarande ohållbara utsläppstrenden, och uppmanar EU:s institutioner och medlemsstater att säkerställa ett stabilt, varaktigt och konsekvent deltagande av regionerna och de lokala myndigheterna i genomförandet av den globala agendan för hållbar utveckling och de tillhörande 17 målen för hållbar utveckling ⁽²⁴⁾ samt Parisavtalet, bl.a. genom att involvera ReK i det förberedande arbetet inför COP25, i syfte att säkerställa att EU:s ståndpunkt i förhandlingarna stöds av alla myndighetsnivåer.

49. ReK anser att en företrädare för kommittén bör ges ställning som observatör i allt förberedande arbete i UNFCCC:s organ, för att se till att de lokala myndigheternas och regionernas behov och deras möjlighet att bidra med konkreta åtgärder beaktas på vederbörligt sätt och bidra till den öppna, inkluderande och transparenta bedömningen av det gemensamma arbetet inom ramen för den globala översynen.

Bryssel den 27 juni 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Europeiska regionkommitténs
ordförande

⁽²³⁾ Förslag till kommissionens delegerade förordning (av den 26 februari 2019 vad gäller driften av innovationsfonden (C(2019) 1492 final).

⁽²⁴⁾ På engelska "Sustainable Development Goals – SDGs".

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)

Europeiska unionens publikationsbyrå
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV